

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az eberhardi remete.

Budapest, március 15.

(s.) Azt mondják, gróf Apponyi Albert elvesztette a kedvét a politikától. Azt mondják, visszavonult eberhardi csendes magányába, mert nem tetszenek neki az állapotok itt, a politika világában. Azt mondják, hogy mostani visszavonulása csak előkészítője a teljes visszavonulásnak; hogy a parlamenti csaták diadalmas bajvivója abbanhagyni készül a küzdelmet, a munkát és családott lelkenek keserűségét a családi élet csendes örmeiben akarja elfelejteni.

Ezt is mondják, azt is mondják, de az egyik mende-monda, a másik rosszakaratu beszéd. Az egyiknek is, a másiknak is csak annyi köze van a valósághoz, hogy gróf Apponyi Albert az utóbbi időben csakugyan többet van Eberhardon, mint Budapesten és szinte esemény, ha egyszer-másszor megjelenik a Házban, vagy a klubban. A politikai életnek ez a nemes alakja egy idő óta csakugyan remete-életet él. De ezt az ő csendes elvonultságát kár megzavarni kíváncsi találgatással, célzatos ráfogásokkal. Ott lesz ő a tettek mezején, mihelyt a közérdek szólítja és ki fogja venni a munkából azt a részt, amelyet kivennie kötelessége. Miért ne vehetné ki egyszer a pihenésből is a részét, amelyhez utóvégre joga van?

De nem is pihen olyan egészen, amint némelyek gondolják, vagy talán szeretnék. Az eberhardi remete a családi tűzhely boldog menedékében sem tölti tetlenül az idejét. Munkás elméje hatalmas tervet értelt meg a magányosság csendjében és most kiáll vele a nyilvánosság elé, hogy megcáfolja egyszerűbe azokat a találgatásokat, hogy elhagytassa azokat, akik ezt mondják, azt mondják...

Azon fáradozik gróf Apponyi Albert, hogy

a világbéke megváltó gondolatát közelebb vigye a megvalósuláshoz egy hatalmas lépéssel. Az interparlamentáris konferencia és a békeegyesületek mellé meg akarja alkotni a béke érdekében működő nemzetközi sajtószövetséget.

Nagyszabású tervét körülbelül így építette fel. A hágai békekongresszusnak egyetlen kézzelfogható eredménye a nemzetközi bíráskodásnak fakultatív létesítése. Az orosz cár kiküldöttjei hasztalan igyekeztek a nemzetközi békebírószék intézményét kötelezővé tenni; hasztalan védtek minden erejükkel az utolsó talpalattnyi területet is; hasztalan igyekeztek kivívni legalább azt, hogy a nemzetközi konfliktusoknak legalább bizonyos nemre nézve mondják ki kötelezőleg a békebírószék illetékességét; a békebírószék elvét a kongresszus kimondotta ugyan, s a bíráskodásnak a szervét létrehozta ugyan, de nincsen szankciója, nincsen kényszer, amely az államokat a bíróság igénybevételére bírja.

Az interparlamentáris konferencia tagjai időről-időre összejönnek ugyan és tanácskoznak és határozatokat hoznak, de ezeknek a határozatoknak eddig semmi foganatjuk nincs. Hatásuk mindössze abban nyilvánul, hogy a konferencia tagjai otthon, a maguk parlamentjében iparkodnak a béke eszméjét érvényre juttatni, új hívek toborzásával erősíteni. A békeegyesületek is tanácskoznak és határozatokat hoznak a maguk külön gyűlésein és együttes összejöveteleiken, de szintén nem jutnak messzebbre a béke eszméjének élőszóval való propagálásán. Szervezve vannak ilyenformán a béke szolgálatában a népies faktorok közül a parlamentek és a társadalmi gyülekezetek, de nincs szervezve a közvélemény, mert nincs szervezve az, ami a közvéleményt vezeti, irányítja, megteremti és megszólaltatja: a sajtó!

Ezt akarja megszervezni Apponyi, és

pedig következőképpen. Az interparlamentáris konferencia egyes nemzeti csoportjai mellett szervezkedjenek a békebarát sajtó nemzeti csoportjai. Azután a szervezett csoportok egyesüljenek egy nemzetközi szövetségbe, úgy, mint a parlamenti csoportok. Az interparlamentáris konferencia és a nemzetközi sajtószövetség folytonos kontaktusban legyenek egymással, valamint a parlamentek és a sajtó nemzeti csoportjai. Az egymás gyűlésein mindig képviselve legyenek, kölcsönösen megadván egymásnak a tanácskozási jogát. Az egyetértő, együttes működés eredményeképpen azután a békebarát sajtó folytonosan ébrentartsa a nemzetek közvéleményében a béke eszméjét; folytonos agitációjával bírja rá az egyes államokat, hogy adandó alkalmakkor vegyék igénybe a nemzetközi békebírószék közbenjárását; és így munkát adva ennek az intézménynek, lassanként megszokják, megszeressék, s végül általánossá tegyék. Így fokról-fokra, következetes munkával önmagától teremődnek meg a nemzetközi bíráskodásnak az a szankciója, amelyet a hágai kongresszuson nem kapott meg. A hadsereg nyers erejét lassanként a világ közvéleményének egyetemes erkölcsi ereje pótolná.

Ezt a grandiózus eszmét gróf Apponyi nem teoretikus alakban, határozati javaslatok formájában akarja a párisi interparlamentáris konferencia elé vinni, hanem a megvalósítás kezdetének stádiumában. Az a terve, hogy megalkalítja itthon a békebarát sajtónak magyar csoportját, amely készen, megszervezve, az interparlamentáris konferencia magyar csoportjával együtt jelenjen meg a párisi konferencián. A magyar csoport kezdje meg működését önállóan s aztán a többi nemzetek sajtója kövesse a példát; egymásután alakuljanak meg a nemzeti sajtócsoportok s ezekből álljon össze a világbéke új, mindennél hatal-

TÁRCA.

Századok találkozása.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Yartin József.**

Róma, március.

Nagy hiánya van az öreg Baedekernek, nincs benne fölemlítve az örök város legérdekesebb pontja. Elhagyatott hely ez, az előkelő római bennszülött sohasem tévedt ide, az idegenek pedig csak átfutnak rajta, egyenként s fölületesen szemlélve azokat az emlékeket, melyek ezt az érdekes teret szegélyezik. De *összességükben* tekintve őket, nincs ennél nagyszerűbb pontja a világnak.

Egy ködös alkonyon fedeztem föl igazán megdöbbentő nagyságát, talán valami isteni megnyilatkozás folytán. Hangulat kellett hozzá, a léleknek valami különös állapota, mikor az ember szíve kikel önmagából s a mindennapi életből le nem nyugózott tekintettel szemlélődik emberi dolgok fölött.

Emberi dolgok fölött, melyek itt állnak, különféle századok jelzőkövoiként; az emberiség küzdelmeinek és viszontagságainak tanúiként; figyelmeztetésül arra, hogy minden mulandó, az osztályok és kasztok harcra meddő, mert a nagy idő végre is mindent kibékít egymással, mindent nivellál. Figyelmeztetésül arra, hogy csak egy az örök, az ősnymor.

Az ősnymor, mely lerí Moisé Redaelli arcáról, aki valami rongyos matrác fölött veszekszik Isacco Cabannel az orthodox zsinagóga előtti gyepes térségen. Az ősnymor, mely kibúzik a rongykereskedő butikjából, az Octavia portikusa mellett. Az ősnymor, melynek alakjai ott lézen-

genek a Via della Pescheria sarkán. S ezzel meg is van adva ennek a nagyszerű térségnek a topografiája. Ott terül el a Tiberis partján, a Tiberis-szigettel szemközt, a ghetto legszélén, mint találkozó helye Róma századainak.

Róma századainak emlékei békésen tekintenek most egymásra. Ime itt a komor Cenci-palota, ahol a tizenhatodik században a szerencsétlen Beatrice Cenci ölte meg testvéreinek segítségével az apját, Francesco Cencit, kit elviktott a saját leányának a szépsége. A boldogtalan hősnőt, kinek történetét annyi író, zenész és festő dolgozta föl, a pápa lefejeztette az Annyavár előtti térségen. Még áll a palota, komor szépségében, mint a gyönyörűség, de vértől való reneszánsznak egyik tanuja, izléstelen vörös dalakkal ellátva. Tövében a szerény zsinagóga emelkedik, hol annyi sóhaj szállt Jehovához a pápai uralom legsötétebb századaiban. Mily különböző két világ képviselője ez a két épület! Emelben Krisztus előtti századok hagyományainak a szálai futnak össze. Vára az ősi hitnek, az ősi elzárkózottságnak, az a hely, mely összetartotta ezt a maroknyi népet két ezer esztendő alatt. Amaz pedig egészen ellentétes hit, nézetek, szokások és fölfogás képviselője.

E kettőtől pár lépésnyire Octavia portikusa áll, amelyet Augustus császár emeltetett a nővére emlékezetére. Kétszáz évig állt a fényes épület, azután tűz pusztította el, de Septimius Severus és Caracalla császárok még nagyobb pompával építették föl. A mostani maradványok e második épületből valók. Belsejébe, hol Jupiter és Junó temploma emelkedett valamikor, egy keresztény templom fészkelte be magát, a S. Angelo in Pescheria, az átkos emlékü Sant'Angelo. Az egyház előszeretettel foglalta le magának a római pogány templomokat, hogy a diadalmas Jézus vallásának emeljen bennük hajlékot. De Octavia

portikusánál nem elégedett meg ezzel a diadalal, hanem szombati napokon Róma zsidait, kik e templom körül laknak, csapatostól tereltette be e templomba, hol keresztény prédikációt kellett végighallgatniuk. Most ennek is vége van, az örök idő megörölte ezt a barbár intézményt is, s a portikus, mely látta az antik századokat, melyre részakadt a keresztény középkor sötétsége, s melyben Izrael fiainak a lelken akartak erőszakot elkövetni, most elhagyatva áll s várja, hogy az emberiség evolúciójában micsoda újabb szerep fog neki jutni.

Ennél még régebb a Fabricius hidja, mely a Tiberis-szigetre vezet át e térről s mely a köztársasági idők emléke. Hányszor mehetett át rajta Caesar, Pompejus, Crassus, Cicero s a Krisztus előtti közvetlen idők többi római nagysága, hogy előkelő barátaitak meglátogassák, kik a folyó tulsó partján, a Janiculum aljában lakozának gyönyörűséges nyárilakokban.

De a ragyogó nagy századok mellett idezőgellenek a középkor legzivatrosabbjai is, mikor Róma egy omladékhalmaz volt, a cészárok elmenekülése s a barbárok dúlása után. Mikor hatalmas bárók keletkeztek a fejletlen városban, dacolva a pápával, a német császárokkal és egymással, de megegyezve abban, hogy a népet leletlenül fosztogassák. Mikor a Colonnák, Orsínik, Savellik, Frangipánik, Gaetanik élték fénykorukat. E tértől pár lépésnyire emelkedik a bus Orsini-palota, a Marcellus színházban, melynek egykori páholsorain most nagyszerű termek futnak végig. A termekben a középkor első századainak szelleme kísért, de kívül még szinte teljes épségében áll a hatalmas római színház, szürke természetből rakott íveivel, melyek alatt most szénégetők, kovácsok, zsidó-árusok és foltozóvárgák tengetik nyomorúságos életüket.

masabb hadserege: a békebarát sajtó nemzetközi szövetsége.

Ime, ezt tervezte az eberhardi remete; ennek a tervnek a megvalósításán fáradozik most, hogy újra előjöjjön csendes magányából. A terv sikerülni fog. Gróf Apponyi Albert nagyszabású egyénisége és az a tekintély, amelyet már a parlamentek nemzetközi gyűléseiben is kivívott magának, épp úgy biztosítja a sikert, mint a koncepció nagyszerűsége. És ha létrejön az új, minden ediginél erősebb békeszövetség, új dicsősége lesz ez a magyar névnek. Nemzetünk a népek halálját fogja kiérdemelni. És a nemzet haláljára lesz érdemes gróf Apponyi Albert, aki megszerezte nekünk a népek halálját.

BELFÖLD.

„Széll Kálmán inog”. Egy estilap sütötte ki ma, hogy Széll Kálmán inog. Az inogása abban áll, hogy egy hónappal ezelőtt a jászberényi polgármestert függesztette fel, most pedig a lipóti alispánt. Minthogy ugyanis a jászberényi polgármester „liberális magyar” — vagyis a régi rendszer híve — a lipóti alispán pedig „nemzeti párti”, tehát — Széll Kálmán inog. A dolognak ugyan sokkal egyszerűbb és természetesebb magyarázata az, hogy egy hónappal ezelőtt Jászberény városában, most pedig Liptómegyében derültek ki olyan rendtelenségek, bűnök, vagy mulasztások, melyek a két tisztviselő felfüggesztését szükségessé tették; és egyenes, elfogulatlan észjárással ebből azt a megnyugvást lehet csak meríteni, hogy az új rendszer nem azt nézi a tisztviselőben, hogy milyen a politikai érzelme, hanem hogy milyen tisztviselő: de azért — Széll Kálmán inog. Ezt a logikát érte meg, aki akarja. Hanem azt szívesen elismerjük, hogy egy esztendővel ezelőtt nem igen eshetett volna meg ilyen — ingadozás.

Felhívtalos cáfolat. Ma egy napilap ismét foglalkozik dr. Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszternek állásával. Eddig azt beszélték, hogy a miniszterrelökkel való véleménykülönbség miatt fog a miniszter távozni állásától, most pedig egyéb okot találtak erre. A *Budapesti Tudósítónak* a legilletékesebb helyről szerzett értesülése szerint sem az egyik, sem a másik ok nem forog fenn és a *Wlassics Gyula* távozásáról szóló hír egész terjedelmében az utolsó szöveg tiszta koholmány. Dr. Wlassics Gyula közoktatási miniszter tisztán egészségének helyreállítására véget tartózkodik Meránban egy szanaszótombban és bár egészségi állapota folyton javul, még sem érzi magát annyira jól, hogy tereje tárgyalásra haza jöhessen.

És amonnan az Aventin-hegy int felénk, mely valamikor oly nagy szerepet játszott a patriciusok és plebejusok vízálykodásaiban, később a Savelli-családnak volt a fészke, mely onnan uralkodott a Tiberis révé és kikötője fölött, megszarcolva a gályákat és kereskedőket; aztán pedig a máltai szuverén lovagrend fészkelte be magát oda. Regényes magaslátán most korlátlan ur az egyház, a máltai lovagrend és palotája, valamint a benedekrendiek hatalmas új kolostora révén, mely hivatalos pompával s hatalmas méretekkel tesz tanúságot a szerzetesi szegénységéről és alázatosságáról. De kilátás esik e térről a legujabb korra is. Ide látszik a Janiculumon a spanyol festő-akadémia s a hatalmas Garibaldi-szobor, a legutolsó, a legujabb századnak emlékeit. Mi más kor hozta ezeket létre, mi más szemmel lehellenek ezek, s mily különös ellentétet képeznek Octavia portikusával, a zsinagógával s az Aventinnel!

Itt állok a portikus előtt, a gyepes tér közepén s mélyen meg vagyok hatva. Valami mézís összeköti ezeket a különböző, ó mily különböző századokat. Az örökké való nyomor, mely mindig volt, s melynek vége nem lesz soha. Az nyomor, melylyel telítve van a ghetto s a szomszédos utcák levegője, melynek különös illata itt kővályog a házak mentén, melynek díszpéldányai éppen itt, a századok összességében találhatók legizgazabban. S éppen itt találhatók, a választott nép közt, mely mindig kitűnt nyakas megátalkodottságában. Az említett Sant' Angelo mellett van még itt egy másik kis templom is, a homlokzatán latin és héber szövegben Jeremiás siralmának egyik töredékével. „Hívtam az én fiaimat, s nem jövének.” Valahogy így. A pápák finom tapintattal éppen erre a helyre, a ghetto legsivárabb, legszegényebb részére építették ezt a kis templomot.

De nem fogadták meg a hívást s talán éppen ezért a szörnyű megátalkodottságért bántak vele úgy az egyház főpapjai. Megmaradtak Jeho-

Abrányi Kornél a választói közt. Március tizenötödikének lennye alkalmából ma választói körében időzött a lengyelítói kerület országgyűlési képviselője, Abrányi Kornél. Tiszteletére Boglárán ebéd volt, onnan Lengyelítóra ment, ahol nagy közönség fogadta, mely előtt nagyszabású politikai tartalom beszédet mondott. Elismerően nyilatkozott Széll Kálmánról és politikájáról, aki a Deák politikájának a megtestesítője. Mellette áll — ugymond — *Szilágyi Dezso*, a hatalmas Achilleus achilles sarkak nélkül. Beszédét nagy tetszéssel fogadták.

Összeférhetlenségi bejelentés. Egy máramaros-zigeti lakos, névszerint Kovács István, a képviselő-höz elnökhöz intézett levélben bejelentette, hogy a képviselőséggel való összeférhetlenség esete Iorog István Barcsay Domokosra nézve, mint aki „saját nyilatkozatai szerint is a hadügyi kincstár részére takarmányt szállít.” Az esti lapok szerint, a Ház elnöke ezt a bejelentést további eljárásra át fogja tenni az összeférhetlenségi bizottsághoz, amelyet alkalmasint az Ugron Gaborra vonatkozó bejelentésekkel együtt intéz el.

A szabadelpárt értekezlete. A szabadelpárt holnap este 7 órakor értekezletet tart.

A szabadság ünnepe.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 15.

Az ötvenkét esztendő előtt megszületett csodát; ezernyolczszáznegyvennyolc március tizenötödikén fölvirradt szabadságok ünnepelte ma az egész ország. A hazafias lelkesedés és kegyelet megnyilatkozásában előjárt az ország szíve, de kisebb méretekben ünnepelt minden vidéki város és falu egyaránt. Az iskolákban a fogékony gyermekszíveket termékenyítették meg a hősi múlt hatalmas tanulságaival. A Talpra magyar lelkesítette mindenütt a magyarságot. A nemzet nagy költői, szónokai és írói csaknem valamennyien kivették részüket a szabadság ünnepelésében.

A Petőfi-Társaság díszülése.

A tavaszi napsugarak beszűrődnek a Vigadó hatalmas oszlopos dísztermének színes ablakain s ragyogva öntik el az ünnepelő közönséget. Együtt van a lóváros színe-jeva, a fiatalja, vénje egyaránt: vagy tizezeren. Eljőttek ünnepet ülni a *Petőfi-Társasággal*, a szabadság hajnal-hasadásának ünnepét. A karzatokon az egyetemi ifjuság lelkes polgársága szorong, alant díszes hölgyesereg helyezkedik el.

A zenekar emelvényén gyülekezik a hazafias ünnepet rendező Petőfi-Társaság. Középpütt ül a költő-király, a dicső napok örökifjú hősje, *Jókai Mór*, közelében az első padsorban bájos felesége az anyjával s körökörül díszes hölgy-közönség és a lelkes irodalmi társaság tagjai: *Bartók Lajos* alelnök, *Abrányi Emil*, *Szana Tamás*, *Jakab*

vánál. Megmaradtak ősi hitükben, ősi nyomorúságukban. Vigasztal mindenre található s így az ő számukra is. Mert hol vannak a fáraók, a gögös imperátorok és a reneszánsz finoman lelketlen pápai? De Moisés Redaellik és Isacco Cahenek még mindig vannak, a Titusz és Vespasian által Rómába telepített zsidók fajzata még mindig él. De vajjon élet ez? — kérdezhetnék szellemesen, ha már nem volna megőrkítve egy zsidó adomában.

Kora reggel kiárad e raj Róma minden utcájába, vásott nadrágok után vadászva, a Campo de' Fiorin sátrát ütve selejtes árucikkjeinek, a műtermek végjárva antik-szövetekkel, régi mise-mondóruhakkal (ők tudják, hogy jutottak hozzá) s egyéb atelier-kellékekkel, délután pedig visszatérnek oduikba, vagy az Octavia portikusába többen miniatúr-börzét rőtönözve a sok mindenféle lim-lomból, mit napközben Rómában összezsúrdokáltak. És ekkor nagyon érdekes e tér az ő piszkával, zsidóbaru boltjaival és nyüzsgő csoportjaival, melyek festői staffázssal szolgálnak a kösmer-mészárszéknek, rongykereskedésnek, bodag-sütődének. És megtelnek a kifőző helyiségek és szulofa van a ghetto híres kávéháza, a „Jó barátok kávéháza”, mely talán egész Európának legérdekesebb, legkisebb és legpiszkosabb nemü intézménye, állván 4 (mondó: négy) kis asztalból, melyeket hihetetlenül rongyos Caravaggio-alakok ülnek körül. De ezek már nagyon gazdagok, a ghettoznak hivalfói, kik nem állják fölkelteni embertársaik irigységét. . . .

Lassanként leszáll az alkony, a Janiculum fölött mind sötétebb lesz az ég pereme, s a térnek hangos csoportjai hazaszélednek nyomorúságos lakásaikba. És a hepehupás gyepes pácson csak a rég letűnt századok szellemei kővályognak.

Ödön, *Neugebauer László*, *Szabóné-Novall Janka*, *Vészi József* országgyűlési képviselő, a *Budapesti Újságírók Egyesületének* elnöke, aki vendégképpen tartott felolvasást a szabadság ünnepén, továbbá *Prém József*, *Koroda Pál* és még sokan.

Riadó éljenzés köszöntötte *Jókai Mór*t, amint megjelent a dobogós s elfoglalta az előlki széket egy rengeteg babérszörny alatt, amelyet a Petőfi-társaság a felolvasó ülés után a Petőfi szobrának talapzatára elhelyezendő, hozott el az ünnepre. Meleg és lelkes volt a tüntetés az aranytollú költőjelelem mellett s *Jókai* meghatóttan köszönte meg az ovációt. És ez az ünnepelés meg-megújult többször és különösen akkor, amidőn *Jókai-Nagy Bellát* megpillantotta a közönség az emelvényen.

(Bartók Lajos.)

Az ülés első pont a *Bartók Lajos Világszabadság* című felolvasása volt. Felolvasást így kezdte a költő:

— Már ötvenhárom kongott a világűrbe a nagy óramű, melynek egymásba vágó kisebb-nagyobb kerekai a napok és csillagok, számlápti a kerek egy bolt, s a sunadó idő egy-egy fordulása hozza vissza az évet, mint egy rövid napot, melynek hajnala a tavasz, dele a nyár, alkonya az ősz, és éje tel, — ötvenháromdiké év, mióta a mi időszámításunk kezdődött. A magyar gondolatvilág új időszámítása ez, mert akkor megszületett a megvaltó eszme, megszületett a gondolat-szabadság, a nemzeti egységes társadalom igénye, a régi és új kor estuánálán, a természet tavaszán, az 1848. március 15-án.

Petőfi ez emléklap és az ő apostoltársaié, az örökkévir Tizek, ama szépirodalmi bajtársaké, kik az ujjazulását megteremtették.

A gyönyörű felolvasás végzavai Petőfit aposztrofálják:

— Örök fény sírodra, halhatatlan lángszellem! A tavasz első s az ősz bucsúsugara emléked fölött, a szived porából nőtt virágokon játszódozzék, mely maga is az ég szerelem, hullólelkesedés és szabadságvagy tündöklő napja volt. A te márciusi idusod mindig nagyobb ünnep legyen s téged mindig jobban ünnepeljenek, míg az egész világ nem fog!

Lelekes taps zúgott fel a felolvasás végzével. Ezután *Abrányi Emil* lépett a podiumra és nagy hatást kelve, szavalta el *Március tizenöt* című költeményét, melynek utolsó strófája így hangzik:

Ahányszor előjén márciusnak napja,
Hadd ünnepeljük mindig e napot,
De szívvel, nem divattal! Ünnepeljük,
Mint a hívó a szent nagyszombatot.
E nap, mely a feltámadást jelenté,
Támaszra áll bennünk is a hitet,
Hogy élni fog örökké a szabadság,
Mely a tavasszal együtt született!

A gyönyörű költeményt sokáig tapsolták, melynek elhangzása után egyszerre csak a karzat egy részén felhangzott a munkás-Marseilles dala. Az ünnepélynek ily tüntetészerű megzavarását a szocialisták inszcenizáltak, de a közönség hangos tiltakozása csakhamar hallgatásra készítette őket.

(Vészi József.)

Most *Vészi József* országgyűlési képviselő, a *Budapesti Újságírók Egyesületének* elnöke lépett az emelvényre. Tünetetó tpsall üdvözölte a közönség a Petőfi-társaság vendégét, aki *Bilincs nélkül* címen olvasta föl a következő márciusi visszaemlékezését:

Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer két ifju. E két ifjunak nem volt nemzete. Minden egybük volt, ami csak jó és édes, volt lángeszük, dicsőségük, szerelmük, csak éppen ez az egy hiányzott. Ők pedig minden egybüküket, életüket, vérüket örömet odaadták volna ezért az egyért. Híazjuk is volt, és milyen szép és milyen boldogtalan; ám ebben a honban *csupán publikum* élt, de nemzet nem. Nemzet, mely hinni mert és akarni tudott volna. Nemzet, melynek hite egy jobb jövőt megalkotott s melynek akarata egy földalmikban s gyalagotban gazdag jelent lerombolt volna. Nemzet, mely kimondta volna, hogy nem tőr jármot a nyakán, szegénybelyeget a homlokán, porázatot érzésén, rabláncot gondolatán. Nemzet, melynek fellázadó büszkesége lepaletantotta volna magyaró a bilincseket, e bilincsekből fegyvert kovácsolt volna a porzóllók ellen s ledöntötte büntetésének köveiből védbőhátyát épített volna szabadsága köré. Ilyen nemzet nem volt akkor e két ifju hazájában.

Elhatározták hát, hogy megteremtik ők a nemzetet. Eddig csak szavak varázserejét pazarolták e feladatra. Jutalmuk taps lett a publikum részéről. De a nemzet, csak nem jelentkezett soha. Megfogant hát lelkükben a dacos gondolat: a meddő szó helyébe a termékeny tettet ülteni. „Legyen zivatar!” mondták, zivatar, mely gyujt villamaival, rombol orkánjával; „ettől tén felocsodik a lombán tespedő világ.” És megcsinálták a tervét egy forradalomnak. Este kimondták, hogy reggelre forradalom lesz. És lett reggelre forradalom. Hogyan csinálták? Ó milyen egyszerűen.

Ó, milyen egyszerűen. Visszaérték az utcára és toborozták maguknak hallgatókat. Előbb akadót néhány száz, aztán ezerek, majd tizezrek szegődtek hozzájuk. Ime, ami eddig közönség volt csupán, abból már tömeg lett. A tömeget nemzetté varázsolni at: ez volt most a földadat. Poéta volt a két ifju; hogyan vállalkozott volna hát e földadatra. „Együnkünk szől borsajuk, máskünk dajol nekik”. — *MF*

oszlottak meg egymás között a szerepet. S dalolt a szó az egyiknek akár és szólt a dal a másikén. És hallott a tömeg eddig sohasem hallott dolgokat. Hogy szabadság nélkül emberesorda a nép, hogy a hatalom a milliók; hogy gyűlölet az élet becsület nélkül s hogy a nemzetek becsületének szabadság a neve. Amolya hallgatta e csodásan merész ígéret a tömeg. És kibarsant lelkéből a lelkes fogadalom: „Szabadságot nekünk!”

És mihelyt ezt akarta a tömeg, nemzetté lett legott. Esernyők alatt fázékonyan azó nvráspolgárok verődtek össze az imént. S hőskökké edzette őket ez az akarat. Hőskökké, akik kiragadták a fegyvert a hatalom szol'os-seregének kezéből, akik ez első győzelmük szent mámorában a gondolat-szabadság egy vértanujának tömőfélt repeszték szét s akik a diadalmas kezdet ostromának fokozódó lendületével megölték egy konok, végzetes, évszázadok óta lehibráltatlannak hitt szörnyelőzet: a cenzurát. Ime, a renyhépariából elenállhatatlan Herkules lett. Nemzetté avatta a népet a benne felé reszelt akarat. Ma 52 esztendő, hogy véghez vitte ezt a csodát két magyar poeta. Egyiküknek örök ifjuság d biztosít a halhatatlanság, amely az dicő csarnokába a csatáiról vonult be. A másik it élt közöttünk hervadas nem ismerő üdeségben, dicő-éget araszva halas nemzete, amely szerető kezével hnt rózsát és babért istentől megadott életének utjára.

Amint Vészi József kimondotta a Jókai Mór nevét, percekig tartó óváció kerekedett. A hallgatóság a székekől felkelve, az ifjuság a karzatokon kalapot, kendőt lengtetve élette, tapsolta az ósz költőt. Jókai felállt s jobbra-balra meghajította magát, szívére tette kezét s kipirult arccal közöngette a szeretet hatalmas megnyilvánulását.

Sokaig tartott a tüntetés, míg Vészi József folytatta:

Az ünnep, melyet ma állunk, a legmagasztosabb forradalom s szlobontásának emlékünnepe. Ezen a napon razta le igazját az ige. S ezen a napon építette évszázados ösvény felé a törvény szilárd hidját a szabadság. És micsoda egyszerű művellettel volt megoldható a nehéz feladat. Csúpan egy bilincsnek kellett lehullania valamiről: egy nyomdagépről. A többi szán magától jött.

Rabszja rúzott fejedelem, járomba fogott oroszlan: ez volt a cenzura idején a magyar gondolat. A fejedelemről le kellett venni a rabszját és büszkén, méltósárossan foglalta el trónját, ahonnan azóta bölcsen intezi sorsát a millióknak. Az oroszjáról le kellett szedni a ármot és hatalmát nem meri azóta érinteni sem az irigyek görge, sem a gögnek irigysége. A szónak szabadsága szabadabb tett mindent a hazában. Szabada a népet, szabadda magát a királyt is. Jól megsejtette az a két poeta, hogy mihelyt kibontakoztatja szaranyt az eszme, ledől azonnal a nemzetről minden bilincs. A hatalomnak is vasból és ólomból van a fegyvere. Ágyu- és puskaágyó! tartja léken a népek gyávaságát. Az a két poeta is, aki szerzője lett március 15-ikének, vassal és ólommal dolgozott tehát s ezükbe jutott, hogy a könyvnyomtatógép is vasból van s ólomból a betűi.

Felolvasását a következő szavakkal fejezte be Vészi József:

És teszünk egy szent fogadalmat: hogy megőrizzük mindenha híven és elszántan ama szent tavaszunk szent vívmányait.

Ugy hozza megáldani Isten ezt a népet, ahogy sz megbecsülni tudja az 1848. március 15-ének örökké sugárzó dicsőségű hagyatékát.

(Jókai Mór.)

Percekig éljenzett az ünnepelő közönség a fölolvadás végeztével és lelkesen megtapsolta Vészi Józsefet. Ezután Koroda Pál olvasta fel *Éskő* című gyönyörű költeményét, amelyet nagy tetszessé fogadott a hallgatóság. Leikes éljenzés hangzott föl, amikor Bartók Lajos bejelentette az utolsó felolvasót, Jókai Mórt. És Jókai a beszédében többek között a következőket mondotta:

A mustármagból cédrusfa nő fel. A biblia mondja: tehát hinnünk kell, hogy igaz. Előünk, szemünk látára történt meg: tehát tudnunk kell, hogy igaz. Mi volt a mustármag? Egy szót, mely 1848. március 15-én elhangzott, s mi az a terebély cédrus? A mai Magyarország; a szabad Magyarország.

A nélkül az elvetett mustármag nélkül bizony nem volna itt ez a mai cédrusfa. 1848-ig Magyarország nem volt más, mint egy térkepi fogalom: Ausztriának egy gyarmata, mely a valóságban egy darab Ázsiai jelképez. Főváros a koronások, a diaeták székhelye az ország nyugati határán: az is nemet. Alkotmányra türelemtátok, önkormányzata mákony, amelyet a nyugtalan gyermeket alomra csillapítják; nemzetisége gnyuntágy, vagyona értéktelen, értelmisége idegen; még az ősi viátsége is el van mar temotve a nemzeti inszurrekció gyálázó emlékel ál.

„Gon'oljatok rá ifju honfársaim, hogyha ez az ősi tepedás korszaka a század végeig eltarthatott volna, mint ahogy végig tengett három százezon át, mi látnak most itt magatok körül? Járom alatt nyugó buta népet, hátulmaradt polgárságot, székes-varosok helyett szurtos falvakat? Az alkotmánynak gnyultó baivány fejen nem babér, hanem szalma-koszorú gyanant a régi rendi diétát. Egy gőzös jarna a Dunán, egy vasut vezetne Pesttől Szolnokig, egy lakarekpenzár képviselő a pénzügyomat, egy színház a művészetet, három naplap az irodalmat, polgárórség a hadért, tüstölő pipánk a nemzeti büszkeséget. Ez volt Magyarország előirt sorsa a század második felében.

Ámde mi nem hoztuk magunkkal keletről a fatalizmust, nem nyugodtunk meg a „Kizmet”-ben, szembeszálltunk a „fatum”-mal s elvetettük a bibliai mustármagot.

Ez volt az 1848-iki március 15-én kihirdetett pesti 12 pont: „mit kíván a magyar nemzet?” első nyomtatott lapja az erőhatalommal felszabadított sajtónak. És ebből a mustármagból nőtt fel a mai Magyarország búske cédrusfa.

Az ósz költő így fejezte be a beszédét: Csak magam maradtam itt közüllük. Akinek nincs egyéb kívánságom, mint hogy a cédrusfa árnyékában meghuzódva nézhessem továbbfejlődését, felvirágzását ennek a szép hazának, amit az Isten teremt meg, erősten meg, örökítsen meg „in saecula saeculorum. Amen!”

Zugott a tapsvihár, felriadt az éljenzés a felolvasás után s vége-hossza nem volt a lelkes tüntetésnek. Az ósz költő alig győzte megkösözönni a zivés és megható ünneplést. Aztán kifelé tódult a közönség. Sietett mindenki, hogy közel jusson Jókaihoz és bajos feleslegéhez, amint lefelé haladnak a lépcsőkön. S az oloszlopármokban még hatalmasabb erővel nyilatkozott meg a szeretet, a rajongás a márciusi nagy napok dicő hősé és neje iránt. Aztán megjelent az ifjuság a diszülés felolvasóit: Vészi Józsefet, Abrányi Emilt és Bartók Lajost.

A Vigadóból a Petőfi szobrához vonult a közönség s ott Bartók Lajos néhány szóval letette a pompás babérkoszorút a talapzatra.

Az egyetemi ifjuság.

Az Egyetem-téren vagy háromezer egyetemi hallgató gyűlt össze ma reggel s tízedfél órakor zászló alatt az Újváros-házára vonult, hogy diszgyűlést tartson. A nagyterem padsoarait hölgyek foglalták el s az ifjuság a karzatot töltötte meg. A közgyűlést Köpösdý Dezső, az Egyetemi Kör elnöke nyitotta meg lelkes beszéddel. Abrányi Emil elszavalt *Március tizené* című hazafias költeményét. A gyönyörű költeménynek minden egyes stófiáját lelkesen megtapsolta a közönség és legvégül tüntetőleg ünneplte a közönség a költőt. A tapsvihár megszűntével Polányi Géza országgyűlési képviselő nagyszabású emlékbzsedét mondott a negyvennyolcas időről. Beszédét így fejezte be:

Aki hazánkban jogot akar, első sorban is legyen magyar. Amikor Horn Ede visszatért az emigrációból, az ifjusághoz, amely a határon fogadta, így szölet: „Ahol az ifjuság, ott az erő! Ahol az erő — ott a győzelem!”

Miódon egy hanyatló század megyéjén megálva, visszapillantok az 1848. március 15-ének megdi-csült nagy alakjaira, arra kérem esdekelve és fohászodva a magyarok nagy istenét, engedje meg, hogy közöttünk viraszson szellemük, hogy legyenek a magyar nemzet ifjusának órangyalai és akkor lesz, de legyen is Magyarországon szabadság, testvériség és egyenlőség. (Percekig tartó éljenzés, taps.)

Ezután Sántha Mihály nagy harást kelte elszavalt a „Talpra magyar”-t. Utána Horváth Zoltán mondta el a magyar szabadságharc történetét. Köpösdý Dezső ígérte, tet az ifjuság nevében, hogy szent célja lesz az ifjuságok Kossuth Lajos politikai végrendeletének végrehajtása. Ezután a Kossuthnóia hangjai mellett szetoszlott a közönség.

Az egyetemi ifjuság déutáni ünnepeineke sora az Egyetem-téren kezdődött 4/3 órakor. Itt gyülekeztek újból az aula előtt zászlójuk mellé. A teret egészen ellepte már a közönség, mikor az aula erkélyén szólásra jelentkezett Brávozy Kálmán joghallgató, aki sajnálkózzással jelentette, hogy e napnak haromnyos ünnepi szónoka, Madarász József országgyűlési képviselő beteg s így nem jelenhetett meg, hogy e helyről méltassa a mai nagy évforduló jelentőségét. Helyette ő rövid, lelkes szavakban esce-telte március idusának emlékezetét. Hangos éljenzés követte beszédét, amely után Horváth Zoltán joghallgató a Talpra magyar szavalt a nagy batással.

A lelkes közönség ezután az egyetem zászlaja után megindult a Kecskeméti-utca, hazafias dalokat énekelve.

A menet a Muzem lépcsője elé sorakozott, Ónódy Jenő joghallgató a Nemzeti dalt szavalt. Utána Vöröss Bela bölcsészethallgató, a Petőfi-emléktábla-bizottság titkára lépett arra az emlékezős helyre, honnan ötvenhárom évvel ezelőtt Petőfi Sandor gyujtó dala először hangzott el. Hosszabb beszédben méltatta e helynek jelentőségét és az ifjuság mozgalmát, melyet három évvel ezelőtt Beóthy Zsolt kezdeményezésére megindítottak, hogy a magyar főiskolák ifjuság nak adakozásából megörökítsék ezt a helyet. Beszédét az emléktáblát fűdő nemzeti-színű lepel lehallásakor az emléktábla szövegével végezte, — amennyiben — ugymond, — hadd lássa a világ, hogy:

A magyar ifjuság állította e táblát az ifju magyarság

lánglelkű énekesének és örök dicsőségének

PETŐFI SANDORNAK,

ki 1848 március 15-ikén délután

a magyar szabadság első szabad dalát

e helyről szavaltá el.

— 1900 március 15. —

Az egybegyűlt óriási ünneplő sokaság kitérő lelkesedéssel kísézte az emléktábla leleplezését, amely

után Hanzséros Bálint joghallgató saját szerzeményű *Ünnepi ódáját* szavaltá el nagy batással.

A közönség az egyetemi ifjusághoz csatlakozva ezután a Muzem-körúton. Kossuth Lajos-utca, az a Petőfi-térre vonult, hogy megkoszorúzza a bahatalatlan költő szobát. Dizmagyar runába álltözött egyetemi polgárok vitték a babérkoszorút, melynek nemzeti színű szalagján az a fölírás volt:

Petőfi emlékezetének az egyetemi ifjuság.

A szobor előtt álló szöszékekről Sántha Mihály elszavalt a *Talpra magyar*, mely után Gebhard Károly joghallgató Petőfi emlékezetéről mondott lelkes beszédet, ezután Horváth Zoltán záróbeszéde fejezte be az ünnepséget.

Ezrel a fővárosi nagyobbszabású ünnepeégek véget értek s az azokon résztvett közönség példás rendben oszlott szét. Tüntetés azonban mégis volt. A Petőfi-térről elvonuló tömeg a Kossuth Lajos-utca-ban a *Nemzeti Kaszinó* előtt, melynek ocsupás falaira nem volt kifizve a nemzeti lobogó, tüntetést rendezett. Óriási harmával követelte a zászló kitűzését, s mikor követelésének eleget nem tettek, követek kezdték haigálni a Kaszinó ablakaira. A követek eltévesztettek, de fenyegették a nagy üveg-táblás kirakatoakat, amelyek előtt gyors egymasutánban gördültek le a vasreöngyök. A tolongó, zaongó sokasággal szemben egyetlen egy lovasrendőr állott, aki eredmény nélkül ficáinkoltatta jobbra-balra a lovát: a tömeget nem sikerült szétoszlátlnia. Ekkor az ünnepségről jövet, egy hóhéber hajú 48-as honvéd ballagott a Kossuth Lajos-utca-ban hazafelé. Amint a nép észrevette az öreg harcost, riadó éljenzésben tört ki, a vállára emelte s úgy hordozta körül. Végre letették s a 48-as honvéd folytatta útját a kerepesi-ut felé. A tüntetők is utána mentek s a sarkon aztán szetoszlóttak. Ami nem sikerült a lovasrendőrnek, az sikerült egy öreg, törődött 48-as honvédnek.

Az iskolákban.

A fővárosnak csaknem valamennyi iskolájában volt szabadságünnepe.

A tanárképző intézeti gyakorló főgimnázium önképző köre szép ünnepet rendezett. Imrédy Kálmán megnyitó beszéde és Fekete Károly szavaltata után Gerle Sándor mondott ünnepi beszédét, majd Gussmann Imre szavalt, végül pedig Négyesy László és Bádcsek Ferenc igazgató tanáraink intézeti néhány lelkes szó az ifjusághoz. Az ünnepet az énekkar lejezte be a Szózat éneklésével.

A budapesti állami felsőbb leányiskola tanárai és növendékei együtt ünnepeltek a nagy napot. A megnyitó beszédet Szuppán Vilmos igazgató tartotta. Dévay Margit növendék a sajtószabadságról, *Vutkies* Iona a jobbjagság történetéről értekezett. Az énekkar Hackl N. Lajos tanár vezetésével hazafias dalokat énekel.

A II. kerületi állami kereskedelmi iskola ünnepélyét dr. Úrmóssy Gyula tanár rendezte. Péter Janos igazgató és Nagyósi Ferenc tanár méltatta a nap jelentőségét. Az ifjuság a budavári honvédszoborhoz vonult, ahol Légrádi Andor megkoszorúzza a szobrot, Keller Lajos a *Talpra magyar* szavalt.

A VI. kerületi polgári fluiskolában Schnöller Lajos tanár vezetése alatt a Himnuszt énekeltek. Zettner Ede igazgató mondott beszédet, Kozáry József tanár ünnepi beszéde után a tanulók hazafias költeményeket szavaltak.

Az V. kerületi főgimnázium ünnepén Trebitsch Lajos, Harmos Sándor és Balla József működött közre.

A VIII. kerületi főgimnázium ünnepén Bochkor Elek, Böngérfy Géza, Csomafay Sándor, Gottlieb Arthur szerepel.

A VIII. kerületi polgári fluiskola ünnepélyét Ullrich Gyula igazgató nyitotta meg. Az énekkar Kontor Elek énektanár vezetése alatt a „Rakóczi-induló” adta elő. Az ünnepi beszédet Várady Amadé tanár tartotta. Balogh Károly VI-ik és Nagy Lajos V-ik osztálybeli tanulók szavaltak.

A IX. kerületi felső kereskedelmi iskola ünnepén Füllinger Károly igazgató lendületes megnyitója után dr. Kelen István tanár méltatta a nevezetes évforduló jelentőségét, dr. Kazányi Géza tanár pedig nagy batással szavaltá gyönyörű alkalmi ódáját. Az énekkar Waldbauer József tanár vezetésével hazafias dalokat énekel.

A VIII. kerületi közepi főreáliskolában Felsmann József igazgató szép beszéddel nyitotta meg az ünnepet, amely után Belaagh László tanár tartotta az ünnepi szónoklatot.

A VII. kerületi Kaszinó-utcai elemi iskolában Rákos István tanító mondott beszédet.

A budapesti ágostai evangélikus nép- és polgári iskolában Györfy Margit énektanító vezetője mellett énekeltek a Himnuszt, Falvay Antal igazgató lelkes alkalmi beszédet mondott.

A VI. kerületi felső kereskedelmi iskolában a megnyitó beszédet Lengyel Sándor igazgató tartotta.

Az ágostai hivatalos evangélikus főgimnáziumban az ünnepi beszédet dr. Szeghly Lajos tanár tartotta.

Egyéb ünnepek.

A Tanítók Kaszinójában nagy számban jelentek meg a tanítók a mai márciusi ünnepélyen. Remek beszédben mutatott reá Vajdaffy Gusztáv a márciusi napok hatására, föltüntette azt az eredményt, mi ab-

ből származik, ha tanítványát a tanító a honszerelm minden skáláján átvezetve, a hazaszeretét apostolává neveli. Havas István alkalmi költeményének elszavalása után *Bárdossy* kurno dalokat énekelt.

A *Gara-aszal* Irók és Művészek Társasága ma este a Szőke-féle vendéglő külön termében nagy közönség jelenlétében tartotta meg szabad g-lakomáját, amelyet hazafiás műsor előzött meg. A lelkes ünnepeit *Gara József* lapszerkesztő ünnepi beszéde nyitotta meg, amelyet lelkes szavakban emlékezett meg a nagy időkről. Utána szavaltokban és beszédekben emlékeztek meg a nagy nap jelenlőségéről *Róna Béla*, *Zempléni Árpád*, *Bárfay Antal*, *Balla Jenő*, *Farkas Emőd* és még mások.

A *Baross* jótekingő asztaltársaság is megünnevelte március 15-ét. A megnyitó-beszédet *Kelemen A.* elnök tartotta. *Kaufmann Andor* „Talpra magyar” szavaltata után *Klein Jenő* tartotta az ünnepi beszédet. Közreműködtek még dr. *Kanitzer*, dr. *Ney*, *Falotai* és *Szekely*.

Kossuth Lajos sírja.

Március idusán a kegyelet nem feledkezett meg Kossuth sírjáról sem, melyben nagy tömegekben zarándokolt ki a polgárság. A sirt rengeteg sok virág és koszorú borítja, melyek a testületek, egyesületek és a tanuló ifjuság kegyelele díszítette föl.

A vidékről tömérdek táviratot kaptunk az ott lefolyt ünnepségekről. Minden városban, minden községben hazafiás kegyelettel ünnepelték a nagy március emlékét, a templomokban isentisztelet volt, az iskolákban szavallatokkal, hazafiás dalok eléneklésével emlékeztek meg a nemzeti szabadság hajnalhasadásáról.

KÜLFÖLD.

Magyarország ellen.

— Az osztrák reichsrath ülése. —

Bécs, március 15.

A mai ülésen először a miniszterelnök felszólítását olvasták föl, amely a parlamentet fölhívja a delegátusok megválasztására és egyuttal értesíti arról, hogy a delegációs választások eszközzése céljából holnap este hat órakor külön ülés lesz.

Egy órakor báró *Dipaull*, mint a szociálpolitikai bizottság előadója, referált a bizottságnak permanenciába való helyezéséről. A ház vita nélkül támogatja többséggel az erre vonatkozó jelentést elvetette.

A ház azután a Magyarországgal az 1899. december 21-ikén kötött egyezmény némi határozmányainak megváltoztatását célzó indítvány tárgyát kezdte el.

Ez az egyezmény vonatkozik az állatörzöklomra. Báró *Skrbensky* (szabadelvi nagybíró) előadó kifejti, hogy ezen egyezmény roppant káros az osztrák mezőgazdaságra nézve. Különösen az osztrák sertéskereskedőket éri kiszámíthatatlan kár, mert Magyarországból az infóciált sertéseket olcsó árban, sőt hitelben is szállítják a nyitott határon át és az osztrák drága sertésállományt ezáltal nagy pusztulás fenyegeti. A határzár jogát, amely az egyezményben az osztrák kormányt illeti, az osztrák kormány csak akkor alkalmazza, hogy ha a vész már kiütött. A marhákra vonatkozólag ugyanez áll. Ausztriában ugyan van törvény a megbetegedett állatok lebunkózására, de ez hatályát veszti, ha a vész már Magyarországból átjön. A Magyarországgal való egyezmény a monarchia kivételét is veszélyezteti. Így az idén a párisi vilákiállításra nem is lehetett sem marhákat, sem sertést bejelenteni, mert a francia kormány, tekintettel a Magyarországnak uralkodó betegsége, a bevitelt megtiltotta. Az előadó fejtegetésében azonban kijelenti, hogy emez indítványának éle nem irányul Magyarországgal ellen, hanem csak az osztrák közgazdasági érdekeknek megfelelőleg tételt ezen indítvány.

Kaiser (német néppárt) sajnálja, hogy a kormány most, midőn a ház közgazdasági tevékenységét fejt ki, az üléseket el akarja napolni; és nem tudja, hogy a kormány ezt az eljárását mivel akarja megokolni. Hangsúlyozza hogy a szóban forgó egyezmény, valamint az egész kiegyezés Ausztria vitális érdekeinek nem felel meg és az osztrák közgazdasági érdekeket teljesen kiszolgáltatja a dőllyős államfélnék. Nem volna szükséges ezt az indítványt ma a házban tárgyalni, ha a jobbpártok a bizottságban Ausztria érdekeit óvták volna meg és nem vitték volna be nemzeti sági fájdalmaikat a vitába. Ő és pártja az indítvány mellett fognak szavazni, különben pedig azt reméli, hogy a házban még ma lesz a fölött vita, vajjon a 14. §. alapján létesült kiegyezést el akarják-e viselni vagy sem?

Azutan *Türk* (Schönerer-párti) rövid beszédben kijelenti, hogy szintén hozzájárul a báró *Skrbensky* által beterjesztett indítványhoz és hevesen kikelt a Magyarországon dívó állategészségügyi viszonyok ellen.

Dr. Lecher (német szabadelvi) foglalkozik a kiegyezési javaslatokkal és kijelenti, hogy pártja szintén hozzájárul az indítványhoz.

Erre a vitát berekesztették. Vezérszócnokok dr. *Gessmann* és *Peschka*.

Gessmann azzal áll elő, hogy a Magyarországon uralkodó állapotok egy szóval mondva botrányságok és nemcsak az osztrák mezőgazdaságot, hanem az osztrák fogyasztó közönséget is megkárosítják. Felhívja, hogy az 1894-iki sertésvész után, melyet határozottan Magyarországból hoztak Ausztriába, a sertésus ára óriási mértékben emelkedett. De hangsúlyozza, hogy Ausztriában sem jobbák a viszonyok az állategészségügy terén. Ebben a tekintetben intézkedéseket kíván. A kormány az egyezmény megkötésénél határozottan hibázott; ha már ezt megtette, kötelessége lett volna hibáját belátni és az egyezmény ajánlott módosítását elfogadni. Indítványozza, hogy az egyezmény által az osztrák mezőgazdaságra háromlót kárt minden egyes esetben a kormány térítse meg.

Peschka (német szabadelvi) azt mondja, hogy Magyarországgal szemben végre-valahára erőlyesen kell fellépni és ezért hozzájárul báró *Skrbensky* indítványához.

Báró *Skrbensky* záró szavai után szavazásra került a sor és a ház egyhangulag elfogadja *Skrbensky* indítványát, *Gessmann* indítványát azonban a ház elvetette.

Bécs, március 15.

A reichsrath még holnap és hétfőn ülésezik, azután elnapolják. A ház utolsó ülésén az iparügyi, továbbá a mérnöki címre és a margarín használatára vonatkozó törvényjavaslatok fölött tanácskoznak. A reichsrath több pártja részéről azt a kívánságot hangoztatták, hogy az ülésszakot hosszabbítsák meg, a kormány ezzel szemben elutasító magatartást tanusit és ezt azzal indokolja meg, hogy a ház ülésszaka meghosszabbításának egyedüli praktikus eredménye csak akkor volna, ha egyuttal a tartományüléstől el lehetne tekinteni, ez azonban teljesen ki van zárva és így egy-két munkanap már nem sokat határoz.

A bétkötő konferencia első ülése hétfőn lesz és a kormány abban az ülésben fogja előterjeszteni a nyelvkérdés szabályozására vonatkozó alépelveket.

A háború.

Budapest, március 15.

Ismeretes immár, hogy Krüger és oranjei elnöktársa miként fogadja a békeajánlatra kapott angol választ. Teljesen bizonyos, hogy Krüger és Steyn előre tudták, hogy Salisbury mit fog válaszolni az ő táviratukra s csak a világ és saját népek előtt kívánták a bizonyosra vett angol válaszzal igazolni a véres háborúnak a legvégsőig való folytatását. Mert erről van szó. Krüger egy lapban kijelenti, hogy késhegyig fognak harcolni függetlenségükért a burgherek és boerek s így Bloemfontein megszállásával a háború koránt sincs befejezve. Az angolok folytatják is készülődéseiket és csapatküldeményeiket, jól tudva, hogy töméntelen véráldozatukba fog még kerülni ez a háború, amely most már a tiszta hódító hadjárat jellegét viseli.

Mai tudósításaink a következők:

(Az angolok Bloemfonteinben.)

London, március 15.

Bloemfontein megszállása ellenállás nélkül ment végbe. *French* tábornok lovas hadosztályával hétfőn délután öt órakor a város előt érkeztet s parlamentairet küldött a polgármesterhez azzal a felszólítással, hogy a város másnap reggelig adja meg magát, máskülönben keiden délelőtt megkezdődik bombázás. Másnap reggel a város házán kitűzték a fehér lobogót. Egyuttal a régi ellenzéki vezérekből, városi hivatalnokokból, községtanácsosokból álló bizottság érkezett az angol táborba. *Roberts* a várostól öt mérföldnyire délre levő Spitzkoppon fogadta a küldöttséget, amely formászerűen átadta neki a várost.

A brit csapatok délből bevonultak Bloemfonteinba s az előki palotára ünnepiesen tüzték ki az angol lobogót. *Roberts* az előki palotát választotta hadiszállásul. Bloemfontein lakosságának az a része, amely angol származású, lelkesen fogadta az angol csapatokat.

London, március 15.

Valamennyi lap arról ír vezéreiket, hogy Bloemfontein megszállásával véget ér a háború első felvonása. Most következik a második felvonás, amely azzal fog végződni, hogy Pretóriában kitűzik az angol lobogót, de valamennyi újság tisztában van azzal, hogy addig még sok angol vér fog elfolyni. Egyelőre Oranje megszünt létezni mint önálló állam. Ezt eléggé karakterizálja az, hogy *Roberts* bloemfonteini táviratában *Steynról*,

mint egykori elnökről beszél. Az a körülmény, hogy *Roberts* a bloemfonteini polgármestert meghagyta állásában, azt mutatja, hogy az angolok nem akarják kényszerítő ok nélkül bántani az ország belső intézményeit. A lapok nagyon kemény szavakkal illetik *Steynt*, aki, szerintük, elvakult dicsőőségvágyában kockára tette s elvesztette hazájának függetlenségét, úgy hogy ez az ember egyáltalában nem érdemel szánalmat.

London, március 15.

A *Times* jelenti Bloemfonteinből e hó 13-áról: Oranje kormánya március 12-én a transvaali kormány heves ellenvétele dacára elhatározta, hogy a főváros átadja. Steyn elnök az új fővárosba, *Kroonstad*ba utazott, a nélkül, hogy az átadásra való felhívásra válaszolt volna. *Roberts* tábornokot és *French* tábornokot e hó 12-én, illetőleg 13-án Steyn egyik öccse reggelire hívta meg farmjába, és ez alkalommal kijelentette, hogy Steyn elnök teljes nullává lett.

Pretória, március 15.

A kormány a következő hirdetményt tette közzé: Bloemfonteint tegnap az angolok megszállták. Miután burghereink északi irányban visszavonultak, Oranje székhelyét Kroonstadba helyezték át.

(Amerika közbenjárása.)

Pretória, március 15.

Vasárnap a pretóriai amerikai konzul a washingtoni kormánynak hivatalos táviratát átadta *Krüger* elnöknek. A távirat így szól:

Krüger és *Steyn* köztársasági elnököknek táviratát, amelyben Amerikának közvetítését kéri az ellenségeskedések megszüntetése céljából, az angol kormánytól, alapos megfontolás után, közöltetett, azzal a hozzátevés-sel, hogy *Mac Kinley* komoly reményeket táplál a béke létrejövetele iránt.

Pretória, március 15.

A *Standard and Diggers News* jelentése szerint a legutóbbi napokban a kormány képviselői és *Hay* amerikai konzul közt fontos értekezlet volt.

(Harc mindhalálig.)

London, március 14.

Pretóriából jelentik: *Salisbury* válasza hétfőn érkezett Pretóriába. A transvaali kormány azonnal tanácskozásra ült össze s azt határozta, hogy a vérség fognak harcolni. A kormányt ebben az elhatározásában támogatja az összes boer lakosság, amelyet *Salisbury* válasza mód nélkül elkeserített s el van tőkélve, hogy utolsó csepp véreig fog harcolni.

London, március 15.

A *Times* jelenti *Lourenco-Marquezból* tegnapi kelottel: Egy ur, aki a háború alatt a Randon levő bányákkal összeköttetésben volt, kijelentette, hogy a transvaali kormány bányahivatalának tisztviselői terveket készítenek a tárna- és bányapítkezéseknek dinamittal való elpusztítására. Johannesburgban is számos aknákat és más műveket készítenek.

Pretória, március 15.

(*Reuter*.) *Joubert* tábornok ma este a csapatokhoz ment.

New York, március 15.

Montagu-White, volt transvaali főkonzul a *World*hoz intézett levelében kifejti, hogy a boerek stratégiai okokból kénytelenek Johannesburgot elpusztítani, ami legalább is 150 milliónyi kárt jelent. Reméli, hogy történni fog valami, ami mind a két hadviselő félre nézve elfogadható, mielőtt ez a katasztrófa beállna, de ha a boerokat kényszerítik rá, akkor feláldozzák Johannesburgot és utolsó csepp vérukig küzdeni fognak Pretória birtokáért.

New York, március 14.

Az *Evening Journal* a következő táviratot kapta *Krüger* elnöktől március 13-iki kelottel:

A burgherek csak akkor szűnnek meg harcolni, ha meghalnak. Hadaink visszatérnek az első védelmi vonalra saját földjükre. A natáli hadjárat sokkal tovább vált hasznunkra, mintsem vártuk. Az angolok soha sem fognak eljutni Pretóriáig. A burgherek, Steyn elnök, *Joubert* és én, valamint a többiek mind egyetértünk. Viszály nincs közöttünk. Isten segítsen bennünket.

Krüger.

(Az angol kormány.)

London, március 15.

Ritchie kereskedelmi miniszter tegnap az egyesült kereskedelmi kamarák lakomáján beszédet mondott, amelyben kiemelte, hogy a mostani

háboru bizonyítja, hogy ha az anyaország érdekeit megtámadják, az egész birodalom érdekeit támadják meg. Reméli, hogy a béke nem sokára helyreáll. Ennek azonban egészen más föltételek alapján kell történnie, mint a minöket Krüger elnök ajánlott. Anglia hajlandó békét kötni, de *esakis a maga föltételei alapján*. A kormány sohasem fog többé kísérletet tenni nagylelkűséggel, vagy a két köztársaság függetlenségével. Anglia el van tökélve arra, hogy a brit koronának e köztársaságok fölött való elvitathatatlan fennhatóságát fenntartsa.

London, március 15.

Azokra a külföldi híresztelésekre vonatkozólag, amelyek szerint Lord Salisbury Krüger elnöknek bizonyos békeföltételeket szabott, azt jelenti a Reuter-ügynökség, hogy itt ezekről a békeföltételekről semmit sem tudnak.

(A harc térről.)

Lady Smith, március 14.

Megbízható forrásból jelentik, hogy a boerok a Sárkány-hegység és a Briggars-hegység egyesülésénél több erősen elcsönkölt hadállást tartanak megszállva nehéz ágyukkal.

London, március 15.

A Reuter-ügynökségek jelentik Kimberleyből tegnapi kelettel: Innen kiküldött csapatok megszállták Boshofot és ott temérdek fegyvert és lövészeret ejtettek zsákmányul. Az angolok erős helyőrséget hagytak ott.

London, március 15.

A Central News közli, hogy Buller Bloemfontein bevételét következtében megváltoztatta tervét.

A nyugatvidéki hollandus lázadás még nem ceillapodott le. Karnarivüben a táviró összeköttetés megszakadt. Keleten a lázadók megadták magukat.

Március 10-éig az angolok vesztesége a következő volt: meghalt 15.874 közlegény és 973 tiszt, ezek közül a csatákban vesztette életét 194 tiszt és 1847 katona, seibein halt meg 40 tiszt, 365 közember, 561 tiszt és 8390 katona most is sebesülten fekszik, 150 tiszt és 3522 közlegény fogságba jutott. Igen sokan haltak meg járványos betegségekben.

(Vegyes hírek.)

London, március 15.

Egy távirat jelenti Fokvárosból, hogy az afrikanderek között nagy izgatottságot keltett a két elnök békeajánlatának visszautasítása. A fokföldi gyarmatokon sok helyütt tüntetés volt a boerok mellett.

Schild ezredes meg akart szökni a fogságból.

HIREK.

Az iskolák proletárjai.

Fura dolog az, hogy van iskolakötelezettség s nincs kenyérkötelezettség meg melegruha-kötelezettség is hozzá. Ugy értem ezt, hogy minden gyerekek egyformán be kell szedni egy bizonyos mennyiségű elemi tudományt, de arról aztán senki se gondoskodik, hogy a gyerekek egyformán képesek legyenek arra, hogy be is szedjék az ábécét. És klasszifikálnak, végigklasszifikálják egy-től-ötig a skálát tekintet nélkül arra, hogy melyik gyerek evett reggelit s melyik az, aki csak hallott arról, hogy az urak kávézni szoktak és piros hátú kiflit mártogatnak a kávéba. És azzal se igen törődik az iskola, hogy némelyik gyermeknek új vastagra kötött meleg pamutharisnya van a lábán, a másik pedig az anyja kitaposott, repedt topánkjában vacog. Az iskola követel. Az iskola tanít, bizonyos órák hosszáig magyaráznak, kérdeznak, elcsattan egy-egy nyaklevés, bizonyos fiuk a számapadban ülnek, mások ellenben szorgalomjegyet kapnak s aztán künn csendet a pedellus és eloszlik szerte az utcákon a sok gyerek. Olyikat koosi várja, többeket német meg francia kisasszonyok k a nagy raj, a tulnyomó többség új feladatokkal megterhelve, dideregve szerte megy az utcákba. Micsoda kabátok, micsoda eszmiák s micsoda korán megvénült ványadt kis arcok...

Az iskola azzal nem törődik, ami a falain kívül történik a gyerekekkel. Idegen neki a mód, ahogyan a kis népség él — otthon. A nagy városban elveszítik egymást a tanítók és a tanítványok. Nincs köztük meg az a közösség, a melegebb, bensőbb viszony, amit kis városban vagy éppen falun lát az ember. Ott a tanító közvetlen tanuja annak, hogy

voltaképpen micsoda gyerek az, akit a keze alá adtak. Itt körülbelül olyasformaa viszony a gyerek és a tanítója között, mint az egyetemen a jogász és a professor között. Látják egymást, amugy felületesen ismerik is egymást, de a képességek elbírálásában, a klasszifikációban kimerül az egész pedagógia. Ennek egyes, annak hármas, amannak ötös — és vége.

Pedig az volna a fontos, hogy tudjuk meg végre, hogy hány máskülönböen jobb sorra érdemes talentumot öl meg csirájában a nyomorúság. Hogy ez a minden oldalon megtámadott szegény ország mit veszít azzal, hogy a gyerek számára éppen csak iskoláról és iskolatörvényről gondoskodik, de kenyeréről nem, hogy csak tanítunk, tanítunk és e mellett mindegy nekünk az is, ha a gyerekek tízes karikákat hány a szeme az éhségtől és a vizes rongykapcák közt félig már lefagyott a lába. Ezt kellene tudni s én nem mondhatom meg, se más, aki csak az utcán nézi, hogy hogyan bandukolnak ki az iskolából az ebéd teljes bizonytalanságába és hogy kapaszkodnak össze hármán-négyen, hogy legalább az egyik oldalukat melegítse fel a másik kis rongyos teste-melege. A tanító meg tudja mondani — s lássuk az írást. A numerust. Mert hiába óbégatnak avval, hogy sok, nagyon sok a ki éhezik és fázik. A sok nem imponál. A szám igen, mert azt hiszem, hogy félelmetes nagy szám kerül majd ki a statisztikából. Nem sok, hanem sok ezer... És akkor talán majd nemcsak a hazafias és kedélyes asztaltársaságok fognak esztendőnkint egy kabátot és egy eszébe meleg kávé adni a gyerekeknek, hanem nem lesz mese például az olyan végrendelet se, amelyenről most pár napja szó volt s amiből perse egy betű se igaz. S gondolnak majd valami hivatalos segítségre is. Talán az állam, talán a főváros, talán mind a kettő. Még egy kis új adó se ártana erre a becületes célra.

S hogy megkapjuk a sok esetről szóló statisztikát, arra az is gondolt, akinek az írása többet ér, mint az enyém. Nem olvasmány, hanem rendelkezés. A főváros tanfelügyelője elrendelte, hogy ezután számot adjanak a tanítók arról, hogy melyik iskolában hány gyerek éhezik és fázik.

(Th.)

Budapest, március 15.

— EUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetés és nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyek a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— József Ágost főherceg hazatérőben. József Ágost főherceg, mint Triestből táviratoztak, egyiptomi utjáról hazatérőben ma odaérkezett. A főherceg kitűnő színben van, de kiserője, Libits Adolf uradalmi kormányzó, akinek az egész uton semmi baja sem volt, Triestben vesélyesen megbetegedett. Állapota olyan súlyos, hogy a főherceg Libits neijéért táviratozott.

— Ebéd a külügyminiszternél. Bécsből telegrafjakk: Gróf Goluchowski külügyminiszternél tegnap diplomáciai ebéd volt. Ott voltak: Gróf Nigra olasz nagykövet, gróf Kapnist orosz nagykövet és felesége, De Reverseaux marquis francia nagykövet, Ghika román követ, Van der Hoeven németalföldi követ, De Claparede svájci követ, a három utóbbi feleségével, továbbá Mihajlovics ezredes szerb követ, gróf Paraty portugáliai követ, gróf Rex szász követ feleségével, Makino japán követ feleségével, Milbank angol ügyvivő, Cusani marqui olasz nagykövetségi tanácsos feleségével, De Vermandois francia nagykövetségi tanácsos stb.

— Vilmos császár Kielben. Vilmos német császár tegnap Kielbe érkezett, hogy jelen legyen az ottani Germánia hajógyárban készült Askold nevű orosz cirkálóhajó vízrebocsátási ünnepélyén. A vízrebocsátás ma délelőtt ment végre. A császáron kívül jelen voltak: Henrik herceg, Nikolai Nikolajevics nagyherceg, az oldenburgi örökös nagyherceg, Bülow és Tirpitz államtitkárok, az egész kieli tisztikar, valamint az összes német hadihajók egy-egy képviselője. A kikötőben levő hajók zászlódszót öltöttek és az Askold huszonegy ágyulövés dördülése közben szaladt le a nyílt tengerre. A császár és az orosz nagyherceget a lakosság nagy ovációban részesítette.

— Küldöttség a hercegrímásnál. Vasary Kólos hercegrímás ma délben a Központi Oltár Egyesület küldöttségét fogadta. A küldöttséget Pallavicini Ede örgróné vezette. Kivülé még a következők voltak jelen: Ozevgy Korniss Miklós grófné, Orczy Thekla báróné, Török Hermin grófné, Csiraky Lujza grófné, továbbá Kanter Károly, a királyi palota plébános és Kutschera József. Pallavicini örgróné arra kérte a hercegrímást, hogy nyissa meg személyesen az egyesületnek ebben a hónapban rendezendő kiállítását. A hercegrímás kiállításba helyezte a kérés teljesítését.

— Széll Kálmán — palotahölgy. A hivatalos lap mai száma az alábbi sorokat közli:

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi március hó 8-án kelt legfelső kéziratával, Széll Kálmán né született Vörösmarty Ilonának, Széll Kálmán magyar királyi miniszterelnök nejeinek, a palotahölgyi rangot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Gyöngédséggel párosult nemes elhatározása e kinevezés 6 felségének, aki e kintüntetással egy polgári származású asszony fenkölt tulajdonai előtt mutatja be lovagias hódolatát. Az igazi magyar nő mintaképe tisztelt az egész ország a miniszterelnök neiben, aki mint Vörösmarty Mihálynak, a halhatatlan költőnek leánya és Deák Ferenc neveltje oly környezetben élte le fiatal éveit, amelyek nem maradtak jótékony hatás nélkül minden szépért, nemesért hevülő lelkére. Ebből a környezetből került sok év előtt, mint szerető híves Széll Kálmán oldala mellé, megosztva azután minden gondját kis családja szeretetében és a magyar háziasszony munkájában. Széll Kálmán né a nő sziv finomságával mindig távol maradt a hivalkodó szerepléstől és családján kívül legnagyobb öröme abban a kis paradicsomban tellett, amelyet a férjével együtt Rátóton teremtett maguknak. Ott azután egész melegségében kibontakozik az ő ritka vendégszeretete, nemes szívósága és a környék szegényei mindig áldva emlegetik azt az időt, amikor a rátóti kastély benépesedik Széll Kálmán családjával. Az igazi magyar háziasszonyt ismerték föl benne ott is, a budai palotában is, azok, akik egyszer is élvezték vendégszeretét, amely ment minden hivalkodástól. Külső érintkezésében pedig az az előkelő uri nő, aki lebilincselő szeretetreméltóságával boldogságot, megelégedést sugároz maga körül. Ezeknek a nemes egyéni tulajdonságoknak a jutalma az irányában most megnyilatkozó királyi kegy.

— A miramarei nász. Triestből táviratozza tudósítónk, hogy a miramarei esküvőt valószínűleg elhalasztják. A kastélyból jövők beszélik, hogy Erzsébet főhercegnő elutazására még nem készülnek s így nyilván nem 19-ikén lesz az esküvő. Várták gróf Bellegardot, aki a fiatal főhercegnő mellé van rendelve, de eddig nem jött meg. Az állomáson készen van a szalonkoesi Erzsébet főhercegnő számára. Stefánia főhercegasszony és leánya a parkban lawn-tennist játszanak, amelyhez több tengerésztest is hivatalos szokott lenni.

— A kereskedelmi miniszter Szatmáron. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter ma délben 1 óra 50 perckor Szatmárra utazott. Kisérétében voltak: Chorin Ferenc országgyűlési képviselő, Mándy Lajos miniszteri tanácsos, Vértessy Kálmán osztálytanácsos és dr. Hollán Sándor miniszteri titkár. A minisztert, aki este 8 óra 50 perckor érkezett Szatmárra, a pályaudvaron az ev. ref. főgimnázium fenn tartó testülete nevében dr. Farkas Antal, a város nevében pedig gróf Hugonnay Béla főispán üdvözölte. A miniszter a vasutól a városházán berendezett szállására hajtatott, azután résztvett a társaskör diszertében a tiszteletére adott vacsorán. Holnap délelőtt a miniszter a küldöttségeket fogadja. Azután megtekinti az ev. ref. főgimnáziumot, majd részt vesz az ev. ref. főgimnázium fentartó testületének közgyűlésében, valamint a társaskörben rendezendő diszertében. Delután több ipartelep tekint meg, este 7 órakor visszautazik Budapestre.

— Tanulmányt. A székesfehérvári kereskedelmi akadémia növendékei huszket tanulmányutra indulnak Olaszországba. Az ifjúságot dr. Faludi Miksa igazgató vezeti. A tartsaság április 6-án este 9 órakor indul s 19-én érkezik baza Székesfehérvárra.

— **A szultán leánya nem szökött meg.** Alapos okai vannak annak, hogy meg kell cáfolnunk azt a hírt, amely szerint a szultán leánya megszökött. Először is a szultánnak nincs leánya. Volt neki egy, de azt nem Nighiarnak, hanem Nededsának hívták s ez előtt két esztendővel halt meg tíz éves korában. Emlékezre egy gyermek-kórházat építettek a nagyvezír palotája mellett. Ezek után valószínűleg senki se kételkedik abban, hogy valaki más az, aki megszökött, nem a szultán leánya. Ha minden cáfolat ilyen világos lenne...

— **A munkaközvetítő intézet megnyitása.** A szocialisták bajok győztesét ma nálunk új orvossággal kezdték meg. Megnyitott a munkaközvetítő intézet. A Józsefváros egyik kis mellékutójában van. A munkások ezrivel töltek a helyiség bejárója előtt, ami már az első nap bizonyított arról, hogy erre az intézményre nagy szükség van. Határozottan több munkás jelentkezett ma. Rendkívül nagy szám ez, amely kívánatos teszi, hogy a munkaadók első sorban ezen az uton keressenek munkásokat. Az intézet minden lehető megtett arra, hogy a munkaadók ne okozzanak nagy fáradtságot a bejelentés. Sok ezer nyomtatványt küldött és portomentességet is biztosított a bejelentő lapoknak. Ma még nem helyezték el a munkásokat, bár közel ötszáz munkát kerestek már a fővárosban és a vidékre. Női munkások nem jelentkeztek. Egyetlen asszony keresett munkát. Inasokat is kerestek, de egy sem jelentkezett. Délelőtt természetesen megjelentek a szocialista vezetők. Azt hitték, hogy működésük itt is termékeny talajra fog találni. De néhány *Éljen a szocializmus!* kiáltás után csalódva távoztak. Ez az intézmény nagyon komoly dolog. Itt a frázisnak nincsen semmi keresni valója. És éppen azért távoztak a szocialista urak. A munkások pedig továbbra is a kellő fontossággal illetékes ezt az intézményt, amely csakis az ő javukat akarja.

— **Csáky Mária grófnő esküvője.** Gróf Csáky Mária, gróf Csáky Albin leánya ma reggel nyolc óra körül esküdt hűséget Harkányi Andor bárónak, Harkányi Karoly báró fiának. Az esketési szertartást Császára György kalocsai érsek végezte a lipótvárosi Bazilikában. Az érseknek Lollók Lénárd apátplébános, s nagyszámú papság segédkezett. Az esküvőn csak a család tagjai s a tanúk vettek részt. A vőlegény tanúja volt báró Harkányi Frigyes és Vörös Kálmán, a menyasszonyé gróf Csáky László és dr. Hertelendy László. Az esküvő után a fiatal pár a Harkányi Andor birtokára utazott.

— **Az újságírók szabadságukománya.** A magyar újságírók legnagyobb ünnepe, március Idusát, a sajtószabadság születése napját, az idén is emlékeztetéssel teszi a Budapesti Újságírók Egyesülete. Mint fennállása óta minden évben, ezúttal is nagy díszlakomára hívja egybe a nemzet jelesseit: politikai vezetőit, az irodalom és művészet jelesseit, közéletünk minden kitűnőseit, hogy együtt emlékezzenek meg a nagy idők legnagyobb napjának hőseiről és a nemzeti szabadság megszületéséről. Ott lesznek a szabadságot lelkes munkássáikkal ünneplő kormány, a képviselőház tagjai is és Jókai Mór, a sajtószabadság egyetlen élő harcosa, kezében a róla nevezett serleggel szólani fog a nagy ünnep jelentőségéről. A lakoma vasárnap, e hó 13-án este lesz a Hungária dísztermében. Az újságírók egyesületének tagjai péntek este 7 óráig az egyesület helyiségében válthatják meg jegyeiket.

— **Interparlamentaris konferencia.** Az interparlamentaris konferencia magyar csoportja e hó 27-én, délután 5 óra körül a képviselőház I. sz. bizottsági termében gróf Apponyi Albert elnöke alatt ülést fog tartani. Az interparlamentaris konferencia nemzetközi végrehajtó bizottsága április 19-én Brüsszelben, a nemzetgyűlés palotájában tartja meg a párisi nagygyűlést, amely az idén sugasztásban fog megtartani, való előkészítő ülést, melyen a magyar csoportot gróf Apponyi Albert és Puzmándy Dénes fogják képviselni. A párisi nagygyűlésen a magyar csoport kiváló nagy számban jelenik meg s oly indítványokat fog tenni, melyek hivatás vannak a nemzetközi jog, a béke és a békebíráóság ügyét nagyban előmozdítani.

— **Egy barónő balesete.** Valamikor az ország leggazdagabb és legelőkelőbb családjai közé tartozott a báró Horváth család. Az idők folyamán azonban teljesen elszegényedett. Ennek a családnak a tagja báró Horváth Klára, báró Horváth Miklósnak a regényírónak a nővére, aki az Erzsébet szegényházban élő öreg napjait. Ma délelőtt a hatvanhárom éves matrónt a József-körúton elgázolta egy tüzoltó-kocsi, amely tüzhöz robotott. A szerencsétlen öregasszonynak a bal kulcsosontja eltört és a mentők súlyosan sebesülve vitték a Rókus-kórházba.

— **A miniszteri palota tervét.** A mostani miniszteri palota helyébe még báró Bánffy Dező miniszterelnök idejében új palotát terveztek. Báró Bánffy megbízásából Berzók Gyula műszaki tanácsos elkészítette a palota tervét, amelyeknek kivételéül azonban a megváltozott viszonyok következtében elmaradt. Berzók e tervet, mint műépítészeti tanulmányokat elküldte a párisi világkiállításra.

— **Ünneprontók.** A mai március tizenötödiki ünnep nem zajlott le olyan szépen, nyugodtan, mint az eddigiek. A Petőfi-téri ünnep után volt egy kis tüntetés, amely azonban a rendőrség jóvoltából nem fajult tovább el. Először a Városház-téren kezdtek meg munkájukat a kétes elemek. A Klotild főhercegnő épülfelében levő palotájának köveivel dobálták be a szomszédos házak ablakait. A tüntetők azután végimentek a Kigyó-utca és ott két kereskedésnek a kirakatát bevették. Utközben a Nemzeti Kaszinó előtt állottak meg, ahol szintén bevették egy pár ablakot. A tömeg e közben körülbelül 1500 főre szaporodott. A Nemzeti Kaszinó előtt a lovasrendőrök szétverték a csapatot, amely azonban újra egyesült a Kerepesi-ut elején. A rendőrség a Sip-utcaba szorította őket s itt komolyabb harc keletkezett közöttük. A tüntetők kövekkel és botokkal támadták a rendőrökre; akik szintén nem vették tréfára a dolgot és kardlappal alaposan elpálhították a rendetlenkedőket. A tüntetőket Keresztes Péter mézáróselegény vezette; ő adta ki a jelszót, hogy merre menjenek s ő buzdította a társaságot. Keresztet Lengyel István rendőr be akarta kisélni a belvárosi kapitányságra, de Keresztes ellenszegült. Barátai segítségére siettek s a Sip-utca 7-ik számú ház előtt újból nagy verekedés támadt a rendőrök és a tüntetők között. Csápor János facér kereskedőlegény eközben Takács II. Mihály közrendőrt egy tégladarabbal egy löbe vágta, hogy a rendőr eszméletlenül terült el a földön. Csápor János a rendőrség letartóztatta. A tüntetés körülbelül hat óráig tartott, ekkor tudta csak a rendőrség szétoszlatni a rendetlenkedőket.

— **Gyászmisze Lnozenbacher Pálért.** Lnozenbacher Pál főrendbírái tag lelki üdvéért ma délelőtt tíz óra körül gyászmisét tartottak a Lipótvárosi bazilika ideiglenes kapujában nagy közönség jelenlétében. Az első padsorokban az elhunytak fia s rokonsága foglalt helyet, míg a többi padsorokban nagy és előkelő közönség ült. Ott voltak többek között Béaváry-Buchardt Konrád főrendbírái tag, Szalay Imre és Szalay Péter, Förster Gyula miniszteri tanácsosok, Czobor Béla és Kovács Gyula egyetemi tanárok, a fővárosi árvaszak fiúnevelőek s még számosan. A szertartást Lollók Lénárd apátplébános végezte.

— **Közkatonák garázdalkodása.** Bozomban ma a vasutállomáson három katoná sulyosan megsebesített egy Gaudorfer Frigyes nevű mérnököt. A garázda közlegények a bajonettjeikkel több sebet ejtettek a mérnökön, akinek egy gyalogsági hadnagy jött segítségére és a vérengző katonákat bekísértette. Nemrégiben Tafer vendéglőgázolás is így járt. Hogy mi volt az összetűzés oka, arról nem szól a bozombi távirat.

— **A perditó szerelme.** Heiter Erzsébet kisújszállási születésű 20 éves, rendőri felügyelet alatt álló leány ma reggel a Jósika-utca 11. szám alatt lévő lakásán megmérgezte magát. A szerencsétlen leány beleszeretett egy fiatal iparoslegénybe, aki látszólag viszonzotta is szerelmét. A fiatal ember azonban gondolt egyet s vidékre ment, ahol munkába állt s Heiter Erzsébről nem akart többé tudni. A leány többször írt neki levelet, de választ nem kapott. Végre tegnap elhatározta, hogy megöli magát. Egész éjjel mulatozott s reggel felé tért Jósika-utca 21. szám alatt lévő lakására. Itt azután nyolc óra felé egy nagy pofar marólugot ivott, utána pedig spirituszban feloldott tíz csomag gyufalejet s azt hajította fel. A veszedelmes mérég anyyira összegezte belső részeit, hogy a segítségül hívott mentők eszméletlenül állapotban szállították a Rókus-kórházba, ahol most a halállal vívdik.

— **Öngyilkos zenekari őrmester.** Szegedről táviratozzák nekünk: Kremser Vilibaldot, a 46. gyalogezred zenekarának őrmesterét ma délelőtt 11 óra körül az Alföldi szálló egyik szobájában a tűkör előtt áldott fejjel holtan találták. Öngyilkossága okát nem tudják. Levelet nem hagyott. Állítólag reménytelenül szeretett egy szegedi leányt.

— **Vizsgálat egy jegyző ellen.** A pestmegyei Lajosmizse községben hetek óta folyik a vizsgálat Székely Lajos jegyző és hivatali térsai ellen. A vizsgálat az alispán volt kénytelen elrendelni a belügyminiszter erélyes intézkedése folytán, akihez a polgárság három ízben is fordult panaszával. A vizsgálatot Zlinszky János tiszti főjegyző vezeli, a polgárság azonban nincs megelégedve vele. Zlinszky ugyanis, noha két nap alatt 72 sulyos vádat foglalt jegyzőkönyvébe, a vizsgálatot két ízben is megszakította s ez által a hivatalaikban hagyott tisztviselőknél időt engedett a vadak és bizonyítékok elsimítására. Mégis kiderült, hogy pénzek hiányzanak s hivatali pénzekkel nem tudnak elszámolni. Ennek az alapján a további vizsgálat sikere érdekében a panaszosok képviselői a községi előjáróság felügyelőségét kérték az alispánnál, azonban hiába. E helyett Zlinszky e hó 13-án megint folytatta a vizsgálatot, amelynek folyamán az egyik panaszosnak tetselő valamását semmi áron sem volt hajlandó jegyzőkönyvébe venni. A panaszosok képviselői ezért elhagyta a vizsgálat színhelyét, a panaszosok pedig megtámadták minden további vallomást. A polgárság most sulyos panaszkevényben jelentette föl ezt a sérelmes eljárás: a belügyminiszternek, pártatlan vizsgálatot kérelmezve.

— **Zászlavos.** Dr. Inselt Arnold ismert fővárosi gyakorló orvos eljegyezte Heller József zölvömi nagykereskedő leányát, Evaenia kisasszonyt.

— **Miniszteri tanácskozások a vakoknál.** Kétségre volt esve a francia belügyminiszter, nem tudta mit csináljon majd a kiállításkor a sok vendéggel, mert nagyon kicsiny az ebédle. Nem tudta, hol helyezze el majd őket. Elpanaszolta legutóbb a kamarában, hogy az elődje is kénytelen volt az udvaron megvendégelni a látogatóba jövő orosz tengerészeket. A kamarát meg is hatotta a panaszos sirása és megszavazott a miniszter urnak százezer frankot egy új ebédle. Hanem a francia képviselőházat nemcsak a belügyminiszter panaszra tette ilyen adakozóvá. Egy másik ok is szerepelt, az tudniillik, hogy kisebb miniszteri tanácskozásoknak legyen végre tisztességes helye. Eddig másutt tartották a miniszterek az összejöveteleiket, — a vakok intézetében.

— **Érdekes árverés.** Jules Guérin, a Fort Chabrol megkapitulált parancsnoka szomorúan gubbaszt a clauwauzi fegyházban, míg Paris utca-sarkán nagy betűs plakátok hirdetik, hogy az állam 1900. március 20-án árverés alá bocsátja a Fort Chabrolban talált összes buzóanyagokat, puskákat, revolvereket, mérgezett nyilakat stb. A revizionista és antirevizionista amatőrök nagyban készülődnek az árverésre. Reméljük, hogy Coppée és Quenay de Beaurepaire utak majd csak kitesznek magukért.

— **Szerelmi dráma.** Véres szerelmi dráma játszódott le ma Pécsen. Tayer Pál asztalosmester és Molnár Erzsébet a szereplői, akik a tolnamegyei Régöly községben vadházasságban éltek. Az asszony nyolc nap előtt elhagyta kedvesét, aki Kaposvárt, Dombóvárt, majd ma Pécsen kereste és itt a nővérénél megtalálta. Visszahívta Régölybe, de mert visszateretni nem akart, Tayer kétszer rálőtt az asszonnyra, majd önmaga ellen fordította a fegyvert. A golyó tüdejébe fúródott. Mind a kettőnek sérülése életveszélyes. A szerelmi dráma áldozatait a kórházba szállították.

— **Halálozás.** Honheiser Vilmos műgyógytani hallgató e hó 13-án, 23 éves korában Budapesten meghalt.

Báró Huene, a német birodalmi centrum-pártnak egyik kiváló személysége, mint Berlinből táviratozzák, utazásközben Gossensassban meghalt.

— **Az egrl banksikkasztás.** Egerből táviratozza tudósítónk, hogy Dostál takarékpénztári könyvelő ma önként jelentkezett a vizsgálóbíróknál s beismerte, hogy a hamis mérlegről tudomása volt. Dostál vizsgálati fogságba helyezték.

— **A szolnoki telefon.** A kereskedelmi miniszter engedélye alapján a szolnoki távbeszélő halózatot e hó 8-án bevonták a helyi forgalomba, e hó 15-től pedig a helyközi távbeszélő forgalomba is bevonják. A díj három percig tartó közönséges beszélgetés után két koronát, elsőbbségben részeseül sürgős beszélgetés után hat koronát tesz ki.

— **Se világitás, se fűtés, se víz.** Ily címmel megjelent mai közleményünk a Szent János-kórház igazgatója dr. Ludvik Endre a következő helyreigazító sorok közléseért kért föl bennünket:

E hó 9-ikén reggel a kórház vízvezetékének egyik főcsöve, a túl magas víznyomás miatt megrepedt (amely baleset bárhol előfordulhat) s így a vízvezeteket el kellett zárni természetesen vizet kellett szállítani a kórházba. Ez azonban csak sok munkát okozott, rendelleneséget vagy botránys állapotokat azonban éppen nem, olyannyira, hogy a legtöbb beteg észre sem vette a változást, mert a fűtés, mosás, fürdősobák ellátása stb. egy percig sem szűnt meg s a villamos világítás is csupán 9-ikén esti hat órától fél tíz óráig, amely idő alatt azonban az összes kórtérmekek, folyosók s egyéb helyiségek kellőképpen világítva voltak. A megrepedt főcsövet maga a vállalkozó helyettesítette újjal s a munkálatokkal e hó 13-án készült el, amióta ismét működik vízvezeték. Újlag kijelentjük tehát, hogy az új Szent János-kórházban egy percig sem szűnt meg a fűtés, sem a világítás, sőt az elemi baleset ideje alatt is minden a lehető legnagyobb s a szokott rendben folyt le úgy, hogy sem a betegek, sem a higiénia rövidsége nem szenvedtek. Budapest, 1900. március 15-én. Tisztelettel dr. Ludvik Endre s. k., a Szent János-kórház igazgatója.

— **Leugrott a negyedik emeletről.** Az Izabella-utca 19. számú házban ma délelőtt egy alutóg Blau Miksa nevű 25-36 éves férfi a negyedik emeletről leugrott az udvarba és összezuhan tagokkal, holtan terült el a következően. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították, a rendőrség pedig megindította a nyomozást, hogy a szerencsétlen személyazonosságát kiderítse.

— **Az osztályosrajtók húzása.** Az osztályosrajtók mai húzásán tízezer koronát nyert 21943 72599 2695, ötezer koronát 18308 78774 14534 54403 64265 88803 75065 48445 28297 26546 70797, kétezer koronát 71035 15031 65426 82722 17678 71544 7045 61826 47943 15548 78414 26627 44674 74633 91286 71451 13350 2014 26901 26741 95121 36253 42916 18531 11424 10375, ezer koronát 80287 40548 69825 46493 79501 36558 9025 24951 898 19621 35572 82248 1989 73499 48616 539, kétezer koronát 80002 82329 69627 32978 53701 14122 67111 93358 35788 8577 5127 24564 21535 96048 46058 18515 43827 61221 35760 2678 53168 89266 19526 12593 60631 36198 47266 50203 82532 40636 38484 53646 40656 14256, 500 koronát 56398 72334 96365 6084 92154 50291 13978 16259 59027 86267 93629 87579 13702 95801 80051 82794

23885 51794 81967 8256 32887 22567 77894 32836
64746 82253 68429 32211 41326 23442 61496 34214
67072 84237 26761 15798 8432 81562 28496 99470
2471 35259 5565 56088 22089 72420 2901 24983
2944 75885 19115 71871 66497 62731 8777 39799
74338 6296 82305 83894 65117 1517 33108 54340
1412. Az osztályversorjáték mai buzásán a 2695 számú
sorsjegyz 10 000 koronát, a 64265 számú sorsjegyz 5000
koronát nyert. Mindkét sorsjegyzet Lukács Vilmos fő-
eljárásbíró (Füredő-utca 10.) adta el a szerencsés nye-
rőknek.

Vásároljon osztályversorjátékot Lukács Vilmos
bankházában, Budapest, V., Füredő-utca 10.

x Krónikus vizekkel járó sémörbántalmak,
bőrkiütések, ótvár, izzárt testrészek ellen csakis az
Ichtio-Salicyl álmíható. Szagtalan! Ártalmatlan! Ké-
szül: Ercényi Béla Szabadszállásán. Minden gyógy-
tárban kapható. (Nagy télegy 3 korona, utasítással.)

A tüdővész széruma.

Budapest, március 15.

A *Revue des Revues* sok szerencsétlen ember
szívét dobantotta meg s töltötte el reménységgel,
avval a cikkével, melyben Richet és Héricourt orvosok
a tüdővést gyógyító új gyógyszerük felfedezésével
számolnak be. Mindkét orvos elsőrangú kutató híré-
ben áll s mindkettő számtalanszor fényes tanujelét
adta tudományos készülttségének és megbízható-
ságának.

Érthető tehát, ha tudományos körökben is ko-
moly figyelemre méltítják a két párisi orvos fel-
fedezését.

A bécsi klinikákon megoszlanak a vélemények
a párisi szenzáció értékéről. Schrödter, Notthagen és
Neusser tanárok klinikáján némelyek egyszerűen
olyan fogásnak tartják, amely a kiállítás érdekében
találódott fel, mások arra hivatkoznak, hogy Francia-
országban még soha sem mult el hét a nélkül, hogy
valami csodával határos gyógyszert ki ne találtak
volna. Az új szérumról nem lehet ítéletet mondani,
mielőtt közlebbi adatok nem állanak rendelkezésre
s legalább egy hónapi alkalmazás szükséges ahhoz,
hogy therapeutikus hatásait csak megközelítőleg is
meg lehessen állapítani. Várni — ez itt a direktiva.
Ezen a téren elégséges érte már az emberiséget
s bármily boldogító még gondolatnak is, hogy ezt a
rettenetes betegséget végre le tudja gyógyítani a tuda-
mány, mégis óvakodni kell attól, hogy a tűzpróbát
még ki nem állott gyógyszerrel tegyünk kísérleteket,
avagy hiu reményeket ébreszszünk.

Weichselbaum tanár a bécsi kórhonotani tanszék
tanára első sorban is tévesnek mondja azt, hogy
Richet és Héricourt a szérum-terápia megalapítói. A
megalapítás érdeme Behring és Rowx tanárokat illeti.
Mióta a Behring-féle szérummal a difteriát oly sok
cselben sikerült legyőzni, nagyon sokan kísérletez-
nek ebben az irányban. A jelenleg szóban forgó
felfedezésről az eddigi adatok nagyon hézagoss fel-
világosítást nyújtanak. Annál bizonyos, hogy a
szérum-injekciók kezdetben nagyon jó hatással
vannak a tüdővézesekre. Ezt a kedvező hatást
azonban nem lehet egészen a szérum jó voltának
tulajdonítani, meg kell adni a természet gyógy-
erejének is az elismerést. Erős szervezetű, nagy
ellentálló képességű emberek megküzdöttek a tüdő-
vésszel is, de hogy gyógyszerrel le lehetni gyógyítani
ezt a betegséget, azt legalább is nagy óvatossággal
kell fogadnunk. A feltaláló orvosok komoly emberek
s meg vagyok győződve, hogy találmányukban van
olyan momentum is, amelyből sok áldás fakad még.
A dolgot egyébként szándékosan nagyították — ez
kétségtelen. Óvatosan kell fogadni, mint minden
ilyen dolgot.

Korányi professzor ur a lapunkban megjelent
nagyérdékű nyilatkozatával kapcsolatban a következő
levelet intézte ma a *Budapesti Napló* szerkesztősé-
géhez:

Igen tisztelt szerkesztőség!

A *Budapesti Napló* mai számában a tüdő-
vész-szérum tárgyában hozott nyilatkozatom-
ban egy hiányos passzus foglaltatik, amely-
nek helyreigazítását tisztelettel kérem.

Ugyanis azon mondatból: „mert magam
is csak annyit tudok, habár orvosi szaklapok
is emittették, — hogy Richet és Héricourt
francia orvosok megoldották a tüdővész gyó-
gyításának problémáját.” —

kimaradt az állítólag szó, a minthogy kö-
zli: nyilatkozatom egész tartalmában a skepszis
szükségét hangsúlyozom.

Kiváló tisztelettel:
Korányi Frigyes s. k.

SZÍNHÁZ, ZENE.

„Opera. Sehoh annyi vendéget óél és ok nél-
kül nem léptetnek föl, mint a mi Operánkban. Mert
égetően szükséges egy hós tenór a *Perotti* helyére,
tehát nem hós tenórt léptet föl az igazgatóság, hanem
főlépteti *Strassern* Eugénia kisasszonyt a — *Vasquez*
grófné szerepeiben. *Vasquez* grófné a drámai pri-
madonna szerepkörét bizonyos határig kitűnően tölti
ki. Bizonyos határig, mondjuk, mert a nagy Wagner-
szerepek (*Isolde*, *Brünhild* az *Istenek alkonyában*) még
most kívül vannak e dominiumon; sőt meglehet,
hogy hangja, játéka, művészi kalibere sohasem
fog hozzá erősödni e roppant feladatokhoz. *Vasquez*
grófné szerepköre *Valentinét*, *Aidát*, *Sulamit* (a
Sába királynevelőjében), *Desdemontát* foglalja magában, de
itt azután nagyon erős; itt hódító fölénnyel ural-
kodik a közönség szimpáthiája fölött, itt csak azok
versenyezhetnek vele, akiknek a hangjuk a ma-
gasságban még tőbb és csengőbb, mint az övé. Ha
ilyen énekesnő akadna valahol és az illető nemcsak
pótolni tudná, de olcsóbb pénzért is énekelne, mint
Vasquez grófné: akkor a főléptetésnek volna értelme.
(Ha már az igazgatóságnak az a célja, hogy *Vasquez*
grófnét is kinézze az Opera kötelékéből.) De olyan
énekesnőt hozatni a *Vasquez* grófné bravuros szere-
peire, mint amilyen *Strassern* Eugénia kisasszony:
ellenkezik minden józan észszel. Mit gondolnak
az Opera Dummer Augustjai: mulat a közönség, ha
egy vendégénekesnő rosszul énekel el azt, amiben
Vasquez kitűnő? *Strassern* kisasszony középszerű
énekesnő, aki rutinnal mozog a színpadon, de se az
énekével, se a játékaival nem ad művészi élvezetet.
Hangjának a magassága éles és bizonytalan, közép-
fekvése szintelen. Ez egy vékony szoprán hang,
minden erő, fény és melegség nélkül. Ilyen hanggal
nem lehet *Aidát* énekelni nálunk, ahol a közönség
hozzászokott a *Vasquez* grófné szárnyaló, csengő
énekéhez. *Strassern* kisasszony lehet jeles drámai
primadonna *Lithvániában*, de a budapesti közönség
gráciáját nem nyerheti meg. Itt tetszés helyett csak
visszatetszés várakozhatik rá. Fogadtatása ma este
olyan fagyos volt, mint odakünn a márciusi tél esi-
pős levegője. És ha már *Aidában* így vergődött:
hogy fogja énekelni *Valentinét* a *Hugenottákban*? —
A mai előadásnak volt még egy másik vendége is:
P. Bartolucci Viktória, aki szépségének egész pom-
páját kifejtette *Amneris* szerepében. — Örömmel
konstatáljuk, hogy *Larizza* estéről estére javul. Ma
minden erőltetés nélkül, friss hangon és nagy hatás-
sal énekelte *Rhadamest*. (A. e.)

„Hírek a Magyar Színházról. Két napig tartó
szünet után, amelyet *Abrányiné Weis* Margit asszony
indispozíciója idézett elő, ma este újból megkezdőd-
tek a Magyar Színházban a *Kleopatra* előadásai és
most, hogy a kitűnő művésző egészségése megint
helyreállt, mi sem akadályozza, hogy *Verő György*
nagy sikert ért darabja gyorsan haladjon a jubilaris
előadásokhoz. A darab eddig minden este telt ház
előtt került színrre és abból a lelkes hangulatból
ítélve, amely estéről-estére a nézőteret eltölti, még
sokáig kasszadarabja lesz a színháznak. — A Magyar
Színház igazgatósága megszerezte *Messagernek*, a
Nicholányok szerzőjének *Veronike* című operettjét,
mely miután Párisban és Berlinben nagy diadalokat
aratott, a napokban *Brighta öröksége* cím alatt Bécsben
került színrre nagy sikerrel. A darabot a színház a
jövő szeziónban fogja előadni. *Vasárnap* március 18-án
delután az előre hirdetett *New York szépe* helyett
Sulamit kerül színrre *L. Komáromi* Mariskával a cim-
szerepben.

„Vigaszínház. Érdekes közönsége volt március
15-ikére a Vigaszínháznak, amely ez alkalommal
Benedek Elek érdekes mesedarabját, a *Többsincs*
királyfi adta elő. A páholyokból kedves babaarok
kandikáltak elő, s a földszint székeit is tulnyomóan
gyermekek foglalták el. Bájos tarkaságot adtak a
nézőternek egy leányvárház növendékei, akik
egészen fekete ruháskékban és fehér vállas kötény-
kében jelentek meg. Bevezetésül a zenekar a
Rákóczy nyitányt játszotta, mire *Gaál Gyula* fekete
diszmagyarban erős hatással elszavalta *Abrányi* Emil
márciusi költeményét. A lelkes tapsokra háromszor
jelent meg *Gaál Gyula* a közönség előtt. A zenekar a
*Himnusz*t játszotta ezután, s akkor következett a
Többsincs királyfi, amelynek kitűnő előadása már
csak az ünnepi alkalomból is nagyobb közönséget
érdemelt volna.

„A csempézések szerzője. Az Operaház szombati
ünnepségének A csempézések című két felvonásos
operának, holnapi délelőtti lesz a főpróbája. Az opera
zenéjének szerzője. *Bahnert* József Nápolyban született.
Mikor zenei képességei felülmúlt, szülei Buda-
pesten telepedtek le, hogy *fluk* *Liszt* Ferencnél nyer-
hessen oktatást, aki akkor a zeneakadémia elsőnöke
s a zongoraszakban a magasabb kiművelés tanára is
volt. A fiatal *Bahnert* vágyai teljesültek, fölvetették
az akadémia s *Liszt* Ferencnek osztályába osztották
be, ahol a mesternek kedvelt tanítványa volt. A
zeneszerzésben *Nichols* Sándor volt a tanára. *Bahnert*
tehát kiképzését nálunk nyerte, meg is telepedett itt

s megszerezte a magyar polgárjogot. Jelenleg mint
keresett zongoratanár működik. Mint zeneszerző irt
egy három felvonásos víg operát: *A császárné*, egy
négy felvonásos balletet: *Universum* cím alatt, egy
két felvonásos balletet: *A varázstűkör* címmel; irt
továbbá dalokat, zongoradarabokat, köztük egy ver-
senyt zenekisérettel s zenekarra több nagybbszabásu
művet.

„Hírek a Népszínházról. A *Szép Heléna* hol-
nap, pénteken, *Kéry Klárával*, Páris szerepében *Gá-
bor Józseffel* és *Orestesben* *Bojár* (Baligovich) *Te-
ruskával* kerül színrre. Ezt az előadást ismét *Konfi*
József karnagy fogja dirigálni, ki egy hét óta beteg
volt, miatt ill *Bokor* József helyettesítette. — *A kis*
szökevény, *Monckton* és *Caryll* nagy sikert aratott o-
perettje, amelyet a legutóbbi hetekben pihentettek,
szombaton, e hó 17-én kerül ismét színrre a Népszin-
házban, a női főszerepekben *Hegyi Arankával*, *Kéry*
Klárával és *Blaha Sárkival*.

„Jótékony hangverseny. A *Budapesti Kerületi*
Betegsegítő Pénztár segítő alapjának a javára nagy-
szabásu hangversenyt és tánomulatságot rendez e
hónap 17-én a *Vigadó* termében. A rendezőség meg-
szerezte előadásra *Balla Miklósnak* az *Óthonban*
nagy sikert aratott *Az élet olyan, mint a lánchíd* című
vadregényes operáját. A mulatságos bohózatban
ugyanazok a művészek fognak szerepelni, mint az
Óthonban: *Bojár* Teruska, *Kovács* Mihály, *Gyöngyi*
Izsb, *Gyöző* Lajos és ifj. *Bokor* József mint karnagy.
A műsor többi számát *Arányi-Lange* Emmy, *Z. Bárd*
Gabi, *Bojár* Teruska, *Harasztly* Hermin, *Arányi* *De-
zsb*, *sziklai* Kornél, *Poldányi* Elemér és *Hazzlinsky*
Gusztáv töltik ki. Az estély iránt, melynek fővéd-
nöke *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter,
védnökei sorában pedig *Véssi* József és *Rákosi* Jend
is helyet foglalnak, rendkívül nagy az érdeklődés.

„Tiltakozás a színészközgyűlés ellen. A
miskolci színtársulat tiltakozó körlevelet intézett a vi-
déli társulatokhoz az *Országos Színész-Egyesületnek*
e hó 27. és 28-ik napjára kitűzött rendez évi közgyű-
lése ellen. A tiltakozó körlevél, amelyet egész terje-
delmében adunk közre, így szól:

Szeretett pályatársak!

A mai napon tartott társulati gyűlésünkben a
következő határozatot küldtük fel a központi *Ta-
nácsoshoz* illetve Elnökséghez:

A társulat tiltakozik a közgyűlésnek e hó
27-én való megtartása ellen;

Először, mert a közgyűlés határnapja nem
lett az alapszabályok és az usznak megfelelően
idejekorán az egyesület tagjainak tudomására
hozva;

másodsor, mert az indítványok bektülésére
végső határidőnek a hivatalos lapban f. hó 12-ike
lett kitűzve és mi a lap ezen számát ugyancsak
folyó hó 12-ikén a déli órákban vettük kézhez.
Tehát sem arra fizikai időnk nem volt, hogy
indítványainkat megismerjük, most — mikor a
színezet egész existenciáját, jövőjét illető oly
kardinális, életbevágó ügyek vannak szözye-
gen — sem az esetleg mégis felkúzdott indítványok
a szabályok értelmében 15 nappal a közgyűlés
előtt már közzé nem tehetők s így a közgyűle-
sen nem is tárgyalhatók.

A közgyűlésnek ilyen módon való összehívá-
sát, miután ez által az egész magyar vidéki szí-
nézet autonómiájának sarkalatos tételétől, az
indítványozás jogától megfosztották, mi sem tör-
vényesnek, sem jogosnak tehát el nem ismer-
hetjük.

A közgyűlés összehívása ellen tiltakozunk
és 27-én való megtartása ellen ünnepélyesen
óvást emelünk. És ha ennek dacára is megiar-
tatnék, az ott hozott határozatokat törvényesnek
elvéle is el nem ismerjük s azok ellen a nagy-
meltóságu belligyminiszternél óvást tesszünk!

Minden további indokolás nélkül körünk
benneteket saját jól felfogott közös érdekekben,
hogy hasonló szellemű határozat sürgős hozatala
és felküzdésével csatlakozzatok hozzánk!

„Olvasópróba a Nemzeti Színházban. E
cím alatt közölt mai hírünkre vonatkozólag helyre-
igazító sorokat kaptunk. Az olvasópróban szerző
maga olvasta föl a *Homokzátonyok* című háromfel-
vonásos vígjátékát. Ami pedig a közlés ama részét
illeti, hogy a hivatalos hirt különös nyomaték ked-
veért a Nemzeti Színház igazgatója is aláírta volna,
ez tévedésben alapszik. A Nemzeti Színház igazgatója
a saját aláírásával ellátva nem bocsátott ki semmiféle
hivatalos értesítést, hanem a Nemzeti Színház titkári
hivatala mondta be telefon utján a Magyar Híradó
című könyvomatossnak a jelzett tudósítást s ugy lát-
szik ebből támadt a tévedés. Az olvasópróba egyé-
ként minden tekintetben a szokásnak megfelelő volt
és semmiféle egyéb zátony, mint maga a *Homok-
zátonyok* című vígjáték, azon nem szerepelt. A bemu-
tató előadást a Nemzeti Színház április 6-ikára
tervezi.

„A lex Elintze ellen. A lipcsei Stadttheater
tagjai tiltakozó gyűlést tartottak az ismeretes *lex*
Heintze ellen. A gyűlés erélyos hangra feliratott intéz
a német bírodalomgyűléshez, hogy ne szavazza meg
ezt a törvényt, amely meggyaláza a művészet szabad-
ságát.

„Amerikai operettársulat Berlinben. Berlin-
nek érdekes operettársulata lesz május elsőjéül fogva.
Ekkor kezdi meg négy hónapra terjedő vendég szerep-
lését a *Berliner Theater*ben egy amerikai társulat. Az
amerikai operett-ensembel a *The french maid* (A fran-
cia leány) című operettet fozia előadni.

** A Kurucfurgang Győrt. Ifj. Ekor József pályanyertes népszimnűve a *Kurucfurgang*, a napok-került bemutatóra a Győri színházban. *Gergely Giza*, a társulat kitűnő primadonnája Bözsi szerepében színté, nagy sikert aratott. A felvonások végzetével a közönség sokszor hirt a lámpák elé. Igen jól álltak még meg a helyüket *Tomsányi Rózi* mint *Katica* és *Mányai* kisasszony *Iloa* szerepében.

** Ifjusági hangverseny. A VII. ker. Barcsay-utcai gimnázium köré ma este tartotta a Royal-szálló nagytértermében ezidei hangversenyt. Az ifjusági zenekar *Kelemen Lajos VIII.* osztályu tanuló vezénylete alatt eljátszotta a *Lohengrin* nyitányt és a *Voikmann* serenadot, amely két számot nagy tapsviharral és lelkesedéssel foizadik. *Julius Ceasar II.* felvonása dr. *Rebentzen* Károly tanár ügyes rendezése mellett szintén zsejnos sikert aratott.

** A „Jugend” miatt. Hosszabban foglalkoztunk mai lapunkban *Halbe* Miksa színművének, a *Jugendnál* (Fiatalság) egy bécsi matinén történt beállításáról. A matinét egy *Schmidt* Borjias nevű ur rendezte, akit kétszáz korona pénzbírságra és három napi elzárásra ítélték, amiért a darabot előadta.

** Jubiláris előadás. *Pekár Gyula Spanyolország* az Urániban rövid időn belül megírta a huszonötödik előadását. A közönség leelőkelőbb köreinek nagy érdeklődését a szerző azzal honorálta, hogy a szombati jubiláris estén újból szemelvényen olvassa fel művét, amely csak nyherhet érdeklődésében azzal a kövételenséggel, amellyel a szerző saját érdekes utazásáról beszél. A jubiláris előadásra már ma megkezdődött az előjegyzés.

** Talentum kerestetik! A fővárosi színházak vezetői egyre keresnek újabb talentumokat az ifjabb nemzedék sorában. *Hejedsz Béla*, a *Magyar Színházrészvénytársaság* elnöke és *Szilágyi Vilmos*, a *Magyar Színház* igazgatója ilyen járatban vannak mostanság és ebből a célból fölkeresték tegnap *Horváth Zoltán*, a *Nemzeti Színház* jeles művésznének színészköléjét, ahol végig hallgatták az összes növendékek produkciót. Ennek a fölfedező utnak meg is volt a kivánt eredménye és a jövő évben *Horváth Zoltán* egy-két kiválóbb tehetségű növendékével meg fog szaporodni a *Magyar Színház* személyzete.

** A szinpadí rögtönzések ellen. A kolozsvári *Nemzeti Színházban* nagyon elharapódzhatott a szinpadí rögtönzések izléstelen szokása. A színház inténdása nagyon keményhangu rendeletet adott ki, amely a legszigorúbb büntetéssel fenyegeti azokat, akik az igazgatóknak, vagy rendezőnek előre be nem jelentett és a próbákon meg nem állapított „rögtönzéseket” engedik meg maguknak. Bizony egy ilyen rendelet elkelve egyenély fővárosi színháznál is!

** Magyar ember darabja Bécsben. A bécsi *Deutsches Volkstheater* szombaton egy *Másodvirágzás* (Johannstrib) című parasztvígjátékot mutat be, amelynek szerzője, *Scheffranek Mór*, magyar ember. *Szokolán* született s most egy előkelő bécsi cég könyvelője.

** Még egy Szulamith-paródia. A máris soktagu *Szulamith* paródia-család ismét megszorodott egyzével. Ezuttal *Tábori Emil*, a *szatmári* színház komikusá válik magát a *Szulamith*-paródia aprólékos paródiáinak a címe: *Momozil Szulamith* vagy *Meg kell nézni!* A paródia bemutatója április harmadikán lesz a *szatmári* színházban.

** A Niebelungok gyűrűje Londonban. A londoni *Convent-Garden* az idei nyáron előadja a *Niebelungok gyűrűjét*. Az előadások júniusban lesznek s az egyes dalművek minden rövidítés nélkül kerülnek bemutatásra. Egyuttal megemlítjük, hogy egy másik londoni színház, a *Lyceum-Theatre* előadja *Wagner* Sigfriednek *Medveörös* című operáját.

** Berlin és Bécs. A berlini *Deutsches Theater* még ebben az évadban vendégzerepelni fog társulátával *Bécsben*. A berlini társulat *Isenack* négy darabját, (John Gabriel Borkmann, Rosenholm, Gabler Hedda és A kísértetek.) *Hauptmann* Gerhardtnek *Crampton* mesterét, *Südermann*-nak *Keresztelő János*-át fogja előadni. A berlini színház bécsi vendégzerepelése alatt a bécsi *Deutsches Volkstheater* Berlinben fog vendégzerepelni.

** A Magyar Szinpad hangversenye a Telefon Hírműködésben. A „Magyar Szinpad”, amely rövid fennállása óta nélkülözhetetlenül téte magát a színházba járó közönség előtt, meg akaráván hálalni azt a nagy szeretetet, amellyel őt a nagyközönség kitüntette, ma este 10 órákor a fővárosi ír- és művészeti közreműködésével a *Telefon Hírműködés* szerkesztőségében nagy művészeti rendez. Hogy a „Magyar Szinpad” ez utat választotta, hogy olvasóinak egy nagy művészi élvezetet nyújtsion, éleken bizonyítja a *Telefon Hírműködés* mint a művészetek terjesztőjének és népszerűsítőjének elismerését s annak a hétézer fővárosi családnak, akiket a *Telefon Hírműködés* előzetői között számílal — a véleményét, akik a *Hírműködés* misszióját megbecsülni tudják. A *Időhatatlan* zene, amelyet Bellamy álamban olvastunk, immár a *Telefon Hírműködés* utján teljesedése ment, csak a fölülközhöz kell vennünk a kagylókat, s halljuk a zenét, az éneket, a szavakat. A mai művészetelő keretében, mely a haldokló hangverseny-saison utolsó felvilágása lesz, a következő írők és művészek vesznek részt: *Abonyiné-Wein Margit*, *P. Bartolucci Viktória*, *Z. B. rd Gabi*, *Callag Teréz*, *T. Dely Emma*, *Dövény-Handel Bertá*, *Gazi Mariika*, *Kördán Mariika*, *Leföszki Gizella*, *Váraday Margit* és *Weisz Róza* urnök. *Abonyi Emil*, *Gyöngyi Irén*, *Kertész Ödön*, *Kornay Richárd*, *Márkus József*, *Molnár László*, *Németh József*, *Novák Dezso*, *Raskó Géza*, *Soyomossy Elek*, *Szendry Lajos* és *Tapolczai Dezso* urak. — A hangverseny után érdekes híreket olvastat föl a *Telefon Hírműködés* szerkesztősége, majd még *katona* és *ziganyszene* átvitel lesz hallható a kagylókon keresztül 11 óráig.

MŰVÉSZET.

Le a művészettel!

Budapest, március 15.

A kereskedelemügyi miniszter nagyot fog nézni, ha végigszemléli az Akadémia palotájában kiállított építészeti pályaműveket, amelyek közül a zsűri kiválasztotta a postatakaréképítész új otthona számára szót. És mert a kereskedelemügyi miniszter világot járt ember, nagyon el fog csudálkozni, hogy a magyar építőművészettel ismét miképpen bántak el otthon, Magyarországon. Ma mi szégyeljük el magunkat, látva a kiállításon a zsűri művét, holnap vagy holnapután bizonyára a miniszter fog nagyon röstelkedni. Látni fogja, hogy most az egyszer az ő közgei követtek el azt, amit talentum-üldözésnek nevezünk sajna immár jó ideje.

Lehetséges-e? Hiszen pályázatot hirdettek ki ennek az épületnek tervére s a pályázat titkos volt, nehogy az ítéletosztásba esetleg személyi motívum avatkozhassek. Csupa szignum nélkül való terv mind a hatvanegy, a nevet jellege vagy jelrajzozsika pótolta. Lehet-e szó személyeskedésről ott, ahol a személynek nyoma sincs?

De bizony lehet. A művészi épüleetterv mesziről hangosan beszél a szerzőjéről. Az alaprajz eszejárása, a homlokzat hangulata akaratlanul is árulkodik s oda mondja a szemlélőnek: ez meg ez a kéz vetett engem papirotra. Aki csak egy kicsit nézi Budapest házait, megösméri a terv iakturáján, kiképzésén, elgondolásán a mestert. Titkos építészeti pályázat nincs és nem is lehet.

És főképp nem tarthatja meg inkognitóját egy ilyen pályázat az eredeti, mindenkéül független egyéniség. Az messzire kivlágít a többi közül önszerzette nemesi színével. Elárulja magát, mert nem tud alakoskodni. És menten meg is kapja büntetését, amiért hogy eredeti talentum mer lenni.

A magyar építészek közt kétségekívül a legfinomabb s legerősebb teremő elme Lechner Ödön. Ennélfogva az immár hírhedtekké vált pályázatokon őt lélik félre az utból a legkövetkezetesebben. Nem akarjuk ismét fölleveníteni a kőbányai templom keserves komédiáját, sem a tözsdépalota pályázatán elkövetett oktalanságokat. Annak idején bőven megemlékeztünk e legmagyarabb építész rendszeres üldözéséről és mert az esetek sűrűn ismétlődnek a közönség is elevenen emlékszik még rájuk. A postatakaréképítész palotájának pályázatán ismét fölismerték őt és tehát ismét megkapta a magáét. Ha még tiszser fog pályázni s még tiszser az ő munkája lesz a legjobb: még tiszser megmondják neki, hogy Magyarországon nincs mit keresnie. Minek is pályázik tehát? Menjen az utjára, németek, franciák közé, ott talán jut néki is némi művészi föladat.

Könnyű ilyesmit mondani, de nehéz azt megtennie egy olyan embernek, aki minden ideg-szállával ehhez a magyar földhöz nőtt. Sőt belőle szedi művészetét, lelkesedését. Egészen ebbe a magyar légkörbe komponálja bele házainak ornat, fundamentumaikat pedig éppen ebből a földből képi ki szervesen. Lechner építészete és Magyarország annyira egybeforr, hogy semmi sem választhatja szét. Mi több: ő az egyetlen a magyar építészek közt, aki neki mert menni feltürt ingujjal a nemzeti művészet nagy munkájának. Eleinte azt hitték róla tit nálunk, hogy örült, mert nem választotta magának a kényelmes professzor-stilust, azután agyonhallgatni próbálták. Egymagában állva, katédra nélkül is iskolát teremtett az ő nagy terveinek kiépítésére. Fiatal tehetségek, akik nem súlydtek nyakig az arkeológiába, fölismerték az ő genialitását és megérezték, hogy az ut, amelyen Lechner nekikindult, nagyszerű perspektívákba vezet. S a katédra nélküli tanárnak vannak immár tanítványai is, akik a maguk tehetségével fejlesztik az öreg ur által elhittet magokat. Tessek az Akadémia palotájában végignézni a pályaműveket: azok legnagyobb részén megérik Lechner hatása. Mindenfél az ő képeletének gyermekei mosolyognak felénk, a gyengébbek utánozzák formáit, az erősebbek megérették szellemét és az ő törekvései mellé állottak. Akik nem hiszik, hogy a magyar építészett kezd Lechner irányításának engedni, azokra ráédfol ez a kiállítás. Örülünk neki, mert tudjuk, hogy a régi formák szellemetlen utánzásától csak ezen az uton szabadulhat a magyar architektúra.

Második díjat nyert Lechner ezen a pályázaton. Ó állandóan a második díj nyertese. A második díj a legjobb expediens mindenféle pályázaton: megengedi, hogy ne a legjobb munka tünetessék ki első sorban, de egyuttal betömnni a kritika száját. Hisz kapott díjat, — mondják. Nem szólhat: hisz méltányolták. A második díjas terv azonban megmarad tervnek. Pedig élete csak ott kezdődik, amidőn anyag-tesztet őlt magára. Hatása csak akkor lehet az architektúra fejlődésére, ha ott áll anyagának erejében. Finomabbá, eredetibbé pedig csak akkor leszen építő-

művésztünk, ha a legjobb arkitektónikus művek nem lapulnak meg a mappa szárnyai közt, hanem a szabad levegőn, anyagi szenzációjuk egész erejével élnek künn az után.

Ki törődik mindezzel? Mi közünk ahhoz, hogy művészi macaslatra jusson építészettünk? Le a művészettel! Eljen a büro.

Hát bizony a büro ítelt most is. Egy zsűri, amelynek nyole tagja közt volt négy postatakaréképítészati hivatalnok és két kereskedelemügyi minisztériumbéli hivatalnok. Feltétlenül kitűnő hivatalnokok, hisz különben nem érte volna őket ez a sokatmondó kitüntetés. De a jó hivatalnok még nem okvetlenül jó megérezője és megértője az architektúra nemes művészetének. A büro szempontja még nem művészi szempont. És innen van talán, hogy a hat hivatalnok egy hetedik kereskedelemügyi minisztériumi hivatalnok tervének ítélte oda az első díjat.

Bármint forgatjuk az esetet: a főit mégis ez: Magyarországon nem szabad önálló művésznék lennie senkinek, különben gyorspostával megküldik neki az uti passzust. A talentum-üldözés divatja fürgén befeszkelődött mindenhova és erős marokkal fojogtatta a művészetet. Soha így meg nem valósulnak azok az álmok, amelyeket a legköltőibb lelku emberek álmodnak a mi intellektuális jövőnkéről. Ming ez lesz a jelszó: le a művészettel! — addig hiába áldozzák fel nagy tehetségeink tudásukat, vagyonukat, minden erejüket egy zsebb jövő kiépítésére.

Az ember elgondolkozik ezeken a jelenségeken. S még okukat sem találja. Ki is értené meg ilyesmit?

És mit szólnak ehhez a magyar művészek, művelődésünk összes munkásai és a közönség? S mit szől majd hozzá a kereskedelemügyi miniszter, aki a magyar faj talentumainak fejlesztését olyan erőlyesen tüzte ki programmul?

(L*)

SPORT.

** A bécsi törlések. A Przedsvit handikap és a háromévesek nagy handikapjának törlései elég jó eredménynel végződtek, amennyiben az előbbiben 30, az utóbbiban 43 ló maradt állva. A Przedsvitből kiváltak: A la creque 46 k., Andre 55 k., Alice 39 k., Bátor 57½ k., Betrüger 41 k., Busserl 62½ k., Duca 50 k., Fünföldi 49 k., Flottwell 39 k., Ida 39 k., Ili 50 k., Illusion 44 k., Jablanica 56½ k., Mindegy, 66 k., Mirkó 57½ k., Nickerl 58 k., Ritka II. 47 k. és Timár 60 k. A háromévesek nagy handikapjából törletteknek névsora ez: Antonius 56 k., Avar II. 82½ k., Baby 45 k., Boldog 66 k., Capo Gallo 65 k., Charmant 54½ k., Cecker 45 k., Diva 46 k., Előre 50 k., Facios 44 k., Facon 52 k., Glen d'or 56 k., Gourandine 48 k., Higany 57 k., Indiepri 58½ k., Marchioness 53 k., Miss Duncan 53½ k., Monza 43 k., Násznagy 44 k., Néha 47 k., Peninsular 44 k., Parisiér 53½ k., Remek 49 k., Sieh dich vor 57½ k., Simandl 57½ k., Szüret 46 k., Tolone 51½ k. Mig a Przedsvit handikapban Bátor és Mirkó törlése meglepő, a háromévesek nagy handikapjében különösen Remek az, melynek indulását bizonyára vették a sportörök.

** Football match. Érdekes football mérkőzés volt tegnap a millenáris verseny pályán. A Magyar Uszó Egyesület és a Műgyetemi Football Klub II. csapatjai állottak egymással szemben. A győzelmet a Magyar Uszó Egyület ifju csapata vitta ki 6 goalal 2 ellenében. A győztes csapatban kintek: Szűsz, Fischer, Pick Géza, Aschner stb. A műgyetemieik csapatjában: Zsabukorsky, Pank, Jonas, Lill, Schweiger stb. játszottak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Egy főispán sajtópöre. Győri tudósítónk távirta jelenti, hogy gróf *Palfy Daun* Vilmos mosonmégyei főispán a győri törvénszéknel sajtópört indított a *Wieselburger Volksblatt* ellen, amely nemrégiben rágalmozó cikkeket közölt ellene. A cikk szerzője *Tóth Imre* volt monori alispán, akit feyzelmi uton mozdítottak el állásából. Most a törvénszék kutatja *Tóth Imre* lakóhelyét, azután megkezdik a vizsgálatot. Az esküdtszéki tárgyalást a nyár folyamán tartják meg.

§§ A bélyegtolvajok. Tavaly novemberben tartotta meg a budapesti büntetőtörvénszék a végtárgyalást *Szeceődy Kálmán* és társai bünpörében. *Szeceődy Kálmán* az ismeretes bélyeglopási ügyből kifolyólag hűtlen kezelés büntetésében, mint felbujtót mondta ki vétkesnek s ezért három évi börtönrre ítélte. Felebbezés folytán felkerült az ügy a királyi ítélőtáblára, ahol ma referálta *Horváth Béla* táblabíró. Az ítélőtábla hosszas tanácskozás után megváltoztatta a törvénszék minősítését s nem a hűtlen kezelés büntetésében, hanem a büntetőtörvénykönyv 333. és 334. §-aiba ütköző és a 336. §. 9. pontja szerint minősíté-

lopás büntetésében mondotta ki bűnösnek. Ez alapon az ítélő tábla a törvényszék által kiszabott büntetést helybenhagyta.

Legujabb.

London, március 15.

A Reuter-ügynökség bloemfonteini levelezője, aki e hó 13-án az angol csapatokkal együtt bevonult Bloemfonteinbe, azt jelenti, hogy French tábornok előtte való nap este hatalmába ejtette a vasutat és Bloemfonteintól délre hat mérföldnyire néhány vasuti vonalat szétrombolta. Ezután egy angol műszaki tiszt tíz emberrel áthatolt a boerok vonalain, elvágta a távírvonalat és a várostól északra levezető rőpítette a vasuti pályát. Kedden a várostól délre néhány dombon boerok láttak, de néhány tarackalával ellátott csapatok állásaikból. Ez alkalommal 8 boer elesett. Ezután történt a város átadása.

London, március 15.

Az alsóházban Balfour, a kincstár első lordja, közli, hogy White amerikai ügyvivő Salisbury lordnak e hó 13-án Hay államtitkár következő táviratát nyújtotta át:

A barátságos jó szolgálatok után közlöm a külügyminiszterrel, hogy ma a pretoriai amerikai konzul táviratát vettem, amely közli, hogy a két délafrikai köztársaság kormányai kérik Mac Kinley elnököt, hogy az ellenségeskedések megszüntetése érdekében közvetítsen és hogy hasonló kérelmet intéztek az európai hatalmak képviselőihez. Midőn közlöm önnel ezt a kérelmet, meg vagyok bízva Mac Kinley elnök részéről, hogy jelezzen ki azt a reményt, hogy fognak oly utat találni, mely a békére vezet és hogy megmondjam önnek, hogy Mac Kinley elnök szívesen kész valamely módon közreműködni a kívánt eredmény elérésében. (Zajos tetszés az írek padján.)

Salisbury lord ezután — folytatja Balfour — arra kérte White amerikai ügyvivőt, hogy jelezze ki az amerikai kormány előtt a legösszintébb elismerést barátságos közléseért és jelentse neki, hogy az angol kormány nem szándékozik valamely idegen hatalom közvetítését elfogadni.

Hickman kérdi, vajjon Chamberlain figyelmét felhívták-e arra a hírre, hogy a boerok a Ladysmith közelében levő szénbányákat elpusztították és hogy a kormányhivatalnokok nyíltan kifejezték azt a szándékukat, hogy a legjeleltekenyebb aranybányák be rendezését és gépeit szétrombolják és Johannesburgot elpusztítják.

Chamberlain gyarmatügyi miniszter azt válaszolja, hogy figyelmeztették a lapoknak ilyféle híreire. A dolog jelenleg megfontolás tárgyát képezi. A háború kitörése alkalmával azonban tudtára adták Krüger elnöknek, hogy tőle és a kormánytól elvárják, hogy az összes békés személyek életét és tulajdonát meg fogják oltalmazni, mert különben a civilizált népek szokásaival ellenkező minden cselekedetekért felelőseké teszik őket.

Páris, március 15.

(Szenátus.) Chamie kérdi, hogy mit szándékozik tenni a kormány a Krüger és Steyn elnökök által a hatalmakhoz intézett közbenjárási kérelem dolgában.

Delensé külügyminiszter azt válaszolja: Pretoriai konzuunk távirata arról értesít, hogy a két köztársaság elnökei a hatalmak közbenjárását kérték a két köztársaság függetlenségének alapuló béke ügyében. Az angol kormány az elnökök elérésére nyilvánosan azt válaszolta, hogy a függetlenségét nem engedheti meg. A hatalmak ennél fogva többé nem járhatnak közbe. Vajjon előbb közbenjárhattak volna-e? Az angol kormány már a háború kezdetén kijelentette, hogy közbenjárást nem fogadna el. Azóta az angol kormány aláírta ugyan a hági értekezlet határozatait, Franciaország annak idején Spanyolország és az Egyesült-Államok közt közbenjár, de az akkori helyzet egészen más volt, mint a mostani. De, azt fogják mondani, a hatalmak egyesülhettek volna együttes lépésre. Sőt azt is állították, hogy én vonakodom hozzájárulni a béke érdekében való közbenjáráshoz. Ez teljesen téves. Erre vonatkozólag nem volt semmi nézeteltérés Franciaország és Oroszország közt, melyeknek összeköttetése mind szorosabbá válik és a rosszkaratu állításokkal dacol. (Tetszés.) A miniszter hozzátette, hogy Franciaország megóvta nemcsak hagyományait, de saját érdekeit gondolnia kell. A nemzetközi és emberi szolidaritásnak már elegendő az az, hogy joga legyen magyarság nélkül tekinteni másnak a kezdeményezésére, melyet támogatni kész marad és melynek sikere őszinte leltetésére bizton számíthat. (Tetszés.)

TÁVIRATOK

Bécs, március 15. Az ifju-csehek klubja mai ülésén elhatározta, hogy a delegáció választása elé nem fog akadályokat gördíteni.

Páris, március 15. A kamara bizottsága a lelkészeknek szóval és írásban elkövetett véttségéért való büntetőhatározatok megváltoztatására vonatkozó kormányjavaslatot 7 szóval 4 szavazattal ellentétben elvetette.

Kiel, március 15. Az Askold orosz cirkálóinak a Germania-hajógyárban ma történt beszentelésénél jelen volt a német császár és Henrik herceg is, továbbá gróf Bülowe, a berlini orosz nagykövét. A berlini orosz templom prépostja beszédet mondott, amelyben Isten oltalmát kérte a hajóra és azután emlékeztetett Askoldnak és fivérének az orosz kereszténység első korszakában kifejtett békés és a kultúrát terjesztő működésére. Így szolgáljon ez a hajó is, ugymond, a béke és a kultúra céljainak.

Loubet beszéde.

Páris, március 15. Loubet köztársasági elnök Issyben a menedékház felavatása alkalmával beszédet mondott, melyben magasztalta a szolidaritást, mely 25 év óta Franciaországban oly sok művet alkotott, hogy joggal büszke lehet rá. A köztársaság feladatává tette, hogy a szociális testvériséget számos törvénnyel, melyeket lassanként tökéletesíteni kell, megvalósítsa. A társadalmi béke létre jött és végleg felépült azon az alapon, hogy az összes polgárok őszintén egyesültek a humanitás java és haladása érdekében.

A lex Heintze.

Berlin, március 15. A birodalomgyűlés ma folytatja a lex Heintze harmadik olvasását. A 184. 184. a) és 184. b) §-ok — az ugynevezett művészeti és irodalmi szakaszok — együttesen tárgyalatnak.

Vollmar jellemzőnek mondja, hogy közvetlenül a prostitúció után, melyről tegnap volt szó, ma a művészetről és irodalomról kell beszélni. Aki meg akarja akadályozni a művészetet és az irodalmat a meztelenség ábrázolásában, életelentől fosztja meg. A bírói karhoz neki és pártjának nincs bízalma, hogy a szakaszokat a törvényhozó szándékának megfelelőleg fogja alkalmazni.

Müller kiemeli, hogy a művészetet nem szabad egyoldalú, kíméletlen prudéria igájába hajtani. A plasztika nem lehet meg az emberi test ábrázolása nélkül.

Nieberding államtitkár utal arra, hogy a szeméremnek a nemi téren való megsértése a 164. §-ban tárgyalatik. A nemi téren kívül eső szeméremszétség pedig a 184. a) §-ban. Ha az anyagot így elválasztjuk, akkor könnyen érthetővé és világossá lesz. Visszatartja a képviselők kifejezését. Ez a vitát a személyeskedés terére viheti.

Kruse titkos tanácsos szerint a színház-paragrafus szükségét nem lehet elismerni. A rendőri intézkedések teljesen elegendők. A 184. §. elvetését ajánlja.

Dainhard kijelenti, hogy a nemzeti szabadelvűek szabad művészetet akarnak a német nép számára.

Gróf Lerchenfeld bajor követ kijelenti, hogy a kormány a 184. §. elfogadását ajánlja. A bajor kormánytól bizonyára nem lehet elvárni a művészet iránt való érdeklődést. Ha ennek ellenére elfogadják a szakaszt, ezt azért teszi, mert ennek a szakasznak semmi köze sincs a művészethez. A művészetnek nem lehet feladata olyan dolgok ábrázolása, melyek a szeméremzetet durván sértik.

Este 6 óra felé elnapolási indítványt nyújtanak be, melyet a baloldal szavazatai ellenében elvetettek. Kevésivel ezután Singer újból elnapolási indítványt tesz és arra névszerinti szavazást kér. Az indítványt 182 szavazattal 21 ellenében elvetették. A szavazás után a baloldal bejön a terembe, belépését ah! kiáltásokkal fogadták.

Hosszabb házsabályvita után Singer indítványra szavaznak. A szavazásnál a baloldal legnagyobb része kimegy a tereméből. Újabb házsabályvita után az elnök kihirdeti a szavazás eredményét, mely szerint csak 191 képviselő szavazott. A ház ennél fogva határozatképtelen, minek következtében az ülést 2 óra 30 perckor berekesztették.

A legközelebbi ülés holnap délután 1 órakor lesz. A napirenden a lex Heintze tárgyalásnak a folytatása és az ipernovella áll.

Tüntető bányamunkások.

Brux, március 15. Ma délelőtt Oberlautensdorfból és más községekben számos sztrájkoló bányamunkás vonult Brux felé. Sokakat már az uton feltartóztattak, néhány csoportot csak a város közelében állítottak meg. A tömeg ismételt figyelmeztetések ellenére igen engedetlenül és erőszakosan viselkedett, úgy hogy a rendőrség kénytelen volt többieket letartóztatni. Különösen a teplitzi uton fordultak elő nagyobb kihágások. Midőn két letartóztatást az idegen garázdálkodók erőszakos beavatkozása megghusított és egy esendő kődobás következtében megsebesült, közbelépett a katonaság. A csapatparancsnok energikus lecsökkentése után és miután megadták a jelet a katonai előnyomulásra, a tömeg meghátrált. Egy osztrák felgyújtottak. Összesen nyolc embert tartóztattak le. Dél felé a rend helyreállt.

Számoa birtokbavétele.

Berlin, március 15. A Wolf-ügynökség jelenti Ápiából e hó 1-éről: Az összes fehér lakosság és 5000 számoai ünnepes részvétele mellett ma Malinuban, a számoai kormány volt székhelyén, kitűzték a német lobogót.

London, március 15. A Reuter-ügynökség jelenti Ápiából e hó 1-éről: A szerződéses hatalmak, valamint Mataafa és Tamasasa jelenlétében ma kitűzték a német lobogót, mire a két főnök nyilvánosan kikéült egymással. Dr. Solf, az ápiai község-tanács elnöke, most mint számoai német kormányzó szerepel. Nyilvános hirdetményben közli: hogy Számoa német védelem és német uralom alá vétetett. A bennszülöttek nyugodtan viselkednek.

Tűzek a külföldön.

Kopenhága, március 15. Ma délelőtt Norrebro külvárosban a Titan gépgyárban tűz támadt, amely a gyár főépületét elhamvasztotta. A kárt másfél millió koronára becsülik.

Pétervár, március 15. A vezérkar palotájában e hó 7-én támadt tűz a könyvtárból 12.755 művet, 30.000 kötetet pusztított el. A könyvtárban 117.000 mű van 280.000 kötetben.

Peking, március 15. A Hongkong-Sanghai-bank leégett.

Véres sztrájk.

Madrid, március 15. San Felin de Ginzol községben (Gerona-tartomány) összeállításra került a dolgozó sztrájkoló munkások és a csendőrök közt. A sztrájkolóknak közül ketőt megölték és háromt megsebesítettek. Egy csendőr is megsebesült.

A pestis.

London, március 15. A Timesnek jelenti Buenos-Ayresből 13-iki kelettel: A bubó-pestis kiűtését most már felhívatalosan is elismerik. A legutóbbi két hónap alatt 23 ember halt meg pestisben.

Sidney, március 15. Itt két újabb postisos megbetegedés fordult elő egy halálesettel.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 15. Az osztrák kiállítás főbiztos jelentése szerint az időleges kiállításokra vonatkozó marhab-hozatali tilalmat visszavonták.

Bécs, március 15. A Duna-gőzhajózási társaság 1899. évi mérlege a múlt évről maradt nyereséggel együtt 516.091 forint tiszta nyereséget mutat ki az előző évi 1.074.861 forintnyi nyereséggel szemben. A közgyűlésnek 8 forintos osztalék szétosztását fogják javasolni a tavalyi 16 forintos osztalékkal szemben.

Berlin, március 15. (Gabonipiac.) Az amerikai irányzatnak politikai háttérű tetemes javaslatának a börze nem tulajdonított fontosságot. Buza és rozs gyöngyebb forgalom mellett lanyhábban zárt. Buza 1/2, rozs 3/4 márkát vesztett árából. Az idő borus.

Bécs, március 15. A napi lapok jelentésével szemben megbízható helyen arról értesülünk, hogy az osztrák-magyar bank budapesti főintézetéből a bécsi főintézetnek küldött nagyobb aranyzállítmányok semmiképp sem függnek össze a magyar kormány aranyleteivel. Egészen más aranyról van itt szó, amelynek Bécsbe való ideiglenes átvitelét a budapesti intézet pénztárában végzendő különböző munkák tették szükségessé. (M. T. I.)

New York, március 15. (Értéktőzsde.) Váltó Londonra 4.82—. Váltó Párisra 5.15%. Váltó Berlinre 94.7%. Ezüst 59.7%.

New York, március 15. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 9.1/16 (9.3/16) Áprilisra 9.61. (9.48). júniusra 9.65. (9.44). New-Orleansban helyben 9.7/16. (9.5/16). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — Zsír: Western steam 6.32. (6.30). Robe és Brothers 6.60. (6.60). — Tengeri irányzata szilárd. Márciusra —. (—). — Májusra 42.1/2. (42.3/4). Júliusra 42.5/8. (42.3/8). — Buza irányzata gyenge. Piros ősi helyben 79.—. (79.—). Szeptemberre 76.3/4. (77.1/2). Márciusra 73.—. (76.1/2). Májusra 73.—. (73.3/4). Júliusra 73.—. (72.3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/2. (3.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8.1/4. (8.1/4). Áprilisra 6.65. (6.75). Júniusra 6.75. (6.65). — Liszt: Spring Wheat clears 2.70. (2.70). — Cukor: 3.1/2. (3.1/2). — Orosz: 33.75. (32.—). — Réz: 16.50. (16.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, március 15. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Buza irányzata gyenge. Márciusra 66.—. (66.—). Májusra 66.1/2. (65.3/4). — Tengeri irányzata gyenge. Májusra 37.1/4. (37.3/4). — Zsír: Márciusra 5.92. (5.92). Májusra 6.00. (6.02). — Szalonna short clear 6.05. (6.15). — Sertészsír: Februárra —. (—). Májusra 10.87. (10.92). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Finale.

Nekem a hófehér virág is
Csak fekete árnyékot ad,
Majd vége lesz a küzdelemnek
S a kínos élet megzakad.

És nem kísért a hazug álom,
A csalfa fény se hiteget,
Feledek én is valahára,
Amint feledek engemet.

S egy szemrehányó szót se mondok,
Bár minden, minden elveszett,
Hisz a madár is hangtalan száll
Az őszi hervadás felett.

Herzog János.

Damjanich mankója.

Az idei március tizenötödikét az aradi szabadságharcis ereklyemúzeumra egy ereklye teszi emlékeztetésebbé. Ezen a napon a múzeum hozzájutott Damjanich Jánosnak, a szabadságharcos dicső tábornokának a mankójához, amellyel a bitó alá bicegett sok-sok évvel ezelőtt. A múzeum vezetői már többször tetek kísérletet arra, hogy a mankót megszerezzék, s legutóbb ötszáz forintot ajánlottak fel érte. Most díjtalanul került az ereklye a múzeumba.

Pankotán március 11-ikén a községi előjáróság előtt ugyanis megjelent özvegy Kocsi Ferencné, született Schmiéd Veronika, átadta a múzeum számára a mankót.

Az *Arad és Vidéke* nyomán közöljük az az érdekes jegyzőkönyvet, amellyel az adomány történt:

Jegyzőkönyv.

Felvetett Pankotán, 1900. évi március hó 12-ikén a községi előjáróság által.

Özvegy Kocsi Ferencné, született Schmiéd Veronika mecenzei (Abaujmegye) születésű 64 éves pankotai lakos az alulírott községi előjáróság jelenlétében a következő nyilatkozatát kívánja jegyzőkönyvébe vétetni:

„Elhalt férjem családjával együtt az 1849. évben *Aradon* lakott mint bádósgeség; első neje *Krajin* családból származott s ennek anyja *mosonóje volt azon brünni hóhérnak, aki 1849. évi október hó 6-ikán a kötéhalálra stét honvédtábornokokat kivégezte.* A hóhér Damjanich nagy mankóját, továbbá egy kisebb botját, valamint azon számolyt, amelyen a bitófához fellépett, végre azon *színeget*, amellyel felakasztott, mosonójenek adta át megőrzés végett azon időre, amíg ő ezen tárgyak átvétele végett jelentkezi fog.

Férjem mint szintén 1848—49-iki volt honvéd, ezen vertanúi ereklyéket sohaig nagy kegyelettel és féltve őrizte s azok eredetéről még legbizal-

masabb barátai előtt sem mert nyilatkozni, nehogy az akkori vértörvényszék által üldözöbe vétezzék.

Férjem talán egyrészt az akkori zavaros idők kényszere alatt, vagy talán jobb megérthetési forrást keresve az 50-es évek elején *Aradról Nagyváradra* költözött s valójában, hogy a kötélen ezen költözködés közben *hallódott el*, a számoly eltűnésének körülményei szintén ismeretlenek, hanem a kisebbik mankót, vagyis botot Nagyváradon, a férjemmel együtt lakó, ismeretlen nevű lakatos segéd használta fel vagy jobban mondva lopta el *kalapács nyelnek* s így az összes ereklyetárgyak közül csak a nagy mankó maradt meg férjem birtokában.

Az 1857. évben férjemmel — ki időközben özvegy lett — egybekelvé, a mankó őrzetének feladata részben réám is hárult, mely feladatnak a hozzá fűzött nevezetes történelmi eseménnyel fogva annál nagyobb kegyelettel, hűséggel és ragaszkodással feleltem meg, mivel szentül megvoltam győződve, hogy egy ilyen ereklye birtoklása annak birtalójára csak áldást és szerencsét hozhat: férjemnek az 1854. évben Pankotán bekövetkezett halála óta pedig a mankót kétszerezes feltékenységgel őriztem.

Mínt hogy azonban gyermekeim, nevezetesen Kocsi József bádógos mester, Kocsi Ferenc szintén bádógos mester aradi lakosok, továbbá Kocsi András mézárós mester és ez idő szerint pankotai községi bíró és Kocsi János bádógos mester és községi képviselő testületi tag pankotai lakosok meggyőztek arról, hogy a birtokomban lévő Damjanich mankónak legilletékesebb helye az aradi ereklye-múzeumban van, ahol az, ha lehetőséges, még nagyobb gondossággal mint nálam lesz megőrzve az utókor számára: ezenel ünnepélyesen kijelentem, hogy az ereklye tárgyat további gondozás és megőrzés végett az aradi 1848—1849. évi szabadságharcis ereklye-múzeum birtokába átengedem, s azt ezen múzeum kellően igazolt kiküldöttjének átadni bármely pillanatban kész vagyok.

Ezek után csupán annyit jegyez meg még, hogy a fent előadottakon kívül más egyéb közelebbi adattal a mankóhoz fűződő körülmények felől nem szolgálhatok, minek oka tisztán abban keresendő, hogy az időkben e mankóról még említett tenni is veszélyes dolog volt, s azt mint legféltettebb kincsünket, a nagy nyilvánosság elől rejtve tartottuk.

Ezzel a jegyzőkönyv felolvastatván, helybenhagyott és aláíratott.

K. m. f.

Özvegy Kocsi Ferencné,
szül. Schmiéd Veronika s. k.
pankotai lakos.

Előttünk:

Kocsi András s. k.
bíró.

Kotz Károly s. k.
jegyző.

Kocsi János s. k.

Adelmann András s. k.
jegyzőkönyvvezető.

REGÉNY.

EGYETLEN EGY ASSZONY

Írta: MOLNÁR FERENC

Lassankint a ház rendes vendégei lettek, s valószínűleg úgy érezték magukat, mintha vacsora után hazamentek volna, az ő igazi családjukba. Ez tetszett mindenkinek. Víták kerekedtek, kicsiny hangversenyek történtek ezeken az estéken. Csak a bányatisztik nem voltak ott. Ők nagyon is messze laktak, sok lett volna éjnek idején annyit gyalogolni.

Jolán kisasszony pedig nyugtalan lett. Ott-hon, szobájába vonulva elgondolta esténként, hogy most megint az asszonynál vannak az urak, s ő még mindig a heliotrop szerelmes illatát érezte ki ezekből az estékből. Lefekvéskor pedig a Werther zenéje járt a fejében. És mind-ezt Richternek hallania kell, éreznie kell, ha ott van. És Richter beszélget az asszonnyal. És Richter nem tagadja, hogy elég jól mulat ezeken az estéken.

Egyszer meg volt hiva ebédre Richter, és nem jött el. Ezt még sohse tette. Jolánnak ettől annyira megfájdult a feje, hogy majdnem a doktort hívták. Későn, délután jelent meg náluk a mérnök.

— Miért nem jött? — kérdezték.

Akarta a nyugodtat adni, de nem sikerült neki:
— Félvitt ebédelni az igazgató — mondta kissé rendetlenül — valami ügyünk volt... vele kellett ebédelnem. Azt mondta, hogy ő majd ki fog menteni Csenke bácsinál.

Erre mind hallgattak. Jolán, aki e percben csak annak örült, hogy itt látja, érzi a fiut, nem is kérdezte meg, hogy az asszony is ott volt-e ebédén.

Aztán bement Richterrel az ő tiszta kis szobájába. Itt ültek egy kicsit és már akkor megint értő vett a nyugtalanság a kisasszonyn.

— Csacsi bácsi — mondta furcsa mosolygással — nekem nem tetszik, hogy maga az asszonynál ebédel.

Richter nem felelt. Ő is mosolygott, aztán vállat vont. Ez nem volt elég a lánynak, aki fölháborodó visszautasítást várt.

— Csacsi bácsi — szóló megint — én nem akarom, hogy maga szerelmes legyen az asszonnyba.

Erre nagyon fájt volna nem tetsző feleletet kapnia, hát nem is engedte szóhoz jutni Richtert. Megfogta a fejét, gyöngye kis melléhez szorította. Aztán eleresztette s ajkát kínálta neki. A mérnök pedig megcsókolta a száján.

— Oly hideg az ajka — mondta a lány.

Megint megcsókolta, most már olyan nagyon és erősen, hogy Jolán beleszisszent. Kipirult az arca, mások vértelen ajka most lángolt. Ahogy csak izmaiból kitelttel, az ajkához szorította a fiu fejét, s így beszélt, ajkát az ő száján mozgatva, forró lehellettel:

— Nem akarom... édes... édes...

Az ablakon, a fehér függöny alatt valami szagos virág nézte őket. Ez a virág — furcsa — tél közepén nyílt. A lány ápolta, meg a virág. És Jolánka mégis felve fogta át a fiu nyakát, miután vége volt a csóknak és sirni tudott volna, úgy félt valakitől. Ami erő volt benne, azt kiadta. Most már csak gyöngye simulással tette fejét a fiu mellére, s ahogy hallotta a szive verését, arra a taktusra mondta:

— Nem akarom...

De hogy erre a taktusra mondta, ezt nem tudta más, csak ő.

IX.

Kilenc óra múlt néhány perccel, amikor Toganov ur megérkezett az igazgatósági épület elé. Felállt az emeleti ablakokra, s látta, hogy

+ **A fecske.** Középszámítás szerint április 4-ikén, 5-ikén szoktak hazatérni a fecskék. Most alighanem utban vannak már s kitartással usznak felénk a levegőben tengerék, országok felett. Az első fecske látása tudvalegőleg nagy esemény a magyar népre. A hiúság is kapcsolatban van a fecske hazatérésével. Azt tartják, hogy aki először lát fecskét és azután megmosdik, elveszti szeplőt, piros, bársnyos lesz az orója.

— Fecskét látok, szeplőt hányok! — mondják. De sok más közmondás és szálló ige is tartja még fenn a magyar nép és a fecske között lévő barátságot. Roppant finom megfigyelésről tanuskodnak ezek a mondások. Ime néhány közülük:

— Annyi, mint ószkor a fecske.

— Elmegy ősszel a fecske, de őt a veréb nem követi.

— Hirmondó fecske tavaszt énekel.

— Idővel a fecske még házadra szállhat (szerencsés lehetsz).

— Nekiszokott, mint a fecske a repdeséshez.

— Nyári szállását még nem teled veled a fecske (háladatosságnak is van határa).

— Nem sirat egy fecskét egy nyár.

— Csacsog, mint a fecske.

— Ritka, mint a fecske a kalitkában.

+ **Álmok.** Az ember összeálmodik tüsköt-bogarat, de sajátságos, hogy bizonyos álmok mindegyre megismétlődnek. Így gyakran álmodjuk, hogy repülni tudunk. A futásból átmegyünk a legegésbe, végül a repülésbe. Egy másik tipikus álom az, hogy hiányos ruházattal kell mutatkoznunk emberek előtt, de azt sohasem álmodjuk, hogy egészen meztelenül mutatkoznunk. Hutehinson osztályozta az álmokat a következőképpen:

1. Bele esünk valami örvénybe, valami mélységbe, vagy lecsúszunk a lépcsőről.

2. Nem tudunk elmenekülni valami vadállattól, valami veszedelmes embertől vagy tárgytól.

3. Akaratlanul oda vonzódnunk valami veszedelmes helyhez, például tűzhöz.

4. Valami kedvenc óhajátunk teljesül.

5. El akarunk utazni s nem jutunk hozzá a holmikhöz, amelyeket utitaskánkba akarunk berakni.

Gyakran álmodunk azokivül arról is, hogy valami vizgát kell kiállanunk. Felelni kelleni valami tárgyból, keserves zavarban nézünk öreg tanárunkra, a helyzetünk egyre kinosabb lesz... akkor egyszerre arra a mentő gondolatra jutunk, hogy hiszen már levizsgáztunk azokból a tárgyakból. Nagyon ritkán álmodunk a kedvesünkről. Ha mégis álmodunk róla, akkor álmodunk nem az igazi alakja jelenik meg, hanem fantáziánknak valami ismeretlen alakja.

világos van a szalónnak szolgáló szobában. Erre aztán nyugodtan, esőndesen bement a kapun, s megindult fölé a lépcsőn. Most már biztos volt, hogy fenn yannak a kollégák. Ez rendes esti szokás lett. Hogy fölért a kis folyosóra, egy kicsit hallgatózott. A szobából halk muzsika hallatszott. Az asszony megint valami szomorú szerelmes dalt játszott. Hetek óta ilyenekkel traktálta az urakat, és a szerelemről beszélt velük.

Toganov egy kicsit hallgatta a zenét, aztán kellemetlenül kezdte magát érezni. Majd megfordult s halkan ment lefelé a lépcsőn. Meggondolta magát.

A földszinten az iroda üvegajtáján át világgosságot látott. Benyitott. Wurm ur mosta kezét a közös homokszappannal.

— Hát maga mit csinál itt, Wurm?

— Megyek haza — felelt a könyvelő, s felemelte vizes ujját: — pszt!

Figyeltek. Felülről, a falon át Éva hangja hallatszott, amint az előbbi dalt énekelte. Egy kicsit hallgatták, aztán a szerény Wurm, aki azelőtt nem nagyon kockáztatott ilyen kijelentéseket, megjegyezte:

— Nem szeretem az ilyen dolgot. A nagyszágos asszony megbolondítja még mind az urakat.

— Maga nem megy föl?

Wurm törülközősközben felelt:

— Nem én. Mostanig dolgom volt, most hazamegyek. Ezek az urak most mindig az órára néznek, és amikor csak lehet, már előbb elszabadnak vacsorázni, hogy valahogy el ne kesseenek a koncertről... Nekem ugyan nem kell.

Azzal, mintha ez valami nagy erény lett volna, a mosdóra csapta a törülközőt.

Toganov nem árulta el, hogy visszafordult az utról.

— Én most jövök a kis vasutól — mondta — jöjjen haza. Megyek én is. Majd főzünk teát.

(Folytatás következik.)

+ Agglegény-adó Görögországban. Talán egy országban sincs annyi agglegény, mint Görögországban. Ennek az az oka, hogy a leányokat a férfi testvéreknek kell kiházasítani, s szüleit is segíyezniük kell, ha azok megöregednek. Azután meg a férjes nőnek éppenséggel lehetetlen Görögországban keresetnek jutnia. Mindez természetesen nagyon visszatartja az ifjakat a nősüléstől. Ezért a görög kormány elhatározta, hogy behozza az agglegények adóját.

Napirend.

Naptár. Péntek, március 16. — Római katolikus: Jéz. gy. em. — Protestáns: Heribert. — Görög-ország: (március 5.) Entrop. — Zsidó: Veádr 15. Sus. Pur. — A nap kél 5 óra 56 perccor. — Nyugszik d. u. 5 óra 49 perccor. — A hold kél délután 6 óra 21 perccor. — Nyugszik reggel 5 óra 29 perccor.

A Kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A főkezes pénzügyi és gazdasági bizottságnak ülése délelőtti 10 órakor a központi városházán.

Művészeti bonctani előadás d. u. 6 órakor a Tüzoltó-utca 59. sz. a. anatómiai intézetben.

Az osztályosok hét napos ülése délelőtti 9 órakor a Vigadó kertjében.

Bendiner Nándor zongoraművészs hangversenye este 8 órakor a Róval-szállóban.

A Budapesti Ferji Dalegyesület táncestje a Salkörben.

A Szabad Liceumban, a Műegyetem pótfélpületében délután 5 órakor előadást tart dr. Balassa József A nyelvtudomány tárgya és feladatáról.

Nemzeti múzeum: Régiség tára, nyitva van délelőtti 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Jarmuvszetzi múzeum nyitva délelőtti 9-11-ig.

Országos Képtár az Akadémiában nyitva délelőtti 9-11-ig.

Nemesség-kiállítás a városligeti Műcsarnokban. Nyitva délelőtti 9 órától d. u. 5 óráig. Belépődíj 2 korona.

Székely-kiállítás a Nemzeti Szalonban, nyitva délelőtti 9 órától este 9 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut. 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtti 9-11 délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut. 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtti 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása a Keleti pályaudvar és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a hazai-ipari kiállítás melyben az üzletvezetés és árusításokat is megismerjük a városligeti iparsarkokban nyitva: délelőtti 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi árukiállítások központi Bizletvezetés (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Mulató, Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folies Caprice. VI., Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legelőcsöbbs szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitások kávépartijerem.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Újonnan berendezett fényes étterem.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza I-ső rangú zenekarának hangversenye.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

Később észrevettem, hogy a leány pompásan mulat Koldevin ostoba fecsegéseire s nem tudta megtalálni ennek a jelenségnek az okát. Nagyjában nem volt kellemes est. Hanka asszony ajka olyan sebes volt, hogy nem is tudott mosolyogni, Paulsbergnével pedig egyáltalában nem lehetett szóba állani. Ezenösen elrontották az estjét. Most készülődtek s nem volt sok reménye, hogy az utolsó intim félórásokban sikerüljön fog jó kedvre deríteni a társaságot.

Irgens megfogadta, hogy ezt a semmibe revést, ezt a fölényes viselkedést megbosszulja az egész klikken. Talán már egy pár nap múlva itt lesz az ideje . . .

Tivoli előtt elváltak. Hanka és Ágota együtt mentek felfelé az uton.

VI.

Másnap délelőtti órákor Tidemand megjelent Henriksenék irodájában. Ole az áruasztal előtt állt.

Tidemandnak, amint azt előre jelezte, üzleti ügyekben volt sürgős beszéde Henriksennel; tompa hangon, szinte suttogva s a következő titkos írással írt sürgőnyt mutatta: ahol az „emelkedésben” szó állott, „tíz” kellett olvasni, a „baisse” szó pedig azt jelentette, hogy a fekete tengeren, a Dunán baj van. Amerikában pedig hausse. A sürgőnyt Tidemand archangeli ügynöke küldte.

Henriksen Ole rögtön tisztában volt a sürgöny jelentésével: a cári udvarban kitört éhínség és a rossz termésre való kilátások folytán.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank részvénytársaság ma tette közzé 1899. évi mérlegét, amelynek számadatait a következőkben ismertetjük:

Mérlegszámla. Vagyron: Pénztári készlet: készpénz, külföldi pénznemek, szelvények és kisorsolt értékpapírok 676.033 frt 44 kr. Váltó-tárca 4.634.298 frt 90 kr. Értékpapírtára: magyar államkötvények 68.802 frt 17 kr. Különbféle záloglevelek és kölcsönkötvények 204.194 frt 80 kr. magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja részvénytársaság 636.660 frt, budapesti marhavasártéri pénztári részvények 200.000 frt, országos központi hitelvetőkezelő alapítványi részvény 50.000 frt. bányák és téglagyárak részvényei 381.809 frt 67 kr. vasművek és gépgyárak részvényei 89.074.470 frt. Athenaeum és Franklin könyvnyomda részvényi 205.300 frt. Különbféle vállalatok részvényei 275.503.83 frt. Kézkedési vállalatok részvényei 102.692 frt. Különbféle vidéki pénztársaság részvényei o. é. 135.300 frt. Különbféle vidéki gyári vállalatok részvényei 311.865.62 frt. Különbféle sorsjegyek 20.037.85 frt. Előlegek értékpapírokra 6.706.678 frt. Befizetések konzorciális üzletekre: állami és községi kölcsönök 643.489.90 frt. Elsőbbségi kötvények 174.950 frt. Iparvállalatok 1.170.471.32 frt. Részvénytársaság villamos és kézkedési vállalatok számára, vasutis és bank-részvények 720.385.64 frt. Különbféle részesedések 22.187.21 frt. Adások: bankári követelések és különféle adások 8.889.253.71 frt. Bankhűvellet 310.134.33 forint. Anyalföldi telkek 57.566.01 forint. Összesen: 26.708.739.10 forint.

Teher: Részvénytőke 10.000.000 forint. Tartalék-alap 850.000 forint. Pénztárjegyek és utalványok forgalomban 148.449.57 forint. Takarékbetétek 3.160.529 forint 05 krajcar. Betétek cheque-számlára és különféle hitelezők 10.296.614.59 forint. Elhagyadványok forgalomban 1.204.838.69 forint. Nyugdíjalap 71.300 forint. Atmeneti kamatok 70.647.99 forint. Tiszta nyereség 763.052.11 forint. Mult évi áthozat 143.307 forint 10 krajcar. Összesen 26.708.739 forint 10 krajcar.

Nyereség- és veszteségszámla. Teher: Költségek: tisztí fizetések és lakberek, felügyelő bizottsági díjak, adó, házber., nyomtatványok, postabér, táviratok, utazási és egyéb költségek: 407.976 frt 47 kr.; Felzerelési leírása: 3522 frt 06 krajcar; Kétes hitelek leírása: 9574 frt 95 krajcar; Tiszta nyereség: 763.052 frt 11 krajcar. Mult évi áthozat: 143.307 frt 10 krajcar. Összesen: 1.327.432 frt 69 krajcar.

Jövedelem: Nyereség-áthozat 1899. évről: 143.307 frt 10 krajcar. Kamatok: értékpapírok után 204.135 frt 71 krajcar, leszámított váltók után 285.188 frt 61 krajcar, értékpapír-előlegek és egyéb ételek után, a fizetett kamatok levonása után 410.395 frt 29 krajcar. Nyereség: külföldi váltók, értékpapírok és konszorciális üzleteknél 146.343 frt 42 krajcar. Árfolyamvesztések leírása 41.800 frt. Házberjövdelem: 21.883 frt 33 krajcar. Jutalékok: 157.979 frt 23 krajcar. — Összesen 1.327.432 frt 69 krajcar.

A Ganz és Társa vasöntő- és gépgyár-részvénytársaság ma délután tartotta az évi rendes közgyűlést Pallavicini Ede örgróf elnöklété alatt.

Az igazgatóság jelentése szerint, a társulat most lefolyt harmincadik üzletéve, valamint nagyobb nyereséggel zárul, mint az előző év, noha csökkent a

forgalom összege, amennyiben csak 13 millió forint mutatkozik, az 1898. év 17 millióával szemben.

A mi a jövő kilátásokat illeti, az igazgatóság jelenti, hogy az összes gyárak bőven elvannak látva munkával.

A tiszta nyereség 930.585 frt 85 krajcar. Ebből, az alapszabályszerű levonások után, a 6000 darab részvénye egyenként 100 forint fizetnek ki osztalékul, még pedig április hónap 1-től fogva.

A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felmentvényt megadta.

Következett a jelentéstétel arról, hogy Mechwart András vezérigazgató, a 40 éves jubileuma alkalmából kijelentette, hogy a korára való tekintettel, az állásától visszalép.

Az igazgatóság külön, önálló jelentésben számolt el erről, fölémlítve a méltóságban, hogy beleszáll Mechwart András, a soha nem lankadó tevékenységével a kis, alig helyi jelentőségű vasöntő világraszóló nagy iparvállalattá fejlesztette, amely ma öt gyárban foglalkoztatja a munkásainak ezreit s a gyártmányával öt világrészben tette hírnemessé a céget.

Az igazgatóság fajtalmakkal veszi nyvan Mechwartnak a visszalépésre vonatkozó elhatározását, de egyúttal kijelentette, hogy nagy tapasztalatait ezennel is érvényesíti a vállalat érdekében. Indítványozza, hogy szavazzon meg a közgyűlés Mechwartnak életfogytiglan évi 24.000 korona tiszteletdíjat.

A közgyűlés, Horváth Elemér részvényes indítványára, egyhangúlag s zajos éljenzések közben fogadta el az indítványt.

Mechwart András megindultan köszönte meg a nagy kitüntetést, köszönetet mondva, egyszeremind az igazgatóságnak, a tisztikarnak és a munkásoknak, akiket mindig nem csupán alárendeltnek, de barátainak tekintett. Biztosan tudja, hogy az utóda is ugyan ilyen szellemben fogja vezetni az intézetet.

Végül megválasztották igazgatósági tagoknak: gróf Széchenyi Menót és Asbóth Emilt; felügyelő-bizottsági tagokká: dr. László Zsigmondot, dr. Mandello Károlyt, báró Radvánszky Gézárt és Runner Károlyt.

Kamarai ülés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara tegnap tartotta havi ülését Radvány István királyi tanácsos elnöklété alatt. Az ülés első sorban a kerülethez tartozó erói piac helyzetéről foglalkozott, amelyet az ottani iparbank bukása sutított. A kamara elhatározta, hogy az egri kereskedelem és ipar védelme érdekében az Osztrák Magyar Bankhoz és a pénzügyminisztériumhoz kérelmet intéz, az erói piac támogatása érdekében. Az ülés napirendjének főbb tárgyaiból kiemeljük a következőket: az ipar-területek működésének előmozdítására kívánatosnak tartja a kamara többek között azok anyagi és nagyobbmértvű hatóságai támogatását. A vármegyei ipartanácsi fők hatáskörére nézve azon vélemény terjesztetik fel, hogy a tanács ügykörébe minden olyan ügy utalandó, mely a másodfokú hatóság elé kerül. Dobosna város házalás eltűnt szabalyrendeletét jóvágyására ajánlják. Az új autonóm vámtarifa ügyében a kamara érdemleges határozatot csak akkor hoz, ha a kerület közönségétől bekivart vélemények érkeznek. A tisztességtelen verseny meggátálásáról szóló tervezetet helyeselte az ülés, de ennek keretében kiváló suyt helyez az hazai ipar védelmére. Örömmel fogadta az ülés, hogy az ezidei kereskedői kon-

Oroszország rövid idő múlva meg fogja szorítani a raktáron levő gabona kivitelét. Nehéz időkre van kilátás, Norvégia is meg fogja érezni a veszedelmet, a gabona piacon meses árakat fognak kínálni, miért is minden körülmény amellest szól, hogy most, rögtön, haladéktalanul annyit kell vásárolni, amennyit csak lehet. Amerika már él a gyanuperrel, dacára annak, hogy az orosz kormány az angol lapokban dementáltatta a hírt. Az amerikai buzáarak rohamosan emelkednek. Eddig 78—88 volt az árfolyam, most száztíz-száztizenöt közt ingadozik. Senki sem tudhatja, hogy mire fog vezetni ez a dolog.

Tidemand most arra kérte Olet, hogy vele együtt amerikai rozsoat vásároljon; lehetőleg gyorsan, addig, amíg az üzlet kedvező. Együtt kellene megkötöni az üzletet, amelyből óriási jövedelmeket szerezhetnének. Norvégiába rozsoat kell hozni, annyit, hogy egy évig elég legyen. De sietni kell ezzel is, mert a rozsárak is szédítően emelkednek s Oroszországban már egy szemet sem kapni.

Ole elhagyta az asztalt s fel s alá járt; agyában kergetőztek a gondolatok s úgy elfogalták, hogy egészen megfellekedett arról, hogy Tidemandot szivarral vagy valami hűsítővel illelnék megkínálni. Az üzlet csábította, de másrésztől annyira le volt kötve, hogy alig tudott mozdulni. A braziliai üzlet nagyon megbénította s alig remélhette, hogy vállalatának gyümölcsését az ősz előtt élvezhesse.

— Tiszta dolog, hogy jó üzlet — mondta Tidemand.

Tagadhatlan, nem is ez aggasztotta Olet, hanem az, hogy nem voltak meg a kellő eszközei. Megmagyarázta a dolgot Tidemandnak, feltárta a helyzetet s hozzátette a határozatát is, hogy ez idő szerint ki van zárva az üzlet lehetősége. A spekuláció azonban érdekelte, szeméi szikráztak, izgatottan kérdőzködött az üzlet részletei felől, egy darab papírt vett elő, számolni kezdett, költségvetést készített s mélyen elmerült a sürgöny olvasásába. Most lehajtotta a fejét s

szomorúan mondta, hogy nem vehet részt a vállalatban.

— Magam is megcsinálhatom — mondta Tidemand — természetesen kisebb méretekben. Kevesebbet veszek. De nagyon szerettem volna veled együtt dolgozni, biztosabbnak éreztem volna magamat. De természetesen nem szabad beleavágnod, ha nincs pénz a kezében. Sürgönyözni is fogok azonnal; van blankettád?

Tidemand megírta a sürgőnyt és átnyújtotta Olenak.

— Így; elég érthető?

Ole egy lépést hátrált.

— Ilyen sokat! — mondta. — Nagyon nagy megbízás ez, András.

— Nagy. De reméllem, hogy beüt a dolog, — felelt Tidemand nyugodtan. Aztán mintha valami nagy indulat támadta volna meg lelkét, félrefordította arcát, merően nézett a tulsó falra s suttogva mondta:

— Nekem már ugys mindegy.

Ole ránézett.

— Nem András, így nem szabad beszélni. Nem szabad elveszteni a bátorságodat, halold, arra még nincs okod.

— Oh, azt nem tudhatja az ember . . . Nos igen, ne beszéljünk erről . . . Majd meglátjuk, hogy megy-e a dolog.

Tidemand zsebre dugta a sürgőnyt.

— Igen, — mondta Ole.

— Nagyon örültem volna, ha együtt csinálhattuk volna meg az üzletet, Ole. Nem mondhatok egyebet, hogy egy oldalról én is mélyen benne vagyok a hinárban. Most első sorban is a jeget kell hajórá raktatom. Mihelyt kitavasodik, elvállik, hogy mennyit keresek rajta. Azt hiszem, beüt. Nem gondolod?

— Felétlenül, — felelt Ole, — jó portéka.

— Nos igen, hisz arról szó sincs, hogy köldülni kellene mennem. Mentsen is tőle meg az Isten engem is, a hozzám tartozókat is!

(Folytatása következik.)

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table with 2 columns: Bond name and value. Includes items like Adria elsőbbségi kötvény, Kassa-odabergéri vasúti kötvény, Kassa-odabergéri vasúti kötvény, Kassa-odabergéri vasúti kötvény.

V. Bankok részvényei.

Table with 2 columns: Bank name and value. Includes items like Bankes részvényei, Magyar Államkassza részvényei, Magyar Államkassza részvényei.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table with 2 columns: Savings bank name and value. Includes items like Belvárosi, II. kerületi, Öregbányai.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table with 2 columns: Insurance company name and value. Includes items like Beérlesztő, Beérlesztő és Áradó-biztosítási-társaság, Beérlesztő és Áradó-biztosítási-társaság.

VIII. Gözmalomok.

Table with 2 columns: Mill name and value. Includes items like Concordia, Előbudapesti, Előbudapesti.

IX. Fények és téglavárak részvényei.

Table with 2 columns: Light and brick works name and value. Includes items like Budapesti Állami, Budapesti Állami, Budapesti Állami.

X. Vasútvétek és gépjárművek részvényei.

Table with 2 columns: Railway and vehicle name and value. Includes items like Budapesti gépjármű, Budapesti gépjármű, Budapesti gépjármű.

XI. Könyvnyomdák részvényei.

Table with 2 columns: Printing house name and value. Includes items like Athenaeum, Athenaeum, Athenaeum.

XII. Különböző vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Various company name and value. Includes items like Áll. vasúti vállalat, Áll. vasúti vállalat, Áll. vasúti vállalat.

XIII. Értékesítési vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Sales company name and value. Includes items like Adria értékesítési, Adria értékesítési, Adria értékesítési.

XIV. Sorsjegyek.

Table with 2 columns: Lottery ticket name and value. Includes items like Budapesti, Budapesti, Budapesti.

XV. Pénzmekek.

Table with 2 columns: Money name and value. Includes items like Veregyes, Veregyes, Veregyes.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table with 2 columns: Foreign bill name and value. Includes items like Amsterdam, London, Német piac.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet arányosbízottság hivatalosan a következő árak alakultak meg:

Jegyzetek: Heremag; lucerna magyar 41.—48.50 korona, vörös aprószemű 58.—64.— korona, vörös erdei... 72.—78.— korona, Disznózsír: budapesti 53.—54.— korona, vidéki... 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, március 15. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Az itteni határidőüzletben tegnap megkezdődött kedvező irányzatot a külföld nem támogatta: New York ugyan mérsékelt javulást jelentett, de ezt különösen politikai nyugtalansággal motíválta s így ez nem volt befolyással. Ami a nyugat-európai piacokról illeti, London nyugodt volt, Páris pedig lanyha s hogyha az irányzat a mai forgalom megnyitására mégis valamivel szilárdabbban indult, azt a folytonosan tartó télies idő okozta, amely további vásárlásokkal jart. Az üzlet veszített élénkségéből s esendősen folyt, ami az irányzatra kedvezőtlenül hatott s az árnyalomok a javulás helyett hanyatlottak, csak Rozsban volt még mindig 2-3 fillér javulás, ellenben zab és tengeri még egy nuance-szal gyöngébben állott, mint tegnap. — Jegyzetelt: Buza tavaszra 7.79—7.77, május—júniusra 7.82—7.83, ősze 8.04—8.02, Rozs május—júniusra 6.82—6.79, ősze 6.96—6.97—6.96, Zab ősze 5.65—5.64, Tengeri május—

júniusra 5.59—5.57, Rozs tavaszra 6.75—6.77, Zab tavaszra 5.32—5.33, május—júniusra 5.37—5.38, Repce augusztus—szeptemberre 12.90—13.—. A készárúk piacán nem volt figyelemreméltó üzlet, mert a fogyasztás szigorúan tartózkodott és a forgalom majdnem egészen szűnelt. A tözsde lanyhán zárult. Buza tavaszra 7.73, május—júniusra 7.76, Buza ősze 7.93, Rozs május—júniusra 6.76, ősze 6.91, Tengeri május—júniusra 5.55, Rozs tavaszra 6.70—6.72.

A bécsi értéktözsde.

A bécsi értéktözsde gyenge, külföldre gyengébb. Déli tözsde javult árnyalomokban. Zárulat szilárd. Berlini magánidőskont 5V4.

Bécs, március 15. (Magyar értéktözsde.) 4% aranyjárdék 97.05. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 141.50. Magyar vasúti kölcsön üzletben 100.—. Magyar keleti vasúti állami kötvény 60.40, Magyar lezártított és pénzállomány 123.60. Rimamurányi vasúti részvény 313.—. Magyar koronaárjárdék 93.60, 4%-os Magyar földterem. kötvény 93.—. Magyar hitelbank részvény 187.—. Magyar nyaralóhelyi kölcsön sorsjegye 164.—. Kassa-odabergéri vasúti részvény 89.50. Magyar kereskedelmi bank 278.—.

Bécs, március 15. (Osztrák értéktözsde.) 4% papírjárdék 99.15. 4%-os osztrák aranyjárdék 98.20, 1860-iki sorsjegye 138.—. Osztrák hitelsorsjegye 295.—. Angol-osztrák bank 124.75. Bécsi bankes részvény 125.25. Osztrák-magyar bank 127.—. Déli vasút 25.90. Dunagőzhajózási részvény 70.75. Dohányrészvény 141.75. Csehszéri és királyi arany 11.41. Német bankváltók 118.45. 4% osztrák járdék 99.—. Osztrák koronaárjárdék 99.45, 1894-iki sorsjegye 200.50. Osztrák hiteltörlesztő részvény 235.70. Unionbank 154.—. Osztrák Länderbank 117.—. Osztrák-magyar államvasút 136.10. Elbavölgyi vasút 124.—. Alpeisi bányarészvény 262.25. 30 frankos arany 18.27. Londoni váltóár 242.85. Bécsi Tramway 130.—. Az irányzat szilárdabb.

Bécs március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni megértegelomban a zárulat a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegye 295.10 Magyar hitelsorsjegye 187.—. Angol-osztrák bank 124.75 Union bank 135.50, Länderbank 154.—. Bankes részvény 117.50, osztrák-magyar államvasút részvény 136.10, északnyugati vasút részvény 25.90, elbavölgyi vasút 124.—, dunagőzhajózási részvény 120.—, alpeisi bányarészvény 141.75, májusi járdék 262.25, osztrák koronaárjárdék 99.45, német birodalmi márká középsze 118.52, ultimóra 118.42, törökországi jegyek —, rimamurányi vasút —, déli vasút —, dohányrészvény —, Napoliens d'or 19.27 Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, március 15. (Tözsdei tudósítás.) Vételkedv hián és a pénzücai viszonyainak hatása alatt az irányzat eleinte kedvetlen volt. Később részvényárak alacsonyabb árnyalomokkal indultak. A többi részvényárnyalom alakulása nem igen változott. Spanyol járdék és török sorsjegyek Párisra gyöngyözték. A vasutak közül a Gotthard-vasút és a Jura-Simplon vasút részvényei hanyatlottak. A második tözsdeórban a bányászati értékek jelentősen javultak arra a hírre, hogy Fele-Szilárdban a kőszénárak emelése várható. Egyébként a forgalom csendes maradt. Magánlezártított kamatból 5V4.

Berlin, március 15. (Zárulat.) 4% osztrák papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 99.30. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronaárjárdék 92.90. Osztrák-magyar államvasút 138.90. Kassa-odabergéri vasút —. Bécsi váltóár 84.20. Magyar vasúti beruházási kölcsön 100.60. Alpeisi bányarészvény —. Disconto-Commandit 197.25. Általános villamosüzlet Edison 247.—. Gelsenkirchener 211.80. Laurakohé 275.75. 4% osztrák járdék 98.10. 4% magyar aranyjárdék 97.10. Osztrák hitelsorsjegye 235.—. Déli vasút 28.60. Károly Lajos vasút 100.80. Orosz bankjegy 218.25. 4% új orosz kölcsön 99.30. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 193.—. Harpeni 229.—. Az irányzat szilárd.

Berlin, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázötven magyar aranyjárdék 97.10. Magyar koronaárjárdék 92.90. Osztrák hitelsorsjegye 235.—. Osztrák-magyar államvasút 138.75. Déli vasút 28.75. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegy középsze —. Busentiahradi 302.40. Orosz bankjegy 218.20. (Ultimó) Lombard —.

Hamburg, március 15. (Zárulat.) 4% osztrák járdék 98.—. 1890. sorsjegye 138.60. Déli vasút 28.40. 4% osztrák aranyjárdék 99.—. Osztrák hitelsorsjegye 235.—. Osztrák-magyar államvasút 138.60. Olasz járdék 94.60. 4% magyar aranyjárdék 97.20. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árnyalomok innuára. Esti forgalom. Osztrák hitelsorsjegye 235.10. Osztrák-magyar államvasút —. Déli vasút 28.90. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 94.90. Laurakohé 229.80. Harpeni —. Discont —. Alpeisi —. Bécsi bankes részvény —. Szilárd.

Páris, március 15. (Zárulat.) 3% francia járdék 102.07. Olasz járdék 94.50. Osztrák-magyar államvasút —. Francia törleszt. járdék —. 4% magyar aranyjárdék 100.25. Török dohányrészvény 295.—. Osztrák Länderbank 519.—. 3% francia járdék 103.—. Osztrák földhiteltörlesztő részvény —. Déli vasút —. 4% osztrák aranyjárdék 98.40. Ottománbank 576.—. Párisi bankes részvény 1168. Alpeisi bányarészvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskezeskedelmi csarnok jelentése. Március 15. A sertésüzlet irányzata kissé változtalán. A) Húsolt sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronként 400 kilogrammon felelő súlyban) 92.—98 fillérig. Öreg közép páronként 300—340

kilogrammmal terjedő súlyban ———— krajcárig. Fialat nehez (páronként 320 kilogrammon felelő súlyban) 100—102 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammival terjedő súlyban) 100—101 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogrammmal terjedő súlyban) 99—100 fillérig. — II. Magyar elsőrendű: Nehez (páronként 260 kilogrammon felelő súlyban) ———— krajcárig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban ———— krajcárig. — Könnyű (páronként 220 kilogrammmal terjedő súlyban) ———— krajcárig. — III. Romániai: Nehez (páronként 320 kilogrammon felelő súlyban) fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogrammmal terjedő súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogrammmal terjedő súlyban) fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl) Nehez (páronként 240 kilogrammmal terjedő súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogrammmal terjedő súlyban) fillérig. V. Szerbiai: Nehez (páronként 250 kilogramm felelő súlyban) 98—100 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogrammmal terjedő súlyban) 97—98 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammmal terjedő súlyban) 95—97 fillérig.

Szerelési térszám 1900. márc. hó 14. napján volt készlet 28799 darab, 1900. március hó 14. napján felhajtott 197 darab, 1900. évi március 14. napján elszállított 204 darab, 1900. március hó 15. napjára maradt készletben 28792 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 13. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter a vezetőse alatt álló minisztériumhoz dr. Balázsovits Dezso ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazó gyakornokká: — a vallás-és közoktatásügyi miniszter Sármanyi (Schuller) Miksa okleveles tanítót a dobosai állami elemi népiskolához rendes tanítvá; — László Albert okleveles tanítót a magyar-bükkesi állami elemi népiskolához rendes tanítvá; — Faldú Géza okleveles tanítót a rác-kiszitai állami elemi népiskolához rendes tanítvá; — Postai János és Szabó Lujza okleveles tanítót, illetve tanítónőt az anatin-videk-telepi állami elemi népiskolához rendes tanítvá, illetve tanítónővé; — Nieka Trifon okleveles tanítót a crepajai állami elemi népiskolához rendes tanítvá; — Seress Mária okleveles óvónőt a tiszaszentimrei Államigaz. segélyezett községi óvodához óvónővé; — az ipolygási törvényesek a selmeceibányi járásbírósgaz. területére Vojtás Mátyás solmecei gimnáziumi tanár német-és tólvnyvi állandó hitel tolmácsok; — a székesújvárhelyi törvényesek elnöke Mántó Mihály oklándi kir. járásbírósi II-od osztályú hivataloslag az I-5, Sztyoka Dénes székesújvárhelyi járásbírósgaz III-od osztályú hivataloslag pedig a II-ik füzeti fokozatba léptette öf.

Névváltoztatások. Braun Simon eszterái és királyi 2-ik vonatzredbeli öröster kassai lakos vezetőkneveznek Benkőre, Loda Ferenc magyar államvasúti vonattámhához esztergomi lakos vezetőkneveznek Losoncira, Lavicska János magyar államvasúti vonattámhához esztergomi lakos, valamint kiskoru gyermekei János, Borbála, Rozália és Ilona vezetőkneveznek Ligetire két átváltoztatása, belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Pályázatok. Négy számtanócs, öt számvizsgáló, tizenegy I. osztályú számtási, tizenegy II. osztályú számtási, hat számszámzó, öt számgyakornok, öt adóvégreható a Budapest székes-úrvárosi adóhivatalhoz március 31-ig. Díjok a viznai járásbírósgaznál 14 nap alatt. Aljegyzői állás a sádsi járásbírósgaznál 14 nap alatt. Aljegyzői állás a temesvári törvényeseknél két hét alatt. Végrehajtott a gödöllői járásbírósgaznál két hét alatt. Adótorok a szabolcsi adóhivatalnál két hét alatt. Birói állás a tornyai törvényeseknél két hét alatt. Hivataloslag a mészárosi járásbírósgaznál két hét alatt. Számellenőr a pénzügyminisztériumnál 14 nap alatt. Hivataloslag a győri adóhivatalnál 14 nap alatt. Aljegyzői állás a szabadkai ügyészségnél két hét alatt. Postamesteri állás Lentiben (Zalamegye) március 31-ig.

Időjelzés.

— a m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. — Budapest, március 15.

A két depresszió közül az egyik Norvégia, a másik a Fekete-tenger felé került, míg a nyugati maximum kissé délrebbre húzódtott, miközben erősségéből veszített.

Az európai időjárás Franciaország kivételével szörványosan csapadékos és általánosan hűvös.

Hazánkban tegnap is sok helyütt voltak kisebb-nagyobb hűvösök; legjelentősebb volt a hőmérséklet Erdővidék megyében. A Kárpátok fölé hűvös, a hőmérséklet sokkal alacsonyabb a normálissal.

Küldés: Változóképpen és egyelőre még hűvös idő várható helyenkint csapadékkal, később hőemelkedés valószínű.

Vizállás.

Table with 3 columns: Location, Date, and Water level. Includes locations like Inn, Dunna, Móra, Vág, Rába, Dráva, Mura, Sáva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 16-án.

Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 16-án.

Clémenceau.

Szinmű 6 felvonásban. Irta Dumas Sándor és D'Artois Armand.

Személyek:

Clémenceaué	Prielle	Iza, leánya	Márkus
Pierre	Mihályfi	Vojnov	Ho váth
Ritz	Egressy	Cassagnol	Hetényi
Constantin fia	Náday	Foucher	Körösmezői
Grófné	Helvey	Francois	Paulay

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 16-án.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 16-án.

Pajkos férjek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Georges Feydeau. Fordította Mihály József.

Személyek:

Vatelin	Hegedüs	Pinchard	Balassa
Lucienne	Lánczy	Pinchardné	Nikó L.
Pontagnac	Fenyvesi	Rendőrbiztos	Gyöngyi
Clouide	Kalmár	"	Nánásy
Soldignac	Gái	Victor	Almási
Meggy	Haraszthy	Gérome	Szerémy
Redillon	Góth	Jean	Szke
Armandine	Pécsi	Clara	Berzetei
Hotel igazg.	Bárdi	Egy ur	Gyöző

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 16-án.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerette Offenbach.

Személyek:

Páris	Z. Bárdy	Achilles	Kiss M.
Menelaus	Kovács	1. Ajax	Ujvári
Helena	Küry	2. Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Bojár T.
Calchas	Németh	Leona	Radványi

A 3-ik felvon. **Páris almája.** Táncos némajáték.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. március hó 16-án.

Ábrányiné Wein Margit assz. vendégfelléptével.

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerette Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné	Elias	Giréth
Niotta	Rózsa	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Reguard	Boross	Milleleur	Margó Z.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepestei út 21.

Péntek, 1900. március hó 16-án.

Transvaal.

Először:

A Rajna.

Irta Konkoly-Thege Miklós min.tan.

Más világok, mint a miénk.

Csilagválti előadás vet. képekkel, írta Hoffmann O.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Műcsarnok, városliget.

A művészek nyugdíjalapja javára özv. gróf Nemes Nándornak hátrahagyott műveinek kiállítása

március hó 6-ától 24-ikéig

naponta d. e. 9-től d. u. 6-ig

két korona belépődíj mellett a műcsarnokban (városliget) látható.

Pénteken, március 23-án

a Royal-szálloda nagy disztermében

Ferrucio Busoni

egyedüli hangversenye.

Jegyek: 10, 6, 4 és 1 korona árban kaphatók:

Rózsavölgyi és Társa cégnél.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-ker. Kezdeté 8-ker

A bibliai operett-társulat vendégjátéka Wolffthal Ch. és Weinberg M. igazgatása alatt. Pontban 9 óraker.

Köszkövöntra:

Sándor, a jeruzsálemi trónörökös.

Bibliai operette Minkovszkytól.

Szenzáció! Először Budapestén!

Hatásos siker!

Schwartz testvérek

eredeti Varieté parodiaták.

Ugymint fellépte az összes ujjonnan szerződött műsoroknek.

Szerdán, 1900. március 21-én

Trebtsch Sándor

rendező és dalkomikus jutalomjátéka.

Minden ünnep és vasárnap délutáni előadás, félhelyárral, kezdeté fél 4 óraker.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagytűzsdó Károly-körút 26. és a nappali pénztárnál.

FOLIES CAPRICE

Ma

Ő nem tud franciául.

Eredeti bohózat. Irta H. H.

Személyek:

Birkusz Izidor, magánzó	Steinhart ur
" Amalia, felesége	" Schindlerné
Ella,	" gyermekeik
Adolár, jogász	" Peterdi ur
Mózes, hordár	" Rott ur
Charlotte, francia guvernant	" Jungwirth k. a.
Nyuzó Abris, uszorás	" Fürst ur
Egy detektív	" Echten ur
Történik Birkuszek lakásán, idő ma.	

Végül:

„Blonde Bestien.“

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól.

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

1909/1900. számhoz.

Ajánlati felhívás.

Kereskedelemügyi m. kir. Minister ur Ó Nagyméltóságának 1900. évi február hó 17-én 1044. sz. a. kelt magas rendeletéből nyilvános ajánlati versenykiírás hirdettetik a m. kir. posta és távirat-gazdálkodási és szolgái egyenruhához 1900. évi augusztus hó 1-től számítva 3 éven át évenként szükséges alábbi bélesemlékre, u. m.:

2500 méter fekete gyapottal s (croise)

1500 „ fekete pamutbélés (charge).

Az ajánlatokhoz mindenik belésből 2—2 drb legálább 2—2 méter hosszú mintát kell csatolni, melyekre az ajánlattevő nevével, pecsétlenyomatára s a tárgy jelzése rárandó.

A minták a m. kir. országos posta- és távirat-gazdálkodási hivatalnál (IX. Gyált-ut) délelőtti 10—12 óra között megtekinthetők, illetve készpénzfizetés mellett megszereshetők és a szállítási feltételek ugyanott ingyen kaphatók. Azonban a mintáknál jobb minőségű szövetek is ajánlatosak.

Az ajánlati biztosítására az évi érdemösszeg 5% a bánatpénz gyanánt a központi posta- és távirat-gazdálkodás által (Akadémia-u. 12.) előzetesen számfejlesztett letéjtjegy mellett az országos posta- és távirat-gazdálkodási hivatalnál leendő és a nyugta az ajánlat-hoz csatolandó.

Ajánlattevő köteles kijelenteni, hogy a szállítási feltételeket ismeri, s magát azoknak aláveti.

Az ívenként egykoronás bélyeggel és a borítékban megfelelő felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve az országos posta- és távirat-gazdálkodási hivatal vezetésénél felvő évi április 18-ik napjának déli 12 órájáig nyújthatók be, hol azok nyomban bizottságilag fognak felbontatni és felolvasatni, mely alkalommal az ajánlattevők vagy azok meghatalmazottjai jelen lehetnek.

Budapest, 1900. március 10-én.

M. kir. országos posta- és távirat-gazdálkodási hivatal.

Butorok hitelre

helyben és vidéken a legolcsóbb árakért minden elfogadható fizetési feltétellel. Nagy választék egyszerű és finom butorokból, u. m.:

teljes lakberendezések, monyasszonyi kelengék, valamint egyes butorok. — Félvilágosítással szolgál

VARGA IGNÁC hitelfőnök

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. butorraktárban.

A legújabb árjegyzőket több mint 300 képpel 25 kr-nak bélyegben való beküldése ellenében franco küldjük.

Putzer György

ujonnan átalakított pinceétermében Deák-ter. ma és mindennap Dobronyi Géza elsőrangú zenekara Balogh Lajos kisbögös szolista közreműködése mellett hangversenyez. Borai kizárólag csakis Putzer Antal pécsi és baranyai bortermelőtől valók

Eppen most jeleant meg:

A magyar színművészet

[Szerkesztette: B. Virágh Géza.

Előszóval ellátta.

Rákosi Jenő.

Gyönyörű díszmű 250 képpel.

A legjelesebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával.

Ára díszes vászonkötésben 5 frt.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló“

kiadóhivatalában

József-körút 18.

FIUME

Megis csak legjobb a

KÁVÉ

FRATELLI DEISINGER-től
Fiuméből vagy Triestből
közvetlen a tengeri hajóról.

5 kg. Kékjava	7.60 frt
5 „ Kuba	7.00 „
5 „ Portoriko gyöngy	7.50 „

TEA

1/4 kg. tea kínai dobozban a kávéhoz csomagolható.

Közvetlen a tengeri hajóról.

Az összes árak származásának valódiságáért kezességét vállalunk. Egy postaszak összeállítható 3 fajta kávéból is.

Az árak elvámolva, bérmentve minden más költség nélkül érteendők.

ARLAP INGYEN.

TRIEST

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4.

Évi bevétel	28,000,000
Kiutalt nyereséményrészek	150,000,000
Vagyon	222,000,000
Halálesetek folytán kifizetve	460,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés üngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kivanatra küldetnek.

Déli vasut. A háló és közvetlen kocsik forgalma Budapest D. V. pályaudvarról az 1899/1900 évi téli menetrendben.

I., II. oszt. hálókocsis Budapest D. V. Velence (Venezia) között.

Pragerhof-Nabresina-Cormonson át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.

Velence érk. d. u. 2 „ 15 „ Budapest D. V. érk. d. e. 9 „ 53 „

Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.

I., II. oszt. közv. kocsis Budapest D. V. Ala között.

Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Ala ind. d. u. 2 óra 33 p.

Ala érk. d. u. 4 „ 17 „ Budapest D. V. érk. d. e. 9 „ 53 „

Menettartam: 20 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.

I. II. oszt. közvetlen kocsis Budapest D. V. Velence (Venezia) között.

Pragerhof-Nabresina-Cormonson át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.

Velence érk. d. u. 2 „ 15 „ Budapest D. V. érk. d. e. 9 „ 53 „

Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.

Budapest D. V. ind. reggel 8 óra 00 p. Fiume ind. reggel 7 óra 45 p.

Fiume érk. este 9 „ 15 „ Budapest D. V. érk. este 9 „ 20 „

Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 13 1/2 óra.

b) Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Fiume ind. este 7 óra 55 p.

Fiume érk. d. e. 9 „ 33 „ Budapest D. V. érk. d. e. 9 „ 53 „

Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 14 óra.

Budapest D. V. Pakrác között.

Nagy-Kanizsa-Barcsen át.

Budapest D. V. ind. este 9 óra 25 p. Pakrác ind. d. u. 2 óra 50 p.

Pakrác érk. d. u. 1 „ 20 „ Budapest D. V. érk. reggel 6 „ 32 „

Menettartam: 16 óra. Menettartam: 15 1/4 óra.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 17. szám.

BUTOR.

Ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat **háló-, ebédlő-, szalon- és uriszoba-**berendezésekben, a legegyszerűbb kivitelűtől a legfinomabbig.

Menyasszonyi kelengyéknél engedmény.

Patyi Kálmán és Tivadar (Testvérek)

Kossuth Lajos-utca 11. földszint és I. emelet.

Kérjük, tessék címünkre pontosan figyelni.

Oh jaji!

Távirat:

Éljen!

megfojt az átkozott köhögés.

Kérek 8 dobozzal az ön valóban hatásos Egger-féle mellpasztillájából. Bécs, Karisgasse 14. ajtó 6.

K. von Getz.

Egger-mellpasztillja gyorsan és biztosan hat köhögésnél, rekedtségnél elnyakodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és droguáriában. Doboza 50 kr. és 1 ft. (Próbadohoz ára 25 kr.)

Fő- és szétküldés raktár: **Nádor-gyógytár** Budapest.

VI., Váci-körút 17. szám.

Egger-mellpasztilla csakhamar megszabadított, éljen!

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles...
Kendölérintezet Budapest, Andrássy-ut 24.
az Opera mellett.
TITKOS BETEGSÉGEKET
hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-bajait, az elgyengült férfierő, magánhiányok, a bujakké-
szkedelményeket, nőknél fehér-folyást, bőrmennyire
táplálék is, valamint mindazon női betegségeket, me-
lyeknek a magyartársaság egyik főkönyve és bőrbetegsé-
geket gyógyító új gyógyszerét, biztos sikerrel,
gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szüléssz. dor,
volt csásár, kir. oszt. főorvos
RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig,
este 7 óráig 8 óráig.
Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatni,
és gyógyszeréről is gondokodva lesz.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető **SÉPESZERTI UTMUTATÓ** (már
15-ik kiadásban megjelenő) némi betűszék és azok
összesítő gyűjteményéhez című könyv, volt ára 2 ft 50
kr., most csak 90 kr. A könyv jól beomagozott, lesz
alkalmas, 1 ft betűméret mellett bennmarva vagy 90 kr.
a nyomat mellett.
A könyv tartalma: I. A ivarszervek leírása. — II. A nem-
élet úrbond. — III. Az életfőtörzés és az éjjeli macim-
lének. — IV. Bűnyűködés (trippa) és bűnyűködésűetek. —
V. A bujakké (siphilis). — VI. Fehér-folyás. — VII. El-
gyengült férfierő. — VIII. Női magyartársaság. IX. A ivar-
szervek megbetegedéseinek (50-nyezve) prokibulio.

Durbints sógor
Mert mondk, ha már irtak könyvet a sógorul is,
gyesznurol is, miért ne lóhetne könyv a sógorul is?
Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints
sógorral foglalkozkodik, benne van a sógor
lezhatalála is még más efféle keserves történetek.
Egy könyv 1 forint.
Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalá-
ban, József-körút 18.

**Valódi párisi gyártmány, jóállás mellett, ere-
deti csomagolásban.**
Gummé és halbhelyig tucatonként... 1 frtól 6 frtg
Párisi uól szivacska... 2 " 6 "
Irrigator... 1,50 " 6 "
Eredeti pessarium odúval (Párisban) Mozinga tanár
szerint vesztővel 1,50 frtól 2,50 frtig. Szabad. Gyűjté-
selleni költék. „Diana-5v” 3,50 frtól 5 frtig. — Gyűjté-
mény uraknak 3 frtól 10 frtig. 10 frtnyi megrende-
lésnél 15% árkedvényeseny.
Megrendelést pontosan és részletesen elkészítetnek.
KELETI J. cs. és kir. szab. kötés-gyártó
Budapest, IV., Koronahéreg-utca 17.
Zöld bontás utrártól. * Árjegyzék ingyen. Várt bontásból.

Szülőöjtványok

Nemes-Kadarka, Erdi-Pince-Békar, Kőrvidék, Aranyos, L'écou-
bus, Olasz-Rieling, Rajnai-Rieling, Madlen, Chama, piros és fehér
(gyógyászó) Juhfark stb. stb. gyökerek, fűs, szokványz mid-
ség különböző alanyokon feltűnés. Árjegyzék ingyen és bér-
mentve. — Ezen katalógus megvásárlása meg szoknak is orvosi ében
áll, kik jól megismerik a már feldolgozott, vagy ezidő szerinti ren-
delni szándékuk nincsen. — Tartalmazza az egyes szülőöjtványok le-
írását, terenközpességet, metózákat, egyéb művelését e más gy-
kösist tudnivalókat.

Élőkerítés

(Élőszőnyeg)
Gleditschia koronatis, triszistóvia vagy Makrólepisztya) vala-
mennyi szőnyegvénnyel készíti legelő. Gyorsan fejlődik, nem ce-
metezik, mint akác, orrom stb. stb., izmos 15-25 cm. magas
kővetérel, ember és állati állatok ellenáll. Főelőny, hogy
szag, homok, szesze, hóves, szikes stb. talajban kifejed. De-
lik. Szőkék terék, legelő, útvárak, páncsok, páncsok stb.
kör-kerítéséhez feltűnőhatatlan, legelőszob, örökös szőnyeg
képez. Ezer domb szemébe 3-6 ft. szegendő 200 méterre. Minden
megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott útlevél és katalógus
utazítás megjelöltek. — Magyar, írisz szőnye, cserkőpász 10" x 10"
28 ft., 50 kiló 16 ft., 10 kiló 4 ft 20 kr. Ismertető árjegyzék ingyen és
bérmentve. Cím: „Erdő-állati élő szülőöjtvány-telep”
Nagy-Gábor, Nagy-Károly Bismarckgye. 1018

Olaszország Remekkei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.
Remek diszalbum hosszukás negyedrért formában.

A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 korona 20 fillér.

Megjelenik havonként kétszer.
Igazgató: LAURENCSCIC GYULA. A magyar kiadás szerkesztője: **BOROSS VILMOS.**
A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a leg-
kiválóbb intézetekben készül, *művészi elrendezése és fényes kiállítása*, valamint nagy, *pompás és tiszta fény-
képfelvételei* által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon.
A műbe felöltet képek, melyek *teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és
gazdag műkincseinek*, az olasz vidék beható ismerete s az ottani *építészet, festészet és szobrászat páratlan
műveinek alapos tanulmányozása* alapján választattak össze és rendezettek el.
A füzetek két hosszukás nyolcadrésű oldalain a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és
műkincseinek, *lebilincselő szöveg* szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt.
E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztát-
lanul nyomott clischével; e diszalbumbal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek *értéke minden időben maradandó lesz* s a melynek
jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiben éppen úgy, mint *a művészetet-kevelők, művészek
és tudósok között* a legmelegebben fogadják és elismerik.
A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyúttal *nélkülöz-
hetetlen forrásmunka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.*
A füzetek 1 korona 20 fillérnyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előzetések elfogadtatnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.
12 " 14 " 40 " | 30 " 36 " — "

A kiadóhivatal,
Budapest, V., Méréleg-utca 11. szám.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után két hetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Minden szó egykori bojkottása...
betűkből 2 kr. Címmelet ellátott hirdetésekért külön 30 ba kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK

felvételnek a BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18. számán a következő dohánytársaságokban:

Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemesse-kéle tőzsde Felföld-tér.

Benda Józsefné, Anarásy-utca 58.

Schwartz hirdetői iroda Marokkó-utca 2.

Supronyi V. dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-utca 1.

Dentsch Miksa, Anarásy-utca 38.

Szántó Mór tőzszedéjében, Kecskeföld-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Blockner J. hirdetői iroda IV. Sütő-utca 6.

Elek Bernát hirdetői iroda V. Furdó-utca 4.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. Zsibor-utca 7.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. Váci-utca 9.

Hansenstein és Vogler hird. iroda V. Dorottya-utca 9.

Mosse Rudolf hirdetői iroda VII. Karolykört 9.

Schwarz József hirdetői iroda V. Marokkó-utca 4.

Támasz Gyula hirdetői iroda IV. Szervitátor 8.

Miramare. Régi nyugalmat vissza-szerzem. Látnom kell mihamarabb. Nem fogsz csalódnai. Ha kell én leszek erősebb, csak ne hagyj el. Levél biztonságban. Irj. Kigyó. 5880

Csinos fiatal izr. hugomat, ki szépen keres, kevés hozomány van, öbajtanám férjhez adni iparoshoz, vagy állással bírő tisztességes fiatal emberhez. Levelek: „Jó feleség” jellegével kéretnek e lapoz. 2825

Bella. Ha perzsgőbe úgy éreztél mint én, úgy sejtéd, mit szenvedek azóta. Szerecs. Szerecs jobban mint valaha, mert én imádkozok. Csókollak édes szívem. 5881

Folies Caprice! Azt a szép hölgyet, akit vasárnap este a Folies Caprice-ban előadtál után kimentem a Budapesti Naplóra figyelemzettem, esengve kérem, adjon élet-jelt magáról e lap kiadóhivatalába. „Föltétlen diszkreó” jellege alatt. 2822

Csinos intelligens megjelenésű kisaaszony jobb üzletbe pénztárhoz vagy elárulástónak ajánlkozok, esetleg biztosítékkal is rendelkezek. Címe megtudható e lap kiadóhivatalába. 2822

Könyvelőné keresek. tanfolyamot végzett, saját Yost-irógépe van, szorgalmas és megbízható, állást keres mellettei bélyegére. Címe a kiadóhivatalban. 2824

Állást öhajt változtatni egy jó családból származó fiatal ember, ki jelenleg is egy nagyobb részvénytársaság hivatalnokakivánatra óvádkkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2820

Magyar gyár

kosárcikkok, kosárbutorok és díszműrúbkban hajlandó a fővárosban egy detallizetlet létesíteni. Megbízható és az elsőkével vévőközség körében járatott kereskedő, ki keresetileg tökével bír, ki keresetileg. Ajánlatokat „Hazalpar” jelige alatt Blockner J. hirdetői iroda Budapest, IV. Sütő-utca 6. vezst át továbbítás végett.

4000 korona

óvadákkal rendelkező intelligens fiatal ember, pénztárnoki, vagy más bizalmi állást keres. Elsőrendű referenciákkal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2819

Ögynökök keresetnek

helyben lakó előfizetők gyűjtésére. Telefon Hirmondó Kerepesi-utca 22. 5818

Keresetnek

egy első és egy második urasági inas, magyar és német nyelv megkivántatik. Olyanok, kik már e minőségben voltak alkalmas azva előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 2829

Jó leány

vagy gyermekértésznő, ki németül ért s a gyermekkel jól bántni tud, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2828

Kereskedő urak ügyelmébe.

Kereskedelmi iskolát végzett könyvelőné, ki a könyvelést egy előtűndű nagyobb üzletben önállóan végezte, kitűnő kirotti írással bír és szolid megjelenése van, egyelőre szoronybó igények mellett állást keres. Szives megkereséseket „Szerény” cím alatt kér a kiadóhivatalban. 2789

Kereskedelmi iskolát

végzett könyvelőné, ki jelenleg is ily minőségben van alkalmazva, állást változtatni öhajtja. Címe a kiadóhivatalban. 2804

Házmasternek

ajánlkozok egy jelenleg is ily minőségben levő tisztességes egyén. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 2712

Magyar gyorsíróné

ki a Remington és Yost-gépet kitűnően kezelni, hosszabb idő óta irodában működik, állást változtatni öhajtja. Szives megkereséseket „Szorgalmas” jelige alatt a kiadó továbbít. 2800

Raktárnoki,

pénzbeszedő, üzletvezetői vagy más efféle állást keres intelligens jó megjelenésű kereskedő, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe a kiadóhivatalban. 2758

Egy nagyobb lap expeditora

keres hatvi, heti lap vagy folyóiratnál beosztani valót. Címe a kiadóhivatalban. 2737

Takarítónő fiatal,

5 rtt bír és étkezéssel, reggel 6 órától estig, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 5871

Azonnali felvételre

kerestek egy nagyobb nyomdai irodában mérlegképes könyvelő 120 korona kezdő fizetéssel, ugyanott felvétetik egy magyar és német gyorsírászatban teljesen jártas és a Yost-gépet kezelni tudó gépírónő 70 kor. fizetéssel. Ajánlatok „Nyomda 38” alatt a kiadóhivatalba. 2826

Fiumebóli

kitűnő természetesen dalmáciai és olasz borokat jutányos áron szállít Paúk Öásén. Alap bémentve.

Óvadákhépes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnokaként mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat „Tanítónő” jeligevel a kiadóhivatalba kérék. 2723

„Tata-Tóvárosban”

négy szobás családiház kerget mellék épületekkel közel az angolparkhoz eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5874

A körmenői

díszfőnyő-faiskolából 60 fajta örökzöld túlelevelű fák és bokrok kerülnek elszállításra. Árjegyzék ingylen. 5875

Irodai

vagy pénztárnoki alkalmazást keres egy szépírású hölgy. Cím a kiadóhivatalban. 2786

Kossuth Lajos

életnagyságra kitűnő melléke (kifestés) díszes aranyozott keretben 30 frttól eladó. Megtekinthető e lap kiadóhivatalban. 2685

Jó forgalmu Kóser füstöltus

árúda italmérséi engedéllyel, hol intelligens urak étkeznek, elutazás végett azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2805

Az angalföldi

rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 37600 el clesón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Gyárihivatalnokok

figyelmébe. A Linzgyárral szembe egy csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5867

A Népszínház

közéleben egy csinosan butorozott I. emeleti két ablakos utcai szoba, I vagy 2 intelligens ur részére azonnal kiadó. Ugyanott egy csinosan butorozott 2 ablakos udvari szoba I vagy 2 ur részére azonnal kiadó, mindkettő külön bejáratú. Cím a kiadóhivatalban. 2774

Zongora

és francia órákat igen olcsón ad a bécsi konzervatorium volt növendéke. Ajánlatokat „Zongora” címen a kiadó továbbít. 2821

Bolthelyiséget keresek az Erzsébet-körúton

a Király-utca és Kerepesi-út között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatokat „H. J.” jeligevel e lapoz küldendők. 2713

50 év óta fennálló

nagyforgalmu urz divat-és norinbergi-üzlet egy 40.000 lakossal bíró városban (megyei székhely) családi okok miatt kedvező feltételek mellett eladó. 5—6000 frt szükséges a vételhez. Venni szándékozók „50 év” jelige alatt e lapoz forduljanak 2792

Kerékpár

angol új, potom áron sűrűszen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5877

Fűszerüzlet.

14 év óta fennálló kitűnő fűszerüzlet azonnal átvehető. Az átvételhez 1500—2000 forint szükséges. Az üzlet menetéről személyesen meggyőződhetni. Cím a kiadóhivatalban. 2762

Lakást és ellátást

keres intelligens családnál egy fővárosi tanítónő, lehetőleg a Dohány-utca közelében. Ajánlatokat „Tanítónő” jeligevel a kiadóhivatalba kérék. 2815

Olcsó telek eladó.

Pest közelében 1500 □-él telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Eladó

egy jó karban lévő séta gyermekes kifizogástalan állapotban, Cím a kiadóhivatalban. 2823

Gracza György: Magyar Szabadságharc története.

5 kötet díszes kötötésben 35 forint helyett 25 frtt. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalban, József-körút 18. sz.

Magy. kir. állománytak. Hirdetmény.

A magyar királyi állománytak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Nagyvárad állomáson lévő felvételi épület két új szárnyának előállítására szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek a költségvetés, az egységirányzó, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához köztölt feltételek, Budapestben, a magy. kir. állománytak igazgatósága magasszpitményi ügyosztályában (VI. Teréz-körút 56. sz. III. em. 14. sz.) és Kőszározt az üzletvezetésig pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthető. Az ajánlatok legkésőbb 1900. évi március hó 27-én déli 12 óráig nyújtandók be alulírott igazgatóság építési főosztályánál (VI. Teréz-körút 56. sz. II. em. 10.)

Az ajánlatok egy koronás, az ajánlat mellékletivelvenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat a nagyváradi felvételi épület bővítésére.”

Csak az összes munkáltra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi március hó 26. déli 12 óráig 2.000, azaz kétezerháromszáz korona bántápnéz teendő le a m. kir. állománytak főpénztárnárnál (Andrássy-út 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami lapetekre alkalmas értékpapírokban.

A bántápnézről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítandók, de névteréken felül számításba nem vétendők. Csak idejében beérkezett iratbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta után befűldött ajánlatok és bántápnéz 5 rtt. bevénnyel adandók fel. Budapest, 1900. március hóban. Az igazgatóság.

Hallatlan

árleszállítás.

Betyárok.

Történetek az alföldi rablólivágból gr. Ráday korában. Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy:

Fehér könyv. Új regény és egyéb dolgozatok. 1-86 kötet. Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin:

Az ember származása és az ivari kiválás. Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság vértanúi.

Regényes korrajz. Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifju története.

Felület Octave-tól. Regény. Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.

Flammarion Camillától 43 képpel. Előbb 2 K. most K. 1.10

Jó madarak.

(Ujenság) Ujjabb törvényeszéki karcolatok. Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás leány.

(Kock Pál). Előbb 2 K. most 50 fill.

Mámoritó történetek.

(Maupassant). Előbb 1.60 most 60 fill.

A banya.

(Ohnet). Előbb 3 K. most 1 kor.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében.

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után. Finom fénynyomat. Hazai készítmény. Baditt Ottó: Vagyok olyan legény mint te. Bihari Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátolytánc. Karvaly József: Vászárfa. Kóna Ide: Havasi pásztortok. Margitai Tihamér: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Eszernyolcszázhuszban. Márk Lajos: Terofere és Szerelmi dal. Neogrady Antal: Vesztet boldogság. Senyei Károly: Székőkut, Kocskepásztör. Szemes Fűlöp: Kása nem étel. Tolcsa Édel: Enyelgés. Tolnay Ákos: Diana és Enyelgés. Vajda Zeigmond: Kedélyes bírák. Vajda Zeigmond: Kedves író. Neogrady Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utols gyufa.

20 darab ára 1 frt bémentes küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

ERENYI-féle

javitott flakkerpor remek nagy dobozokban 50 kr.-ért kapható köhögés, nehézlégzés, hurutos bántalmak ellen. 8929

Gáz-eszillár

gázlámpák és butorok eladók. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5813

Zalogházi

csodulak veszek. Eladok 13 latos ezüst evőeszközöket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltájakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőeszközöket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemű ezüst műtőves tárgyakban, arany férfiláncok köllögőval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 frttól, tula remonitör órák 6 frt. Grünberger Armin Béla örököséi Budapestben, IV. Városház-tér 9. I. em. 23. Harisbázár. Képes árjegyzéket bémentve és ingylen.

A budapesti Kávemagazin

bémentve küll Cuba Mocca Jáva Gyöngy

kávét

postán utánvétellel 3 kiló frt 4.80. Belák István BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 4. Eladó butorok.

Legelőnsabb kivitelű és kitűnő minőségben készített háló, ebédli és szalamberendezek, valamint egyes butoradatok 20% al olcsóbban kaphatók mint bárhol másutt. Szabó Ferenc és Társánál Budapest, Kerepesi-utca 12. sz. (Vidékre biztosított szállítást.)

UJ Urania-toll UJ

(lajtromozva) 340 sz. EF. és F.

Igen finom, erős és tartós Irodali levelezési toll legfinomabb acélból, sűrűre

Carl Kuhn & Co. Wien, I., Stephansplatz 6. Alapították 1843. Minden jobbajta papirkerekedésben kapható.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháztárfiak, valamint más hitelképes egyének kedvező részlet feltételek mellett kapnak szállár gyártmányu asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Krászét-tér 18. sz. Sas-utca sarkán, I. em. Az egyébként 88 kr. levéljegy behűtéses ellen bémentve küll felni egy B. osztályú. 5107

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és bőrbajok, mint gyengességi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET Budapest,

VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet. Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-g d. u. 2—8-ig. Levölkre díjmentesen választottatik. Prospectus ingylen.